WWW.ZVIAZDA.BY — на 12 гадзін раней

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

3 ЛЮТАГА 2011 г.
ЧАЦВЕР
№ 21
(26885)

Кошт 650 рублёў

ВЫДАЕЦЦА З 9 ЖНІЎНЯ 1917 г.

У БЕЛАРУСІ БУДУЦЬ ПРАІНДЭКСАВАНЫ ДЗІЦЯЧЫЯ ДАПАМОГІ І НЕКАТОРЫЯ ВІДЫ ПЕНСІЙ

Як паведамілі карэспандэнту «Звязды» ў Міністэрстве працы і сацыяльнай абароны, зацверджаны новыя памеры бюджэтаў пражытковага мінімуму ў цэнах снежня. У прыватнасці, з пачатку лютага «сярэдні» БПМ на кожнага члена сям'і з 4 чалавек складае 296.870 рублёў — гэта на 4,9 працэнта перавышае пакасчык папярэдняга квартала.

Адпаведна, з 1 лютага права на штомесячную адрасную сацыяльную дапамогу могуць атрымаць сем'і, дзе даход на кожнага чалавека не перавышае тыя ж 296.870 рублёў. Разліковая гранічная «планка» даходаў для прызначэння аднаразовай адраснай дапамогі вызначана ў 445.305 рублёў.

Як заўважылі ў міністэрстве, у сувязі са змяненнем бюджэту пражытковага мінімуму будзе праведзена індэксацыя выплат на дзяцей. Цяпер штомесячная дапамога на дзіця ва ўзросце да 3 гадоў вызначана ў 296.870 рублёў. Памер аднаразовай заахвочвальнай дапамогі маці, якія сталі на ўлік у жаночай кансультацыі да 12-тыднёвага тэрміну цяжарнасці, складае таксама 296.870 руб., аднаразовай дапамогі пры нараджэнні першага дзіцяці — 1 484.350 руб., а пры нараджэнні другога і наступных дзяцей — 2 078.090 рублёў.

Плюс да таго пасля змянення БПМ праводзіцца пераразлік мінімальных, сацыяльных пенсій, а таксама надбавак і павышэнняў. Іх рост складзе 3,8—4,9 працэнта. У прыватнасці, новы памер мінімальнай пенсіі па ўзросце з даплатай будзе адпавядаць 268.110, а сярэдні памер сацыяльнай пенсіі — 253.640 рублям.

Сяргей ГРЫБ.

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА НАКІРАВАЎ ПРЫВІТАННЕ Ў СУВЯЗІ З ПАЧАТКАМ РАБОТЫ АРХІРЭЙСКАГА САБОРУ

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка накіраваў прывітанне Патрыярху Маскоўскаму і ўсяе Русі Кірылу, епіскапату Праваслаўнай царквы і ўсім вернікам у сувязі з пачаткам работы Архірэйскага сабору.

«На працягу стагоддзяў Праваслаўная царква была апорай міру і спакою, клапацілася аб маральным удасканаленні чалавека, захаванні культурных і нацыянальных традыцый», — гаворыцца ў пасланні.

Аляксандр Лукашэнка выказаў упэўненасць, што праца Архірэйскага сабору будзе садзейнічаць умацаванню супрацоўніцтва дзяржавы і Царквы, дасягненню сапраўднай сімфоніі ў іх узаемаадносінах.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

МІХАІЛ МЯСНІКОВІЧ УРУЧЫЎ ДЗЯРЖУЗНАГАРОДЫ ЗАСЛУЖАНЫМ ЛЮДЗЯМ КРАІНЫ

Прэм'ер-міністр Беларусі Міхаіл Мясніковіч учора па даручэнні Прэзідэнта ўручыў дзяржаўныя ўзнагароды заслужаным людзям краіны, перадае карэспандэнт БЕЛТА.

Узнагароды атрымалі 54 чалавекі. Гэта эколагі, медыкі, энергетыкі, работнікі сельскай гаспадаркі, прадстаўнікі адукацыі і спорту.

Кіраўнік беларускага ўрада на ўрачыстай цырымоніі ўручэння ўзнагарод падзякаваў узнагароджаным за сумленную шматгадовую творчую працу і высокі прафесіяналізм. Прэм'ер-міністр звярнуў увагу, што сярод узнагароджаных — вялікая група работнікаў аграпрамысловага комплексу Брэсцкай вобласці. «Сапраўды, Брэстчына за апошнія гады стабільна прыбаўляе ў развіцці сельскай гаспадаркі, атрымлівае больш як 1 млн тон збожжа, тут расце вытворчасць алейнага семя рапсу, бульбы. Добрыя паказчыкі дэманструе вобласць і ў жывёлагадоўлі», — адзначыў Міхаіл Мясніковіч. Паводле яго слоў, развіццё АПК і далей будзе адным з прыярытэтаў беларускай эканомікі.

Асаблівую ўвагу прэм'ер-міністр звярнуў на заслугі эколагаў. «У нас у Беларусі ахове прыроды заўсёды ўдзялялася дзяржаўная ўвага, захаваны ўнікальныя прыродныя комплексы, ландшафтная і біялагічная разнастайнасць, — сказаў ён. — Ад імя ўрада хачу падзякаваць работнікам гэтай важнай сферы за працу па ахове нацыянальнага багацця. Неабходна і далей фарміраваць экалагічную культуру насельніцтва, развіваць мясцовыя прыродаахоўныя ініцыятывы».

Падзякаваў за добрасумленную працу Міхаіл Мясніковіч і работнікам аховы здароўя. «Узнагароджваючы медыкаў, дзяржава пацвярджае свой пастаянны клопат аб здароўі чалавека, — падкрэсліў ён. — Мы і далей будзем стымуляваць працу ўрачоў, сярэдняга і малодшага медыцынскага персаналу, рабіць усё, каб у медыцынскія адукацыйныя ўстановы ішлі людзі, якім неабыякава здароўе чалавека».

Міхаіл Мясніковіч канстатаваў, што часта ў сельскай мясцовасці, аддаленых рэгіёнах, чарнобыльскай зоне не хапае вузкапрофільных урачоў. «Аднак дзякуючы ўвазе да медыцыны з боку кіраўніка дзяржавы, урада мы вырашым і гэтыя пытанні», — дадаў ён. Паводле слоў прэм'ер-міністра, у бліжэйшыя гады ў Беларусі плануецца сфарміраваць магутную базу па вытворчасці айчынных лякарстваў, прадоўжыць аснашчэнне медыцынскіх цэнтраў сучаснай тэхнікай. «Трэба будзе пашырыць прадастаўленне першаснай медыцынскай дапамогі, асабліва ў сельскай мясцовасці», — праінфармаваў Міхаіл Мясніковіч.

Асаблівую ўвагу Міхаіл Мясніковіч звярнуў на дасягненні беларускай адукацыі. У той жа час ён адзначыў: «Тут не павінна быць галавакружэння ад поспехаў, трэба прыбаўляць і ў адукацыі, і ў спорце». Міхаіл Мясніковіч канстатаваў, што кошт адукацыі ў Беларусі расце. «Але ў нас яна даражэе крыху менш, чым на Захадзе», — падкрэсліў ён. Кіраўнік урада адзначыў таксама неабходнасць прыцягнення ў беларускія ВНУ на навучанне студэнтаў з еўрапейскіх краін. «Чаму сёння да нас не едуць ва ўніверсітэты атрымліваць адукацыю з краін Усходняй Еўропы, Балтыі? — задаў заканамернае пытанне прэм'ер-міністр. — Калі мы гаворым, што ў нашых ВНУ могуць навучацца іншаземцы, усе чамусьці арыентуюцца на тое, што гэта прадстаўнікі Паўднёва-Усходняй Азіі або Афрыкі. А чаму не Еўропы? Уздымаючы ўзровень адукацыі, мы павінны імкнуцца, каб гэты ўзровень адпавядаў еўрапейскаму, і не толькі па нейкіх выбіральных пазіцыях».

САНКЦЫІ СУПРАЦЬ БЕЛАРУСІ ЗВЫЧАЙНА МАЮЦЬ ЗВАРОТНЫ ЭФЕКТ ДЛЯ ІХ ІНІЦЫЯТАРАЎ

Санкцыі, якія асобныя дзяржавы або група дзяржаў уводзяць у адносінах да Беларусі, звычайна маюць зваротны эфект для тых, хто ініцыіраваў іх увядзенне. Такую думку карэспандэнту БЕЛТА выказаў старшыня Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па заканадаўстве і судова-прававых пытаннях Мікалай Самасейка.

Каментуючы ўвядзенне санкцый з боку Еўрасаюза ў адносінах да Беларусі, дэпутат падкрэсліў, што з такімі рашэннямі рэспубліцы даводзіцца сутыкацца ўжо не першы раз. Еўрапейскія структуры і раней выкарыстоўвалі метады санкцый і абмежаванняў у адносінах да Беларусі. «Верагодна, яны да гэтага часу да канца не ўсвядомілі бесперспектыўнасць і неэфектыўнасць такой палітыкі, бо практыка ўжо даказала, што звычайна санкцыі маюць зваротны эфект», — адзначыў Мікалай Самасейка.

Парламентарый лічыць, што прадстаўнікі Еўрасаюза выкарыстал і падзеі на плошчы Незалежнасці ў Мінску 19 снежня «як прычыну для абвінавачання Беларусі ў недэмакратычнасці і для замоўчвання саміх вынікаў выбараў».

САНКЦЫІ ЕС СУПРАЦЬ ЖУРНАЛІСТАЎ ПАРУШАЮЦЬ ПРЫНЦЫП СВАБОДЫ СЛОВА, ЗАЯЎЛЯЕ МІНІСТР ІНФАРМАЦЫІ БЕЛАРУСІ

Міністр інфармацыі Беларусі Алег Праляскоўскі нагадвае еўрапейскім чыноўнікам пра адзін з фундаментальных прынцыпаў еўрапейскай дэмакратыі — свабоду слова.

У інтэрв'ю агенцтву «Інтэрфакс—Захад», каментуючы апублікаваны «спіс неўязных», Алег Праляскоўскі заявіў, што «складальнікі спісу ў Брусэлі забыліся на ключавы, фундаментальны прынцып дэмакратыі — свабоду слова».

Міністр, які таксама трапіў у «чорны спіс», не стаў каментаваць факт свайго ўключэння ў яго, адзначыўшы, што рашэнне савета ЕС у дачыненні да журналістаў «з'яўляецца горшым узорам савецкай прапаганды, які ўзводзіць жалезную заслону вакол еўрапейскіх дзяржаў».

«Журналіст выконвае сваю працу, ён выказвае сваю пазіцыю. Атрымліваецца, калі гэта пазіцыя не супадае з афіцыйнай пазіцыяй Брусэля, еўрачыноўнікі робяць яго неўязным», — сказаў кіраўнік Мінінфарма. «Гэта фактычна не толькі расправа з іншадумцамі-журналістамі, але і забарона на прафесію», — рэзюмаваў ён. Міністр нагадаў, што напярэдадні выбараў у Беларусі, «еўраструктуры падымалі шум з нагоды і без, калі замежным журналістам не выдавалі акрэдытацыю дзень у дзень для працы ў Беларусі». «Тут жа прынятыя беспрэцэдэнтныя меры пакарання іншадумцаў», — адзначыў ён.

ISSN 1990 - 763X

«ЦЕЛЯХАНЫ НЕ ПАДВЯДУЦЬ!»

Удзельніцы раённага спаборніцтва па лыжных гонках у Ганцавічах.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Вяртанне беларускіх турыстаў з Егіпта чакаецца цягам бліжэйшага тыдня

Аднак некаторыя суайчыннікі вырашылі не адмаўляцца ад запланаванай паездкі туды нават пасля вядомых падзей у гэтай краіне

Як паведаміў журналісту «Звязды» прэс-сакратар Міністэрства спорту і турызму Віталь СЯМАШКА, калі па стане на вечар 1 лютага ў Егіпце знаходзіліся 2 140 нашых суайчыннікаў, дык па стане на 14 гадзін учарашняга дня беларусаў у гэтай краіне афрыканскага кантынента заставалася ўжо каля 1 800 чалавек.

Іншымі словамі, нашы суграмадзяне пачалі вяртацца з Егіпта, прыслухаўшыся ў тым ліку з гэтай нагоды і да рэкамендацый Міністэрства спорту і турызму не заставацца ў неспакойным на дадзены момант рэгіёне. Адносна магчымых пацярпелых інфармацыі ў міністэрства не паступала. Самі турысты, якія вярнуліся на радзіму, кажуць пра тое, што ў курортных зонах, дзе яны знаходзіліся на адпачынку, ніякіх хваляванняў не было і іх бяспецы нічога не пагражала. Нагадаем, тым адпачывальнікам, што вырашылі не вяртацца тэрмінова, было таксама рэкамендавана не пакідаць курортныя зоны і не наведваць Каір.

— Тым не менш нашы суайчыннікі, нягледзячы на ўсе вядомыя падзеі, працягваюць зараз ехаць у Егіпет на адпачынак. Працэнт адмовы ад загадзя замоўленых тураў туды па розных турыстычных фірмах розны, даходзіць да 40 працэнтаў. З гэтай колькасці адмоўнікаў прыкладна 10 працэнтаў адмаўляюцца ад падарожжа ў Егіпет на карысць тураў у Турцыю, Арабскія Эміраты, — паведаміў Віталь Яўгенавіч.

Як вядома, рэгулярных авіярэйсаў Нацыянальная кампанія «Белавія» з Каірам не мае, аэрапорты знаходзяцца ў іншых гарадах. Якім чынам беларусы вяртаюцца назад? У Міністэрстве спорту і турызму зазначылі, што такой інфармацыяй не валодаюць: відавочна, вяртаюцца з дапамогай тых жа авіякампаній, чыімі рэйсамі і патрапілі ў Егіпет.

Прэс-сакратар Міністэрства замежных спраў Андрэй САВІНЫХ патлумачыў, што ўсіх нашых суайчыннікаў, якія знаходзяцца ў Егіпце, можна падзяліць на дзве групы: уласна турыстаў, якіх, дарэчы, у Каіры не так і шмат, і беларусаў, што пабраліся шлюбам з егіпцянамі, — жонак, дзяцей, іншых родных.

— Аэрапорты працуюць, і ў выпадку неабходнасці, беларусы, якія пастаянна пражываюць у гэтай краіне, змогуць пакінуць краіну разам са сваімі роднымі-егіпцянамі. Для апошніх будуць адкрытыя аднаразовыя гасцявыя візы тэрмінам да 90 дзён, — сказаў Андрэй Уладзіміравіч.

Што ж датычыцца беларусаў-турыстаў, дык яны пераважна знаходзяцца ў курортных зонах, дзе становішча даволі спакойнае і няма тых хваляванняў, што ахапілі сталіцу краіны. Па інфармацыі міністэрства, пацярпелых сярод беларускіх грамадзян няма. Прэс-сакратар выказаў меркаванне, што турысты, якія зараз знаходзяцца ў курортных зонах, пакінуць Егіпет у бліжэйшы тыдзень.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

У ЕГІПЦЕ ПАЧАЛІСЯ ВУЛІЧНЫЯ БАІ З УДЗЕЛАМ ВЕРШНІКАЎ

У сераду ў цэнтры Каіра сталі збірацца тысячы дэманстрантаў, якія выступаюць супраць цяперашняга рэжыму. Адначасова на вуліцы выйшлі прыхільнікі прэзідэнта Хосні Мубарака, які напярэдадні хоць і паабяцаў больш не балатавацца на гэтую пасаду, аднак адмовіўся да верасня сыходзіць у адстаўку, як настойвала апазіцыя. Неўзабаве сталі паступаць паведамленні пра першыя вулічныя бойкі: мяркуючы па тым, што з месца перадаюць тэлеканалы, сутыкненні вельмі разлютаваныя, з усіх бакоў ёсць загінулыя, рахунак параненых ідзе на сотні.

Сутычкі і слоўныя сваркі паміж прыхільнікамі і супернікамі Хосні Мубарака адбыліся на плошчы Тахрыр. Al-Jazeera распавядае, што супернікі пусцілі ў ход камяні і арматуру. У цэнтры горада ўздымаецца вялікае воблака белага дыму, перадае канал. У той жа час тэлеканал Al-Arabiya паведаміў, што прыхільнікі прэзідэнта ў Каіры напалі на здымачную групу і разбілі камеру. Раздаліся стрэлы. Паводле звестак на момант падпісання нумара ў друк, армія не перайшла ні на адзін бок і спрабавала выбудаваць паміж супернікамі барыкады.

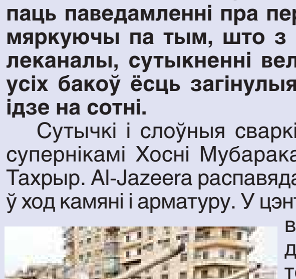

У ЛІТВЕ ПРАПАНАВАЛІ ВЯРНУЦЬ У ПАШПАРТ ПАЗНАЧЭННЕ НАЦЫЯНАЛЬНАСЦІ

Літоўскі дэпутат ад апазіцыйнай Працоўнай партыі Мечысловас Засчурынскас прапанаваў вярнуць у пашпарты пазначэнне нацыянальнасці, паведамляе ІА REGNUM. Адпаведны законапраект ён ужо зарэгістраваў у Сойме.

Калі дакумент будзе прыняты, грамадзяне Літвы змогуць па жаданні ўказваць у пашпарце сваю нацыянальнасць. Ці будзе пры гэтым абмежаваны іх выбар (ці зможа чалавек пры выбары кіравацца толькі нацыянальнасцю бацькоў або ён зможа назваць сябе прадстаўніком любой этнічнай групы па сваім жаданні), не ўдакладняецца.

Указанне нацыянальнасці ў пашпартах, паводле інфармацыі Runet.lt, было скасавана ў 2003 годзе.

НАЗВАНЫ ТЭРМІН ДАСЯГНЕННЯ ДАПУШЧАЛЬНАГА ДОЎГУ ЗША

Дзяржаўны доўг ЗША перавысіць максімальна дапушчальную адзнаку ў 14,29 трыльёна долараў ЗША ў тэрмін ад 5 красавіка да 31 мая 2011 года. Пра гэта паведамляе Agence France-Presse са спасылкай на звесткі Міністэрства фінансаў ЗША.

Верхняя планка дзярждоўгу ўздымаецца ў ЗША адмысловым законапраектам. З 1940 года такіх законапраектаў было ўхвалена каля сотні. Апошні раз планка ўздымалася ў 2010 годзе, калі дапушчальны доўг быў павялічаны адразу на 1,9 трыльёна долараў. Дзярждоўг ЗША расце імклівымі тэмпамі ўсе апошнія гады. У 2008 годзе ён упершыню перавысіў адзнаку ў 10 трыльёнаў долараў, з-за чаго спыніўся «Гадзіннік нацыянальнага доўгу» (National Debt Clock), размешчаны ў Манхэтане: на ім проста скончыліся вольныя разрады. У адносінах да ВУП аб'ём дзярждоўгу ЗША набліжаецца да ста адсоткаў ВУП.

СУСВЕТНЫ КОШТ НА ЦУКАР ДАСЯГНУЎ 30-ГАДОВАГА МАКСІМУМУ

Сёння кошт сакавіцкіх ф'ючэрсаў на цукар-сырэц на нью-ёркскай біржы ICE Futures U.S. вырас на 2,4% да 34,79 цэнта за фунт, што стала самым высокім паказчыкам з лістапада 1980 года. У Лондане ф'ючэрсы на рафінаваны цукар падаражэлі на 1,9% да $834,70 за тону.

За мінулыя 12 месяцаў цукар падаражэў на 18% на гандлі ў Нью-Ёрку з-за слабых ураджаяў у Бразіліі, Пакістане і шэрагу краін Еўропы. Сённяшні рэзкі рост кошту на цукар звязаны з магчымым уронам, які можа нанесці ўраджаю трыснягу ў Аўстраліі цыклон «Ясі». Гэтая краіна займае трэцяе месца ў свеце па аб'ёме экспарту вышэйназванай аграпрадукцыі.

WIKILEAKS: «АЛЬ-КАЙДА» ХУТКА ВЫРАБІЦЬ «БРУДНУЮ БОМБУ»

Тэрарыстычная арганізацыя «Аль-Кайда» хутка зможа вырабіць радыеактыўную зброю — так званыя «брудныя бомбы». Яна ўжо назапасіла радыеактыўныя матэрыялы і прыцягнула ў свае шэрагі навукоўцаў-ізгояў, абвяшчаюць сакрэтныя дыпламатычныя дакументы, якія апублікаваў сайт уцечак WikiLeaks.

У тысячах дакументаў для службовага карыстання, атрыманых WikiLeaks і перададзеных брытанскай газеце The Daily Telegraph, паведамляецца пра барацьбу супраць распаўсюджвання ў свеце ядзерных, біялагічных і хімічных матэрыялаў ваеннага прызначэння, якая прыняла міжнародны маштаб.

Тэрарысты валодаюць тэхнічнымі ведамі, дастатковымі для вытворчасці выбуховай прылады, больш складанай, чым проста «брудная бомба». Яны распачалі відавочную спробу атрымаць матэрыялы, якія расшчапляюцца. Пра гэта паведаміў амерыканскім спецслужбам у чэрвені 2008 гады саветнік па нацыянальнай бяспецы Індыі.

На сустрэчах прадстаўнікоў спецслужбаў таксама было сказана, што тэрарысты блізкія да вытворчасці «працаздольных і эфектыўных» узораў хімічнай і біялагічнай зброі, здольнай знішчыць тысячы чалавек.

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 03.02.2011 г. (для б/н разлікаў)			
▼ 1 долар ЗША	3 006,00	1 чэшская крона	172,57
▲ 1 еўра	4 157,30	1 польскі злоты	1 065,43
1 латвійскі лат	5 922,57	▲ 1 расійскі рубель	102,17
1 літоўскі літ	1 203,29	1 украінская грыўня	378,04

Курсы замежных валют для безнаяўных разлікаў Цэнтрабанк РФ	
USD	29,4219
10 UAH	37,0087
1000 BYR	9,7682
EUR	40,7258

СПІРТУ МНОГА НЕ БЫВАЕ

Больш за 550 літраў вадкасці, якая змяшчае спірт, супрацоўнікі Рагачоўскага аддзела ўнутраных спраў знайшлі ў затрыманым аўтамабілі «Фіат-Дуката», якім кіраваў мясцовы 44-гадовы беспрацоўны. У машыне стаяла 97 пяцілітровых каністраў са спіртам і 16 — з каньяком.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

На слыху

ЦІ БУДУЦЬ У НАС ШТРАФАВАЦЬ ЗА АДЧЫНЕНЫЯ ЗІМОЙ ФОРТКІ

Як паведамляе газета «Камсамольская праўда ў Расіі», у Бураціі распрацоўваецца закон аб энергазберажэнні, які будзе прадугледжваць адміністрацыйную адказнасць за яго парушэнне і ўзмацненне кантролю.

Адна з прапаноў закона, якая разглядаецца зараз, — штрафы жыхароў за адчыненыя зімой форткі.

— Калі чалавек адчыняе фортку, значыць ён у кватэры не ўсталяваў рэгулюючую апаратуру, таму яму горача і прасцей адчыніць акно. І выкінуць тым самым каштоўнае цяпло на вуліцу. Ён павінен несці за гэта фінансавую адказнасць, — сцвярджае Вячаслаў Нагавіцын, прэзідэнт Бураціі.

Якім чынам будзе ажыццяўляцца кантроль за адчыненымі форткамі і колькі спецыялістаў на гэта будзе патрэбна, у артыкуле не ўдакладняецца.

Дарэчы, у беларускім заканадаўстве таксама прадугледжваецца пакаранне за «парушэнне правілаў карыстання электрычнай ці цеплавой энергіяй» (арт 20.10 Адміністрацыйнага кодэкса РБ). Згодна з ім, калі вы самавольна падключыліся да прыёмнікаў электрычнай ці цеплавой энергіі, пашкодзілі лічыльнікі ці пачалі самавольна зліваць ваду з сістэмы цеплазабеспячэння, а таксама здзейснілі «іншыя парушэнні правілаў карыстання электрычнай ці цеплавой энергіяй», то вам пагражае штраф у пяціразовым памеры нанесенага ўрону.

— Шчыра кажучы, каб у Беларусі штрафавалі за адчыненыя форткі, — такіх выпадкаў я не ведаю, — пракаментаваў сітуацыю **Ігар ГАНЧАРЫК, начальнік аддзела энергетыкі ДА «Мінская гарадская камунальная гаспадарка»**. — І нейкіх ідэй на гэты конт я таксама не чуў.

Настасся ЗАНЬКО.

«КАБ ЗАБЯСПЕЧЫЦЬ ПУЦЁЎКАМІ Ў САНАТОРЫІ ЎСЕ ЗАЯВЫ ДЗЯЦЕЙ З ЧАРНОБЫЛЬСКАЙ ЗОНЫ, ДАДАТКОВА НЕАБХОДНА КАЛЯ 30 МЛРД РУБЛЁЎ»

АБ ГЭТЫМ паведаміў на пасяджэнні, прысвечаным падвядзенню вынікаў выканання Дзяржаўнай праграмы пераадолення наступстваў катастрофы за мінулую пяцігодку, начальнік Дэпартамента па ліквідацыі наступстваў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС Уладзімір ЧЭРНІКАЎ.

Паводле яго слоў, за пяць гадоў было асвоена 3,6 трлн. рублёў (116 % ад прадугледжаных у Дзяржпраграме аб'ёмаў). Частка гэтых сродкаў пайшла на мэтавыя мерапрыемствы, у тым ліку і на ахоўныя меры ў сельскай гаспадарцы, другая — на сацыяльную ахову пацярпелых ад катастрофы грамадзян.

— Важным складнікам захавання здароўя грамадзян з'яўляецца іх санаторна-курортнае лячэнне і аздараўленне, — адзначыў начальнік Дэпартамента. — Штогод павялічваецца колькасць дзяцей, якія накіроўваюцца на санаторна-курортнае аздараўленне і лячэнне за кошт бюджэтных сродкаў. Калі ў 2006 годзе было аздароўлена 53,8 % дзяцей, якія пражываюць на забруджаных тэрыторыях, то ў 2010 — 66,8%. У той жа час праведзенае ў кастрычніку-лістападзе мінулага года апытанне бацькоў паказала, што выехаць на аздараўленне хацелі 72 % дзяцей.

Асноўныя праблемы тут былі зняты. У прыватнасці, летась дазволілі бясплатны праезд дзяцей на аздараўленне, забяспечылі льготнымі пуцёўкамі бацькоў, якія суправаджаюць дашкольнікаў, расшырылі пералік медыцынскіх працэдур па пуцёўках на аздараўленне. Але ўзнікла новая праблема.

— Аб'ём выдзеленых сродкаў на 2011 год не дазваляе забяспечыць пуцёўкамі ўсіх дзяцей, — паведаміў Уладзімір Чэрнікаў. — Дадаткова неабходна каля 30 млрд рублёў. У сувязі з гэтым рэспубліканскі цэнтр павінен настойліва дабівацца павелічэння фінансавання, бо для 159 тысяч дзяцей, якія хочуць паправіць здароўе, куплена толькі 102 тысячы пуцёвак. Дэпартамент таксама не застанецца ўбаку і акажа цэнтру неабходную дапамогу.

Ёсць незадаволеныя і якасцю аздараўлення і лячэння. Асабліва шмат прэтэнзій, паводле слоў Уладзіміра Чэрнікава, у грамадзян, якія жывуць у пацярпелых раёнах Магілёўскай вобласці. «Бацькі скардзяцца, што з года ў год дзяцей накіроўваюць у адны і тыя ж непрыстасаваныя санаторыі, дзе няма патрэбных умоў. Гэта, напрыклад, санаторый «Сосны» і імя Леніна. Але, нягледзячы на гэта, цэнтр з маўклівай згоды аблвыканкама працягвае закупляць там пуцёўкі за кошт чарнобыльскіх сродкаў. Па гэтай прычыне ў Слаўгарадскім і ў Быхаўскім раёнах больш за 40 % дзяцей адмаўляецца ад бясплатнага аздараўлення. Аналагічная сітуацыя з аздараўленнем дзяцей у міжсезонне ў Сочы, Туапсэ і Крыме. Паколькі дарослыя ў гэты перыяд туды не едуць, функцыянаванне ўстаноў забяспечваецца за кошт пацярпелых ад катастрофы дзяцей. Прашу Міністэрства аховы здароўя даць заключэнне аб мэтазгоднасці такога аздараўлення, асабліва з улікам таго, што кошт яго ў два разы перавышае кошт аздараўлення ў рэспубліцы».

Усе школьнікі, якія пражываюць на забруджаных тэрыторыях, забяспечваюцца бясплатным гарачым харчаваннем. З гэтага вучэбнага года такая льгота прадастаўляецца і дзецям, якія наведваюць школы на забруджанай тэрыторыі, але пражываюць у «чыстых» населеных пунктах.

— Кантралюючыя органы неаднаразова фіксавалі недахопы па якасці харчавання школьнікаў Гомельскай і Магілёўскай абласцях, — падкрэсліў начальнік Дэпартамента. — Дзясяткі работнікаў панеслі за гэта пакаранне. Але разам з суб'ектыўнымі прычынамі гэтай з'явы ёсць і аб'ектыўныя. Адна з іх — зношванне тэхналагічнага абсталявання школьных сталовых. Сёння ў рэспубліцы да 14 % тэхналагічнага абсталявання патрабуюць замены. А ў Буда-Кашалёўскім і Веткаўскім раёнах сітуацыя адна з самых вострых: там трэба замяніць адпаведна 40 % і 44 % абсталявання. Каб паскорыць рашэнне гэтай праблемы, частка абсталявання для школьных сталовых будзе куплена за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту. Але гэта не здымае адказнасці з мясцовых органаў улады, якія на акрэсленую праблему чамусьці не звяртаюць патрэбнай увагі.

У мінулую пяцігодку значныя сродкі былі накіраваны і на паляпшэнне кадравага забеспячэння прадпрыемстваў і арганізацый, размешчаных на забруджаных тэрыторыях.

— Найбольш хуткімі тэмпамі паляпшаецца сітуацыя ў Гомельскай вобласці, дзе за мінулы год дэфіцыт урачоў зменшыўся амаль у два разы, — адзначыў Уладзімір Чэрнікаў. — У той жа час у шэрагу раёнаў іх па-ранейшаму не хапае. А ў Быхаўскім і Чавускім раёнах іх стала менш, чым год таму. Са свайго боку Дэпартамент будзе падтрымліваць будаўніцтва жылля для спецыялістаў у пацярпелых рэгіёнах за кошт чарнобыльскіх сродкаў. Але, як паказвае практыка, наяўнасць жылля не выратоўвае сітуацыю. Трэба каб і Міністэрства аховы здароўя, і мясцовыя органы ўлады паклапаціліся аб умовах працы і адпачынку, дастойным узроўні зарплаты, наяўнасці ў раёне дзіцячых садкоў, школ, крамаў, спартыўных і культурных устаноў.

Пры ўдзеле Дэпартамента распрацавана і зацверджана Дзяржаўная праграма па пераадоленні наступстваў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС на 2011—2015 гады. Падрабязней аб задачах, якія стаяць на бліжэйшыя пяць гадоў, чытайце ў адным з бліжэйшых нумароў у эксклюзіўным інтэрв'ю з першым намеснікам начальніка Дэпартамента ліквідацыі наступстваў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС Анатолем ЗАГОРСКІМ.

Надзея ДРЫЛА.

Як нас дураць

ТЭЛЕФОН У КРЭДЫТ

Махляр афармляў крэдыты на пакупку мабільнікаў на прасцякоў

Прычым пераважная большасць падманутых хітруном — гэта людзі, якія сябруюць з «зялёным змеем». Паводле звестак прэс-афіцэра Ленінскага РУУС Сяргея Козела, сваіх ахвяр махляр падбіраў менавіта сярод гэтай катэгорыі грамадзян. Мабыць, таму з «кліентурай» у прайдзісвета і не было праблем.

26-гадовы падазроны дзейнічаў наступным чынам: прасіў аказаць яму дапамогу ў куплі мабільніка і браў пашпарт даверлівага чалавека, на які і «вешаў» крэдыт. А каб прасцякі больш ахвотна ішлі на кантакт, ён узнагароджваў іх пэўнай сумай грошай: яна вар'іравалася ад 20 да 70 тысяч рублёў. У гэты «бізнэс» махляр уключыўся актыўна: дастаткова згадаць, што ў адным з выпадкаў з розніцай у 20 хвілін ён аформіў у крэдыт два мабільныя тэлефоны агульным коштам 1,5 мільёна рублёў. Адметна, што некаторыя пацярпелыя ўсведамлялі пра «развод» толькі тады, калі атрымлівалі неаднаразовыя апавяшчэнні пра неабходнасць пагашэння крэдыту.

Ігар ГРЫШЫН.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

УСХОДНІ ТРУС СПРАБУЕ МІНСКІ ЛЁД

Сёння пачынаецца Год Труса (Ката) па Усходнім календары.

МЕРЫ БЕЛАРУСІ Ў АДКАЗ НА РАШЭННЕ ЕС І ЗША БУДУЦЬ АДЭКВАТНЫЯ

Аб гэтым заявіў, адказваючы на пытанне карэспандэнта БЕЛТА, начальнік упраўлення інфармацыі — прэс-сакратар МЗС Беларусі Андрэй Савіных.

Афіцыйны прадстаўнік беларускага МЗС адзначыў: «Цяпер нашы эксперты вельмі дасканала аналізуюць і ацэньваюць змест мер, прынятых ЕС і ЗША. На гэтай аснове прадумваюцца магчымыя крокі ў адказ. Яны будуць зроблены з дакладным разуменнем таго, што Беларусь не хоча ісці па шляху негатыўных і канфрантацыйных сцэнарыяў».

Андрэй Савіных падкрэсліў, што Беларусь перш за ўсё выступае за дыялог і супрацоўніцтва. «Аднак знешняя палітыка Беларусі з'яўляецца незалежнай і рэалізуецца ў інтарэсах беларускіх грамадзян на аснове ўніверсальнага прынцыпу ўзаемнасці, — адзначыў прэс-сакратар МЗС. — Менавіта гэта логіка і будзе ляжаць у аснове нашых магчымых мер у адказ».

АБМЕЖАВАЛЬНЫЯ МЕРЫ ЗША АДНОСНА ААТ «ПОЛАЦК-ШКЛОВАЛАКНО» АКАЖУЦЬ НЕГАТЫЎНЫ ЎПЛЫЎ НА АМЕРЫКАНСКІХ СПАЖЫЎЦОЎ

Адмена Дзяржаўным дэпартаментам ЗША ліцэнзіі, якая дазваляла амерыканскім грамадзянам ажыццяўляць гандлёвую дзейнасць з ААТ «Полацк-Шкловалакно», нязначна адаб'ецца на структуры продажаў, паведаміў карэспандэнту БЕЛТА начальнік упраўлення маркетынгу прадпрыемства Аляксандр Краско.

«Доля ЗША ў аб'ёме продажаў займае каля 5 працэнтаў. У большай ступені нас хвалююць нашы спажыўцы ў ЗША, супрацоўніцтва з якімі ажыццяўлялася на працягу апошніх 15 гадоў. Для некаторых з іх мы з'яўляемся адзінымі пастаўшчыкамі прадукцыі», — адзначыў Аляксандр Краско.

У 2010 годзе ААТ «Полацк-Шкловалакно» адгружала прадукцыю ў 41 краіну, у тым ліку ў 34 краіны далёкага замежжа. Асноўнымі рынкамі збыту традыцыйна з'яўляюцца Расія, Германія, Польшча, Кітай, Украіна, Румынія.

У актыве прадпрыемства больш за 250 назваў запатрабаванай прадукцыі. Гэта шклотканіны і шкласеткі будаўнічага прызначэння, электраізаляцыйныя шклотканіны, шклотканіны для цеплаізаляцыйных матэрыялаў, шкланіці, шклотканіны і ровінгі канструкцыйнага прызначэння, высокатэмпературная крэменязёмная прадукцыя, шклапластыкавыя вырабы.

У ААТ «Лакафарба» апублікаваную ў інтэрнэце інфармацыю аб уведзеных ЗША абмежавальных мерах адносна гэтага прадпрыемства ўспрынялі са здзіўленнем. «Так, сапраўды, наша прадпрыемства з'яўляецца экспартаарыентаваным — 58 працэнтаў прадукцыі пастаўляецца на знешні рынак. Геаграфія паставак даволі шырокая, але з ЗША «Лакафарба» не супрацоўнічае. Таму гэтыя абмежавальныя меры не акажуць негатыўнага ўплыву на работу прадпрыемства», — паведаміла карэспандэнту БЕЛТА намеснік дырэктара па кадрах, ідэалагічнай і сацыяльнай рабоце ААТ Людміла Бірыч.

БСЖ ЛІЧЫЦЬ НЕЛАГІЧНЫМ УКЛЮЧЭННЕ ЖУРНАЛІСТАЎ У СПІС НЕЎЯЗНЫХ У ЕС

Беларускі саюз журналістаў лічыць нелагічным уключэнне журналістаў у спіс неўязных у ЕС. Аб гэтым заявіў карэспандэнту БЕЛТА старшыня БСЖ, галоўны рэдактар газеты «Рэспубліка» Анатоль Лемяшонак.

Старшыня БСЖ адзначыў, што не бачыць логікі, якой кіраваўся Еўрапейскі саюз пры складанні такога спіса. Многія з тых, хто ў ім апынуўся, са здзіўленнем даведаліся аб забароне на ўезд у ЕС. Напрыклад, не зразумела, чаму, калі хацелі пакараць галоўнага рэдактара газеты «Беларусь сегодня» Паўла Якубовіча, у спіс уключаны яго намеснікі, якія вядуць тэмы сельскай гаспадаркі, займаюцца работай з чытачамі і не маюць ніякага дачынення да асвятлення палітычных падзей.

«Зыходзячы з чаго агулам пакаралі лепшых беларускіх журналістаў? Іх караюць за ўласную думку, за тое, што яны гавораць праўду, што адстойваюць сваю пазіцыю і пазіцыю сваіх чытачоў? Дзе ж тады свабода слова?» — задаў рытарычнае пытанне Анатоль Лемяшонак, дадаўшы, што як старшыня БСЖ лічыць недапушчальным такі падыход.

Таксама, паводле яго слоў, паўстае пытанне, як у новых умовах саюзу журналістаў будаваць работу з замежнымі журналісцкімі асацыяцыямі і партнёрамі. Бо апошнім часам толькі-толькі намецілася нармалізацыя дыялога паміж структурамі грамадзянскай супольнасці рэспублікі і заходніх краін.

«Калі яшчэ некалькі гадоў таму еўрапейскія структуры лічылі за лепшае мець справу ў асноўным з Беларускай асацыяцыяй журналістаў, чыя пазіцыя часта была залішне прадузятай адносна працэсаў, што адбываюцца ў Беларусі, то цяпер усё больш і больш журналісцкіх супольнасцяў кантактуе з Беларускім саюзам журналістаў. Яны пераканаліся, што менавіта БСЖ аб'яднаў у сваіх радах большую частку беларускай журналісцкай супольнасці і мае рэальны ўплыў у свеце мас-медыя», — сказаў Анатоль Лемяшонак.

Пры гэтым ён лічыць непрадукцыйным адмовіцца ад кантактаў з заходнімі калегамі. «Мы гатовы сустракацца і весці далейшы дыялог. Іншая справа, што пры гэтым пастаянна будзе ўзнікаць няёмкасць, перш за ўсё з боку гасцей, за паводзіны сваіх урадаў. Яшчэ раз падкрэсліваю, спіс неўязных — нелагічны і несур'ёзны крок, які не адпавядае ўзроўню дарослых людзей, якія займаюцца палітыкай», — адзначыў старшыня БСЖ.

МЗС РАСІІ: «ПРЫМЯНЕННЕ СУПРАЦЬ БЕЛАРУСІ АБМЕЖАВАЛЬНЫХ МЕР БУДЗЕ МЕЦЬ КОНТРПРАДУКЦЫЙНЫ ХАРАКТАР»

Аб гэтым гаворыцца ў каментарыі афіцыйнага прадстаўніка МЗС Расіі Аляксандра Лукашэвіча, размешчаным на сайце знешнепалітычнага ведамства Расіі.

Паслядоўная пазіцыя Расіі заключаецца ў неабходнасці самага шырокага ўключэння Беларусі як суверэннай еўрапейскай дзяржавы ў працэсы міжнароднага супрацоўніцтва, адзначае Аляксандр Лукашэвіч. «У гэтым стратэгічным кантэксце прымяненне супраць Беларусі па палітычных матывах аднабаковых санкцый у разліку на падрыў сацыяльна-эканамічнай стабільнасці ў краіне будзе мець контрпрадукцыйны характар», — лічыць афіцыйны прадстаўнік МЗС Расіі. Наадварот, на яго думку, наладжванне і развіццё ўзаемавыгадных і раўнапраўных сувязяў з Беларуссю садзейнічала б паглыбленню там рынкавых пераўтварэнняў і далейшаму станаўленню дэмакратычных інстытутаў.

Государственный комитет по науке и технологиям Республики Беларусь
Белорусский инновационный фонд
ОБЪЯВЛЯЮТ О ПРИЕМЕ ЗАЯВОК НА 2011 ГОД:

Государственным комитетом по науке и технологиям Республики Беларусь на реализацию инновационных проектов, финансируемых из республиканского бюджета за счет средств, предусматриваемых на научную, научно-техническую и инновационную деятельность (на безвозвратной основе);

Белорусским инновационным фондом — научно-исследовательских опытно-конструкторских и опытно-технологических работ в форме инновационного проекта и работ по организации и освоению производства научно-технической продукции, финансируемых из республиканского бюджета за счет средств инновационных фондов, выделяемых Белорусскому инновационному фонду (на возвратной основе).

Белорусский инновационный фонд начинает прием заявок на финансирование **венчурных проектов** в текущем году.

За дополнительной информацией обращаться по адресу:

Государственный комитет по науке и технологиям Республики Беларусь:	Белорусский инновационный фонд:
220072, г. Минск, ул. Академическая, 1, каб. 332, тел. 284 07 65.	220002, г. Минск, ул. В. Хоружей, 31а, каб. 403, тел./факс 293 17 81.

УНП 101556208.

А не шкодзь!

Не ўтрымаліся ад спакусы

Электрык Пінскага доследнага завода пуцявых машын, вадзіцель і слесар РВУ «Пінск Райгаз», а таксама індывідуальны прадпрымальнік мелі дазвол на здабычу пушных відаў паляўнічай жывёлы. Аднак былі затрыманы работнікамі Пінскай міжрайінспекцыі за незаконную здабычу дзвюх казуль.

У падобную ж сітуацыю патрапілі і муляр АТ «Будтрэст №18» разам з трыма непрацуючымі грамадзянамі: замест палявання на пушную дзічыну на законных падставах яны здабылі таксама дзвюх казуль, прычым у адной з іх было два эмбрыёны. За што і былі затрыманыя работнікамі Аршанскай міжрайінспекцыі ва ўгоддзях Аршанскага лясгаса. У абодвух выпадках дзічына і паляўнічыя стрэльбы канфіскаваныя. Шкода ацэнена адпаведна ў 4,2 мільёна і 8,4 мільёна рублёў. Гэта не лічачы магчымага адказу яшчэ і перад судом.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Іпатэчныя супярэчнасці

Парламенцкі дзённік

Наўрад ці ў каго сёння ёсць сумненні, што іпатэка павінна запрацаваць у поўным аб'ёме. А вось з тым, як гэта зрабіць, узнікаюць пытанні. Палка ж, як заўжды, з двума канцамі.

З аднаго боку, варта заахвочваць банкі — зніжаць іх рызыкі, даючы рэальную магчымасць рэалізаваць закладзеную даўжнікам маёмасць. З іншага — правы неплацельшчыкаў. Іх, натуральна, давядзецца высяляць за пазыку па іпатэцы. А як жа сем'і з дзецьмі і недзеяздольнымі? У дзейным заканадаўстве яны абароненыя: высяленне магчымае толькі з дазволу органаў апекі і папячыцельства. І потым, калі высяляць, то куды? Ствараць спецыяльныя абменныя фонды? Шмат пытанняў і наконт паручыцельства. Заклад маёмасці яго замяніць ці неабходнае іх паралельнае існаванне? Свае нюансы па страхаванні крэдытаатрымальнікаў. Усе гэтыя няпростыя пытанні абмяркоўвалі на пашыраным пасяджэнні пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па жыллёвай палітыцы, будаўніцтве, гандлі і прыватызацыі.

Пазіцыя Нацбанка, агучаная на пасяджэнні намеснікам старшыні праўлення Сяргеем ДУБКОВЫМ, адназначная: рэальным інструментам для актывізацыі іпатэкі можа стаць норма аб высяленні даўжнікоў не са згоды органаў апекі, а з паведамленнем ім. Ён усведамляе, што, з аднаго боку, варта клапаціцца пра абарону правоў дзяцей, чые бацькі пацярпелі фінансавыя цяжкасці і могуць быць выселеныя. Аднак нагадвае, што, з другога боку, не варта забывацца пра абарону правоў тых дзяцей, чые бацькі паклалі грошы на дэпазіты. Насамрэч, грошы, якія банк дае ў крэдыт, ён спачатку ад некага атрымлівае... Вырашыць гэтыя супярэчнасці ці хоць бы выслухаць усіх зацікаўленых спрабавалі падчас пасяджэння. З падрабязнасцямі няпростай дыскусіі мы пазнаёмім вас, шаноўныя чытачы, у наступным нумары.

Зоя ВАРАНЦОВА.

І ПАТРЭНІРАВАЦЦА, І АДПАЧЫЦЬ...

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

Учора на базе 3-й асобнай брыгады спецыяльнага прызначэння ўнутраных войскаў адкрыўся спартыўны комплекс. Збудаванне, якое каштавала каля 8 мільярдаў рублёў, уключае гульнявую залу, дзве трэнажорныя залы (з кардыё- і сілавымі трэнажорамі), а таксама залу барацьбы і рукапашнага бою. Адначасова ў спарткомплексе могуць займацца каля 300 ваеннаслужачых. Пасля трэніроўкі можна правесці і аднаўленчыя працэдуры, у прыватнасці, у комплексе знаходзіцца выдатная саўна. Гэта другі спартыўны комплекс унутраных войскаў — аналагічны размешчаны на базе ваеннай часткі 5448.

Тры гады таму спартыўны комплекс быў уключаны ў інвестыцыйную праграму, і дзякуючы падтрымцы адміністрацыі Першамайскага раёна сталіцы яго будаўніцтва было завершана. Натуральна, што перарэзаць чырвоную стужку спартыўнага аб'екта было прапанавана кіраўніку адміністрацыі Першамайскага раёна Мінска Ігару Кудрэвічу.

— Першамайскі раён расце і пашыраецца. Адметна, што на тэрыторыі ваеннай часці ствараюцца ўсе ўмовы для быту. Тут павялічваецца колькасць жылых дамоў, вырашаюцца пытанні асабістага складу, у тым ліку і удасканаленне яго фізічнай падрыхтоўкі.. Хоць мы і мірная дзяржава, але, як кажуць, порах трымай сухім...

Намеснік міністра ўнутраных спраў — камандуючы ўнутранымі войскамі МУС Валерый Гайдукевіч адзначыў, што ў першую чаргу дзверы новага спарткомплексу адчыненыя для дзяцей ваеннаслужачых, якія жывуць побач. Акрамя ваеннаслужачых часткі 3214, тут будзе займацца нацыянальная жаночая каманда па кікбоксінгу. База дазваляе прымаць спаборніцтвы на высокім узроўні, і найперш, як адзначыў Валерый Гайдукевіч, гэта будуць спаборніцтвы па розных відах спорту сярод ваеннаслужачых.

— Мы маем справу не з лепшай часткай нашага грамадства, ахоўваючы спецкантынгент, перавозячы асуджаных, забяспечваючы ахову судовых пасяджэнняў, ахову грамадскага парадку. Таму фізічныя кандыцыі ў нас на першым месцы, і спартыўны комплекс, які дзякуючы падтрымцы кіраўніка дзяржавы быў уключаны ў інвестыцыйную праграму і пабудаваны, нам вельмі дарэчы.

Алена КРАВЕЦ.

Абзац

◢ Рух тралейбусаў у мінскім мікрараёне Лошыца плануецца арганізаваць да 2012 года. Гэта стане магчымым пасля завяршэння рэканструкцыі вуліцы Маякоўскага з мостам праз раку Лошыца. Даўжыня тралейбуснага маршруту складзе каля 4 км.

◢ **Больш за 70 чыноўнікаў Віцебскай вобласці пакараныя летась за парушэнні зямельнага заканадаўства. Адным з найбольш сур'ёзных парушэнняў стала неабгрунтаваная выдача зямельных участкаў для абслугоўвання і будаўніцтва жылых дамоў.**

◢ Попыт на рыбу і морапрадукты дасягнуў рэкорднай адзнакі. Доля рыбы ў харчовым рацыёне склала ў сярэднім 17 кг на чалавека ў год. Такія звесткі прыводзяцца ў новым дакладзе Харчовай і сельскагаспадарчай арганізацыі Аб'яднаных Нацый (ФАО).

◢ **У інтэрнаце УП «Мінскметрабуд» па вул. Дзянісаўскай у Мінску ўчора раніцай адбылося загаранне. Паведамленне аб пажары паступіла ад вахцёра інтэрната. Выратавальнікі хутка ліквідавалі загаранне, якое адбылося ў пакоі на другім паверсе. У выніку пажару пашкоджаны прадметы мэблі, бытавая тэхніка, аконная рама, дзверы, а таксама задымлены пакоі. Работнікі МНС эвакуіравалі 13 чалавек, у т.л. дваіх дзяцей. Дзяўчынка 2010 г.н. з дыягназам «тэрмаінгаляцыйная траўма» была дастаўлена ў бальніцу. Прычына пажару высвятляецца.**

◢ У Нью-Ёрку прайшоў традыцыйны забег на верхні паверх славутага хмарачоса Эмпайр-стэйт-білдынг. У спаборніцтвах прынялі ўдзел некалькі соцень чалавек, якім прадстаяла пераадолець 1576 прыступак, каб дабрацца да 86-га паверха. У мужчынскім заліку перамогу атрымаў немец Томас Дольд са Штутгарта. Ён паказаў вынік 10 хвілін і 10 секунд. У жаночай частцы забегу перамагла аўстралійка, студэнтка медыцынскага ўніверсітэта Эліс Макнамара. Яе вынік — 13 хвілін і 3 сек. Самай узроставай удзельніцай забегу стала 77-гадовая Жынет Бедар з Квінса. Яна змагла прыйсці да фінішу праз 22 хвіліны і 15 сек.

Поўны абзац

◢ **Амерыканка адправіла шчанюка ў падарунак па пошце. 39-гадовай жанчыне са штата Мінесота прад'яўлены абвінавачванні ў жорсткім абыходжанні з жывёламі пасля таго, як яна паспрабавала адправіць маленькага пудзеля ў Атланту авіяпоштай. Стэйсі Чэмпіян хацела падарыць шчаня свайму родзічу. Для гэтага яна замовіла пасылку з тэрмінам дастаўкі 2 дні. Аднак пасля таго, як жанчына выйшла з мясцовага паштовага аддзялення, супрацоўнікі заўважылі, што каробка варушыцца і пачулі, што ўнутры нехта дыхае. Паштальёны распячаталі каробку і знайшлі ў ёй чорнага 4-месячнага пудзеля. Шчаня было запакавана ў каробцы без вады, ежы і адтулін для дыхання. Па меркаванні мясцовай паліцыі, сабака загінуў бы ў грузавым адсеку самалёта, які не падаграецца, да ўсяго на вялікай вышыні не застаецца кіслароду. Выратаванае шчаня змешчана ў мясцовы прытулак для бяздомных жывёл.**

Паводле паведамленняў карэспандэнтаў «Звязды» і інфармагенцтваў.

Лепшы інспектар краіны жыве ў Мядзелі

— 27 снежня 1997 года — добра помню гэту датую — з сябрам пайшлі ў лес па елку, — успамінае Юрый Вашкінэль, капітан, галоўны спецыяліст інспекцыі дзяржаўнага пажарнага нагляду Мядзельскага РАНС. — Калі ішлі праз вёску, убачылі пажар. Мы кінуліся туды. Нехта з тых хто тушыў полымя, закрычаў: «Патрэбна сякера!». Я даў сваю...

У той раз я ўпершыню пабачыў пажарных у рабоце. Былі яны ў апаратах АСВ-2 (выкарыстоўваюцца для работы ў задымленых памяшканнях — **Аўт.**). Хлопцы працавалі хутка і зладжана. Таму і не паспеў агонь нарабіць вялікай шкоды: дом уцалеў амаль поўнасцю, маёмасць — таксама. Сказаць, што гаспадары былі шчыра ўдзячны выратавальнікам — нічога не сказаць. Вось тады я і захацеў стаць пажарным...

Пасля школы я паступіў у вышэйшае пажарнае вучылішча МУС РБ (пазней яно было рэарганізавана ў камандна-інжынерны інстытут МНС РБ. — **Аўт.**). Па размеркаванні вярнуўся на Мядзельшчыну. Працаваў інспектарам, старшым інспектарам. З 2008 года і па сённяшні дзень працую галоўным спецыялістам дзяржаўнага пажарнага нагляду Мядзельскага РАНС.

— Першыя сапраўды моцныя ўражанні ад сваёй прафесіі атрымаў у вучылішчы, — дзеліцца ўспамінамі выратавальнік. — Нас, яшчэ «зялёных», адправілі ў Новы Двор Мінскага раёна, дзе загарэўся цэх па вытворчасці медыцынскіх прэпаратаў. Выехала восем чалавек на дзвюх машынах. Было гэта пад Новы год. Стаяў моцны мароз. А ён, як вядома,

спрыяе распаўсюджванню агню... Мы выносілі з агню ўцалеўшыя лекі, з кацельні — дровы. Прыйшлося папацець. Але з пастаўленая задачай справіліся: тое, што можна было выратаваць, — выратавалі. За што ўсе і атрымалі нечарговы водпуск.

Нядаўна Юрый на рэспубліканскіх спаборніцтвах на званне «Лепшы дзяржаўны інспектар Рэспублікі Беларусь па пажарным наглядзе 2010 года» прадстаўляў сталічную вобласць і заняў пачэснае першае месца. Ён на выдатна прайшоў усе этапы конкурсу і паказаў па-сапраўднаму класныя вынікі. У такіх конкурсах, як правядзенне пажарна-тэхнічнага агляду ў рэжыме віртуальнага мадэліравання аб'екта з выкарыстаннем камп'ютара, камп'ютарнае тэсціраванне, правядзенне праверак па фактах пажараў і злачынстваў, звязаных з імі, пакінуў усіх сваіх супернікаў «за бортам». За што і атрымаў «залаты» медаль і прыз з рук генерал-маёра Валянціна Уладзіміравіча Карпіцкага, першага намесніка міністра МНС.

Сціплы выратавальнік не стаў «хваліцца», што хутка атрымае званне «маёр», — аб гэтым расказалі калегі. Сам Юра больш любіць гаварыць пра сям'ю. У яго пяцігадовая дачка Яначка і сын Ілюша, якому тры з паловай гады. Сын дома тушыць прыдуманыя пажары, але марыць стаць артыстам. У перапынках паміж рамонтам, які выратавальнік робіць у новай кватэры, ён з жонкай Веранікай гуляюць з дзецьмі. Аб тым, ці хоча пажарны, каб яны пайшлі па яго «слядах», яшчэ не думаў. Толькі гаворыць: «Няхай падрастуць, а там паглядзім».

Падчас нашай размовы Юрын мабільнік літаральна «разрываўся» ад званкоў: гэта сябры і калегі віншавалі са званнем «Лепшы інспектар краіны». І мы таксама далучаемся — так трымаць!

Аляксандр СЯНЮЦЬ.

ХАЛАСЦЯЦКАЯ БЯРЛОГА,

777

альбо Як вызначыць характар мужчыны па яго кватэры

НЕ трэба быць вельмі вопытнай і дасціпнай каханкай, каб разумець, што адзенне і аксесуары, якія вы бачыце на сваім новым знаёмым падчас першых рамантычных сустрэч, — гэта толькі камуфляж, прызваны «падтрымаць» створаную іх гаспадаром легенду аб яго бездакорнасці. Бясспрэчна, пэўны матэрыял для роздуму ўважлівай жанчыне могуць падкінуць і яны, але куды больш інфарматыўным стане візіт у госці да кавалера. Дэталі інтэр'еру і абстаноўка, якая пануе ў халасцяцкай «бярлозе» дапаможа высветліць, з кім звёў вас лёс на гэты раз.

«ГУРМЭ»

Выдатны густ — гэта ахілесава пята азначанага тыпу мужчын. Такі мужчына не шкадуе ні часу, ні сродкаў на стыльнае дапаўненне да свайго іміджу — ад новага світара ці шыкоўнай кававаркі да сэксуальнай партнёркі. У яго заўсёды так: калі ўжо карціны — то толькі сапраўдныя палотны вядомых майстроў, калі бар — то запоўнены выключна Hennessy, калі кухня — то ад Старка, ці Habitat. У кватэры «мужчыны-Гурмэ» пануе спакой, зручнасць і снабізм.

Здавалася б, цікавасць з боку такой вытанчанай асобы павінна імпанаваць жанчыне, паколькі эстэцкія замашкі «Гурмэ» задзейнічаны і пры адборы (інакш не скажаш) дамы сэрца. Аднак тут ёсць нюанс. «Гурмэ» можа не ацаніць падораны вамі цудоўны бранзалет, набыты на распродажы, ці чароўны кававы сервіз у гарошак, які вы палічылі неабходным уручыць з нагоды месяца знаёмства. Лепш не рызыкаваць і побач з такім мужчынам не праяўляць уласных поглядаў на эстэтыку. У вашага «Гурмэ» густу хопіць на абодвух.

«ГАСПАДАР»

На самай справе гэта дамастроевец у яго першасным, не разбаўленым цывілізацыяй выглядзе. Будзьце гатовыя да таго, што ўсе вашы «выхаваўчыя меры» ніяк не паўплываюць на яго паталагічны клопат пра чысціню і парадак. Яго дом — яго крэпасць, з надзейнай мэбляй, калекцыяй статуэтак і арсеналам бытавой тэхнікі. Не здзіўляйцеся, калі дзверы вам адчыніць мілая (ці не вельмі) бабулька — многія «гаспадары» да сівых валасоў працягваюць жыць пад адным дахам з мамай. Аднак само па сабе гэта яшчэ не падстава чапляць на «Гаспадара» ярлык «матулін сынок».

У нейкім сэнсе «Гаспадар» — выйгрышны білет для лянівых жанчын, але і тут ёсць свае падводныя камяні. Ён наіўна мяркуе, што вы, як «любая нармальная жанчына», абавязаны быць хадзячай энцыклапедыяй хатняй гаспадаркі, інакш кажучы, сумессю з 55 спосабаў цыраванне шкарпэтак, кнігі «Як харчаваліся нашы дзяды» і інструкцыі па вытворчасці клейстара. Як бы вы ні апраўдваліся цяжкім дзяцінствам з трыма старэйшымі братамі, якія аказалі на вас адмоўны уплыў, за няведанне розніцы паміж тэрмінамі «пасероўка» і «бланманжэ» дараванне не чакайце. «Гаспадар» паставіць на вас кляймо «Некандыцыя» і ніколі не заменіць яго на «Крохкае! Не кантаваць!»

«СВОЙ ХЛОПЕЦ»

Жыць лёгка — яго дэвіз, які напрамую адбіваецца на яго жытле. Дома наш персанаж праводзіць, мякка кажучы, няшмат часу, таму калі і «ўпакоўвае» нечым кватэру, то, як правіла, рэчамі зручнымі і шматфункцыянальнымі. Трэнажор, мікрахвалёўка, мэбля-трансформер і абавязкова розныя відэа- і аўдыёнавароты. Гэта тыповы «джэнтльменскі набор» «Свайго хлопца». Між іншым, здароў'е і дагледжаны знешні выгляд — для яго такі ж неабходны кампанент, як, скажам, экашузы з апошняй калекцыі Diesel, таму — ніякіх попельніц ці дываноў-пылазборнікаў. У халадзільніку: садавіна і сокі, морапрадукты і мінералка — без газу. Для кагосьці — ідэал, а для кагосьці — нудота.

«МАСТАК»

Футурыстычныя і не вельмі рэпрадукцыі на сценах, стыльная мэбля, навагодняя елка замест лямпы, кухня там, дзе павінна быць спальня і наадварот... Дом, ці, больш правільна сказаць, сховішча гэтага персанажа з больш-менш тонкай душэўнай арганізацыяй, нагадвае вечнае свята, творчы беспарадак і бедлам у адным флаконе. На самай справе гэта бардак, дзе ўсю свабодную прастору займаюць геніяльныя плады працы ў рознай ступені гатоўнасці, у халадзільніку — пуста, шафа ў ваннай напоўнена цюбікамі з-пад фарбаў і (вельмі верагодна) прыручанымі насякомымі. Затое першае, што вы атрымаеце, калі прачняцеся, будзе не банальная кава з круасанамі, а рэшткі «Удавы Кліко» і міні-лекцыя пра блакітны перыяд у творчасці Пікасо. Праўда, вельмі рамантычна?

«ДОН ЖУАН НА АДПАЧЫНКУ»

Бясспрэчна, гэты тып дакладна ведае, чаго хоча жанчына. Вам не прыйдзецца дэфіліраваць раніцай у сарочцы на тры памеры большай за патрэбны, паколькі ў шафе такога мужчыны абавязкова знойдзецца некалькі сэксуальных хатніх камплекцікаў вашага памеру. Міла, ці не праўда? Можаце забыцца на сціплы сняданак з бутэрброда і падазронага выгляду яечні. Калі ласка, свежыя фрукты і шыкоўнае віно. Пры гэтым ніхто не будзе тыраніць вас мыццём посуду ці падаўляць інтэлектам. З такой штаб-кватэры мага-чараўніка ў цвярозым розуме самастойна сысці не захочацца. Адзінае, што можа збянтэжыць, — гэта салідная армія такіх жа, як вы, зачараваных жанчын... Вельмі верагодна, што вас клапатліва праводзяць да таксі... Каб зачараваць яшчэ кагосьці.

«МАНЬЯК»

Гаворка ідзе не пра неадэкватнага дзядзьку ў падваротні, а пра чалавека, апантанага нейкай маніяй — скажам, музыкай ці інтэрнэтам. Самы распаўсюджаны тып — тэхнаманьяк. Зразумела, што галоўны прадмет яго хатняй абстаноўкі — сам аб'ект маніі гаспадара. Напрыклад, наварочаны ноўтбук у вясёлай кампаніі пустых піўных банак, разражанага мабільніка, крошак чыпсаў, якія ўсе разам красамоўна сведчаць аб цяжкіх баях, якія вашаму маньяку давялося весці ўсю ноч супраць іншапланетных захопнікаў, ці аб інфармацыйна насычаным шматгадзінным кантактаванні ў чатах. Маньякаў аб'ядноўвае поўнае запусценне і недагледжанасць тых вуглоў жытла, куды гаспадар заглядвае толькі па крайняй неабходнасці, — ваннай і кухні. Таму падчас візіту трымайцеся бліжэй да людзей, а калі заблукаеце, крычыце нешта кшталту «Вірус атакуе!», ці «Вой, у цябе драпіна на дыску!». І яшчэ, будзе гатовыя замест вячэры пры свечках атрымаць піццу ў святле манітора.

«АСКЕТ»

Аскет можа быць звычайным кар'ерыстам, заўзятым гульцом ці банальным жмотам, але ўсе гэтыя іпастасі аб'ядноўвае поўная пагарда да свайго іміджу і, як следства, — да дызайнерскіх вытанчанасцяў у інтэр'еры. Аскет не з тых, хто клапатліва ўпрыгожвае свае сцены трафеямі ў выглядзе рагоў жанатых сяброў ці світкаў-папірусаў з тэлефонамі знаёмых дам. Было б што паесці, што пачытаць, — мінімалізм вышэй за ўсё. Аднак усё гэта зусім не адмяняе наяўнасці стылю і добрага густу Аскета, ды і мінімумам ён абыходзіцца толькі ў перыяд адзіноты. Калі плануюцца госці, а тым больш госця, то кватэра будзе ламіцца ад далікатэсаў, калекцыі дыскаў рамантычнай скіраванасці і іншых спадарожных вяселлю дэталяў (усё пералічанае не адносіцца да Аскета-жмота). Жыццё прымушае Аскета ўмець хутка і смачна гатаваць, трымаць у парадку жытло. У яго кватэры чыста і акуратна. І ёсць дастаткова месца, дзе можна расставіць ваш касметычны арсенал, не выходзячы на сцяжыну вайны за падзел тэрыторыі. Зручна, ці не так?

Мы вылучылі сем асноўных тыпаў мужчын, але ў прыродзе часта сустракаюцца змяшаныя экзэмпляры, напрыклад, «Маньяк-Мастак» ці «Дон Жуан-Гаспадар»... Не расслабляйцеся, жанчыны. І плённага вам палявання.

Падрыхтавала Іна АРЭХАВА.

Трагедыя

ПЯЦЁРА ЗАГІНУЛІ НА ПАЖАРЫ

ў Светлагорскім раёне. Сябры раніцай прыехалі на маршрутным таксі на дачу ў вёску Сякерычы. А позна вечарам у доме з бярвення распачаўся пажар, на тушэнне якога было накіравана 4 аддзяленні выратавальнікаў.

Па словах суседзяў, у хаце з раніцы бесперапынна палілі печ. У прэс-службе Гомельскага абласнога ўпраўлення МНС расказалі, што пры тушэнні пажару былі знойдзены трупы спачатку двух чалавек, а потым — пры разборы завалаў — яшчэ трох. Усім загінулым, якія пражывалі ў Светлагорску, споўнілася па 20 гадоў. Толькі аднаму з вялікай кампаніі давялося выратавацца. Ён быў дастаўлены ў мясцовую бальніцу з апёкамі твару і рук. Хлопец растлумачыў, што пакінуў дом, які палаў, праз акно і да моманту прыбыцця падраздзяленняў знаходзіўся ў суседзяў. Па папярэдняй версіі, прычынай пажару стала парушэнне правілаў эксплуатацыі пячнога ацяплення.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

ПРОЕКТНАЯ ДЕКЛАРАЦИЯ

ООО «СИ-трейдинг» на строительство жилого дома № 7 (типовых потребительских качеств) по г/п в микрорайоне № 1 жилого района «Копище» в Минском районе

Информация о застройщике:
Общество с ограниченной ответственностью «СИ-трейдинг». Зарегистрировано решением Минского областного исполнительного комитета от 30 апреля 2003 г. № 318 в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 690237128.
Место нахождения: 223053, Республика Беларусь, Минский район, район деревни Боровая 1, каб. 439, телефон/факс 237 94 03;
Режим работы: понедельник–пятница: с 09.00 до 18.00, выходные дни – суббота, воскресенье, обед: 13.00–14.00;
работа не производится в государственные праздники и праздничные дни.
Сведения о проектах строительства:
В течение предыдущих трех лет ООО «СИ-трейдинг» реализованы следующие проекты:
• 167-квартирный 23-этажный жилой дом по ул. Лопатина, 5 в д. Копище Минского района Минской области.
Информация о проекте строительства:
Цель строительства – исполнение инвестиционного проекта по договору о привлечении средств для финансирования жилищного строительства в границах: ул. Гинтовта г. Минска – восточная граница лесного массива, прилегающего к Минской кольцевой автомобильной дороге и автодороге «Минск-Витебск» – автодорога «Колодищи – Заславль» – западная граница лесного массива, прилегающего к автодороге «Колодищи – Заславль».
Реализация проекта осуществляется в соответствии с решением Минского районного исполнительного комитета от 26.10.2009 г. № 6671 «О разрешении строительства ООО «СИ-трейдинг» объекта: «Жилые дома (типовых потребительских качеств) №№ 5, 6, 7 на территории микрорайона № 1 жилого района Копище с выделением пусковых комплексов № 1, № 2 и № 3. Жилой дом № 7. Пусковой комплекс № 3».
Начало строительства – 4 квартал 2009 года.
Проектная документация прошла в установленном порядке государственную экспертизу на основании полученных заключений в РУП «Госэкспертиза по Минской области» от 11.02.2009 г. № 3744-9/08, Минским областным комитете природных ресурсов и охраны окружающей среды от 30.09.2008 г. № 435.
Строящийся жилой дом расположен на территории микрорайона №1 жилого района «Копище» Минского района, рядом с освоенными городскими территориями – районом многоквартирной жилой застройки «Уручье» с развитой городской инфраструктурой – с юга граница города Минска – ул. Гинтовта, с запада и севера – территория деревни Копище, с востока – лесной массив УП «Минское лесопарковое хозяйство».
Объект долевого строительства – многоквартирный 23-этажный, 206-квартирный жилой дом № 7 по генплану (типовых потребительских качеств), с подвалом, техподпольем и теплым чердаком, высота жилых этажей – 3,0 метра, потолка 2,78 м. Фундамент выполнен в виде монолитного каркаса с буронабивными сваями. Жилой дом оборудован лифтами с лифтовым мусоропроводом.
Наружная отделка – фасад оштукатуривается и окрашивается белым, серым и золотисто-оранжевым цветом. Все квартиры имеют летние помещения (лоджии).
Жилая часть общей площадью квартир 10832,31 м², всего квартир 206.
Согласно Указа Президента Республики Беларусь от 15.06.2006 г. № 396 «О долевом строительстве многоквартирных жилых домов» для привлечения дольщиков к строительству по договорам создания объекта долевого строительства предлагаются:
встроенные помещения административного и общественного назначения в подвальной части жилого дома общей площадью по проекту 37, 38 м² – 64,38 м² – 4 (четыре) нежилых помещения;
встроенные помещения творческих мастерских на 23 этаже жилого дома общей площадью по проекту 71,04 м² – 78,72 м² – 2 (два) нежилых помещения.
Цена 1 м² общей площади нежилых помещений на дату опубликования проектной декларации составляет – 3 320 000 белорусских рублей.
Межквартирные лестничные клетки, лестницы, лифты, лифтовые и иные шахты, коридоры, крыши, технические этажи и подвалы, другие места общего пользования, несущие, ограждающие несущие конструкции, механическое, электрическое, сантехническое и иное оборудование, находящееся за пределами или внутри жилых и (или) нежилых помещений, элементы озеленения и благоустройства, а также иные объекты недвижимости, служащие целевому использованию здания, поступают в общую собственность дольщиков.
Благоустройство включает озеленение территории, предусмотрено устройство тротуаров, дорожек, детской и хозяйственной площадок, автостоянки для временного хранения автомобилей.
Застройщиком получены:
- разрешение на строительство Минского районного исполнительного комитета от 26.10.2009 г. № 6671;
- свидетельство (удостоверение) о государственной регистрации создания земельного участка и возникновения права постоянного пользования на него от 16.07.2009 г. № 600/192-6451;
- проектно-сметная документация, прошедшая в установленном порядке государственную экспертизу, заключение РУП «Госстройэкспертиза по Минской области» от 11.02.2009 г. № 3744-9/08;
- заключение государственной экологической экспертизы Минского областного комитета природных ресурсов и охраны окружающей среды от 30.09.2008 г. № 435;
- договор генподряда с ООО «Минскпромстрой» от 07.12.2009 г. № 2-03-31/2009;
- выданное Инспекцией департамента контроля и надзора за строительством по Минской области разрешение на производство строительно-монтажных работ от 29.10.2009 г. № 1-111Ж-1560/9.
Предполагаемый срок ввода в эксплуатацию жилого дома – 2 квартал 2011 года.
С планировкой квартир можно ознакомиться по адресу: Минский район, р-н д. Боровая 1, Главный корпус, каб. 439 (Бизнес центр «Аквабел». Дополнительную информацию можно получить по телефонам: 237 94 03, 8(029) 606 29 96.
УНП 690237128.

МЕСТНОЕ САМОУПРАВЛЕНИЕ
ГАЗЕТА ДЛЯ ВЫБАРШЧЫКАЎ І ДЭПУТАТАЎ МЯСЦОВЫХ САВЕТАЎ
3 лютага 2011 г.
№ 4 (242)

СЕСІЯ

ШТО ЗА ЛІЧБАМІ?

На сумесным пасяджэнні сесіі Гродзенскага абласнога Савета дэпутатаў і аблвыканкама абмеркавалі вынікі сацыяльна-эканамічнага развіцця вобласці ў 2006—2010 гадах і задачы на новую пяцігодку.

У Прынямонні выканалі большасць прадугледжаных на мінулую пяцігодку паказчыкаў, у тым ліку па вытворчасці прамысловай прадукцыі, спажывецкіх тавараў, экспарце тавараў і паслуг, тавараабароце, платных паслугах, аб'ёмах інвестыцый у асноўны капітал. Рэальная зарплата за перыяд 2006—2010 гадоў у вобласці павялічылася на 60 працэнтаў.

Разам з тым, не забяспечана выкананне даведзеных заданняў па тэмпах росту валавой прадукцыі сельскай гаспадаркі, імпарце тавараў і паслуг. З заданнямі па вытворчасці валавой сельскагаспадарчай прадукцыі справіліся толькі Воранаўскі, Гродзенскі і Смаргонскі раёны. Ды і што датычыцца прамысловасці, то за станоўчымі паказчыкамі ў цэлым па вобласці можна бачыць не толькі перадавікоў, але і шэраг так званых аўтсайдараў.

Што за лічбамі? У прыватнасці, невыкананне вобласцю вызначанага на мінулы год задання па ўводзе ў эксплуатацыю жылля тлумачылася на пасяджэнні несвоечасовым забеспячэннем праектна-каштарыснай дакументацыяй, адставаннем будаўніцтва інжынерных сетак, уключэннем у планы шэрагу аб'ектаў без пацвярджэння крыніц фінансавання. Праўда, **старшыня Гродзенскага аблвыканкама Сямён ШАПІРА**, калі меркаваць па яго выказваннях падчас пасяджэння, быў незадаволены толькі канстатацыяй недахопаў, якія існуюць: «Мы збіраемся не для агучвання статыстыкі, а для ацэнкі працы кадраў. Як будуць вырашацца гэтыя праблемы? Каму і што трэба зрабіць? Хто канкрэтна недапрацоўвае? Каго трэба адзначыць са станоўчага боку?»

Дарэчы, прыклад паказаў сам Сямён Шапіра, падзякаваўшы за працу некаторым кіраўнікам райвыканкамаў. Пры гэтым былі названы і тыя, хто, на яго думку, недапрацоўвае, і патлумачана, канкрэтна ў чым. А аднымі з важнейшых ключавых пытанняў, якія, лічыць кіраўнік вобласці, яшчэ трэба будзе прадумаваць, з'яўляюцца прыцягненне ў эканоміку інвестыцый, а таксама выключэнне неабгрунтаванага імпарту. «Трэба спыніць паток валюты па імпарце. Гэтая праблема перарастае ў плоскасць палітычную, становіцца пытаннем эканамічнай бяспекі краіны», — зазначыў Сямён Шапіра.

На тым жа пасяджэнні дэпутаты абласнога Савета зацвердзілі шэраг мэтавых праграм: па развіцці асабістых падсобных гаспадарак, сацыяльнага абслугоўвання, паляпшэння ўмоў і аховы працы. Больш за два мільярды рублёў мяркуецца накіраваць на рэалізацыю праграмы па стварэнні безбар'ернага асяроддзя жыццядзейнасці інвалідаў і іншых катэгорый фізічна аслабленых людзей. Такое асяроддзе ўключае аб'екты сацыяльнай, інжынернай і транспартнай інфраструктуры, дзе павінны ўлічвацца патрэбы гэтай катэгорыі асоб, а таксама ўсе віды інфармацыі, што перадаецца людзям з парушэннем слыху і зроку. Пачынаючы з 2007 года, на Гродзеншчыне да патрабаванняў безбар'ернага асяроддзя прыстасаваны 759 аб'ектаў сацыяльнай інфраструктуры — гандлёвага, бытавога, камунальнага абслугоўвання, аховы здароўя, адукацыі, банкаўскіх паслуг і іншых. Аднак яшчэ больш трэба зрабіць, прычым, не толькі пры будаўніцтве новых аб'ектаў, але і ў грамадскай і жылой забудове, якая ўжо існуе.

Паводле ацэнак **старшыні Гродзенскага абласнога Савета дэпутатаў Андрэя НАУМОВІЧА**, прадстаўнічая ўлада, як і выканаўчая, будзе прынцыпова ставіцца да канкрэтыкі ва ўсіх праграмных дакументах, што распрацоўваюцца тымі ці іншымі структурамі і прадпрыемствамі. Зразумела, з абавязковым кантролем за іх выкананнем.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

МЯСЦОВЫ ЧАС

ЖЫЦЦЁ... У КАМП'ЮТАРНЫХ ПАПКАХ

Аўтаматызаваная інфармацыйная сістэма «Мясцовыя Саветы дэпутатаў» укаранёна ў двух сельскіх раёнах Магілёўшчыны — Краснапольскім і Касцюковіцкім. Ці палепшыў працу ўваход у адзіную інфармацыйную сетку супрацоўнікаў сельскіх органаў улады і ці аблегчыў жыццё людзям, мы высвятлялі на прыкладзе Беладубраўскага сельскага Савета Касцюковіцкага раёна.

— Мне патрэбна даведка, каб атрымаць дапамогу на дзяцей, — тлумачыць жыхарка аграгарадка Белая Дуброва Таццяна Чыкава.

Жанчына трымае за руку дачку Яўгенію, але дзяўчынцы з маці не давядзецца доўга чакаць афармлення.

— Хутка і зручна, — літаральна праз некалькі хвілін жанчына трымае ў руках надрукаваны і падпісаны дакумент. — І раней было нядрэнна, а цяпер яшчэ лепш стала.

— Цяпер мы эканомім шмат часу на выдачы даведак, — каментуе і дэманструе працу **кіраўнік справамі Беладубраўскага сельвыканкама Таццяна БАНДАРЭНКА.** — Заходзім у камп'ютарную праграму, набіраем у акенцы патрэбнае прозвішча і адразу маем усе патрэбныя звесткі. Даведка выходзіць з прынтара, я рэгіструю дакумент, старшыня сельскага Савета яго падпісвае, чалавек распісваецца ў атрыманні. Вось і ўсё.

Таццяна 15 гадоў таму прыйшла ў сельсавет працаваць сакратаром. У той час і сам адміністрацыйны будынак месціўся ў жылым доме на два пакоі, без выгодаў, а з прыладаў працы былі толькі стол, шафа і машынка для друкавання.

— Гэтая машынка рабіла дзіркі ў дакументах! — са смехам узгадвае кіраўнік справамі. — Мы яе не выкінулі на сметнік, захоўваем у архіве. Але я нават уявіць не магу, што мы будзем зноў карыстацца машынкай ці пісаць рукой. Справа нават не ў памылках, а ў тым, што даведкі — гэта ладны кавалак працы сельскага органа ўлады. Таму даводзілася шмат часу аддаваць на іх напісанне і людзей затрымліваць. Сёння ж мы гэта робім аўтаматычна.

Што ж, цяпер Белая Дуброва стала аграгарадком, сельскі Савет пераехаў у новы будынак, у ім з'явілася і новая камп'ютарная тэхніка.

— Першы час было страшна з гэтым камп'ютарам: баяліся, не ведалі, куды націснуць, — ківае галавой Таццяна, гледзячы на экран свайго манітора. — Нам падказвалі, нас вучылі. І цяпер без гэтага камп'ютара працы ў нас няма. Калі электрычнасць выключылі — усё спыняецца.

Вось так і наблізілася касцюковіцкая глыбінка да цывілізацыі. Бандарэнка, якая з любой тэхнікай на «вы», прызнаецца, што асвоіла камп'ютар няхутка, але ўрэшце стала вопытным карыстальнікам, на зайздрасць калегам і нават сваім сынам.

Калі Касцюковіцкі раён стаў пілотным ва ўкараненні АІС «Мясцовыя Саветы дэпутатаў», камп'ютарны прагрэс пайшоў яшчэ далей. Цяпер усе звесткі пра жыццё сельсавета выкладаюцца на агульны партал. Гэта азначае, што ў розных кутках Беларусі карыстальнікі сістэмы могуць даведацца пра канкрэтнага вяскоўца, яго сям'ю і гаспадарку. Напрыклад, сама Таццяна Бандарэнка мае мужа і двух дзяцей, а ў падсобнай гаспадарцы трымае карову. Штогод пасля 1 студзеня ў АІС аднаўляюцца звесткі пра ўзрост насельніцтва, колькасць выбаршчыкаў, шлюбы і разводы, нараджэнне дзяцей, жыллёвы фонд і чаргу на атрыманне жылля, а таксама пра колькасць кароў і свіней, вытворчасць малака і мяса.

— Раней камп'ютарныя праграмы працавалі асобна, і нам даводзілася дубліраваць усе звесткі, — расказвае Таццяна. — Зараз, калі чалавек нарадзіўся, я ўводжу інфармацыю пра яго ў камп'ютар — і гэта адразу адлюстроўваецца ва ўсіх рэестрах.

Яшчэ адна важная перавага — магчымасць карыстацца вопытам калег у іншых рэгіёнах. Ужо цяпер у камп'ютарнай папцы «Беладубраўскі сельскі Савет дэпутатаў» выкладзены шэраг рашэнняў.

Але самае галоўнае, што новая сістэма ў далейшым дазволіць пазбегнуць мноства запытаў у сельвыканкам з розных арганізацый, таму што ўсю інфармацыю можна адразу ўзяць з партала — увогуле па сельсавеце і па кожным чалавеку асобна.

— Цяпер у сістэме ёсць наш сацыяльны пашпарт, — гаворыць **старшыня Беладубраўскага сельскага Савета Міхаіл ГРЫБАЧОЎ**.

На яго працоўным стале стаіць камп'ютар, які таксама давялося асвойваць з дапамогай падручнікаў і парад больш вопытных калег.

— АІС «Мясцовыя Саветы дэпутатаў» дапамагае і нам працаваць, і людзям не марнаваць час, — падкрэслівае Грыбачоў. — Калі раней, каб атрымаць даведку, трэба было гартаць пагаспадарчыя кнігі і папкі з рознымі дакументамі, то сёння гэта робіцца простым націскам кнопкі. Людзям цяпер, каб атрымаць даведку, не трэба сядзець у чарзе. Эканомія часу!

Вось Таццяна Саенка, якая працуе ў малочным блоку мясцовай сельскай гаспадаркі, прыйшла па дакументы, неабходныя для пастаноўкі на жыллёвую чаргу. Жанчына атрымала кансультацыю і даведкі.

— Я яшчэ заспела той час, калі ў старым сельсавеце была машынка для друкавання, — гаворыць Таццяна. — Цяжка было сакратару, ды і свайго часу было шкада. Зараз жа атрыманне даведкі — справа некалькіх хвілін. Гэта зручна.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

Жыхарка аграгарадка Белая Дуброва атрымала даведку за лічаныя хвіліны.

Адзінокім... не прадастаўляецца інтэрнат

Мясцовыя ўлады Прыдзвінскага краю ўпершыню ў краіне комплексна падышлі да вырашэння шматлікіх праблем людзей, якія пражываюць у інтэрнатах. Ва ўсіх інтэрнатах на працягу некалькіх гадоў неабходна стварыць годныя ўмовы. Сёння там жыве каля 5 працэнтаў насельніцтва Віцебскай вобласці. І многія толькі мараць атрымаць месца.

Каля 5,4 тысячы чалавек у вобласці зараз знаходзяцца ў «рэжыме чакання». Большасць з іх — студэнты (3,6 тысячы чалавек). Нярэдка ўмовы пражывання ў інтэрнатах такія, што вяртацца туды з працы ці вучобы не хочацца. Каб выправіць сітуацыю, у Віцебскай вобласці распрацавалі спецыяльную праграму «Інтэрнат». У яе межах у ліку іншага на працягу трох гадоў плануюць узвесці дзесяць будынкаў.

Пытанні інтэрнацкага жыцця абмяркоўваліся і ў Навалукомлі, на выязным пасяджэнні абласных улад. Усяго ў вобласці 315 інтэрнатаў. Тут жыве больш за 60 тысяч чалавек (у тым ліку больш за 4,5 тысячы маладых сем'яў). Большасць інтэрнатаў

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

знаходзіцца ў буйных гарадах вобласці, 127 — у глыбінцы.

Капітальнага рамонту патрабуюць 142 інтэрнаты. Падчас спецыяльна праведзенага сацыялагічнага апытання высветлілася, што людзі не задаволены часцей за ўсё дрэнным ацяпленнем у пакоях, высокай платай за пражыванне, адсутнасцю пакояў для адпачынку і заняткаў спортам.

Праблема з месцамі ў інтэрнаце характэрная не толькі для невялікіх гарадоў вобласці, але і для Віцебска. Больш за тое — Віцебскі дзяржаўны каледж культуры і мастацтваў, Віцебскі музычны каледж, а таксама Наваполацкі дзяржаўны політэхнічны каледж наогул не маюць інтэрнатаў. Каб вырашыць гэтую праблему, па даручэнні кіраўніцтва вобласці ўжо сёлета навучэнцы згаданых віцебскіх навучальных устаноў, а таксама медыцынскага каледжа змогуць пасяліцца ў былым інтэрнаце вядомага прадпрыемства «Віцязь» па вуліцы Церашковай. Новы віцебскі інтэрнат для навучэнцаў будзе разлічаны на 500 чалавек. Для Віцебскага медыцынскага ўніверсітэта таксама хутка пачнецца будаўніцтва двух інтэрнатаў.

А пакуль што... Інтэрнат Віцебскага дзяржаўнага політэхнічнага каледжа трэці год знаходзіцца на капітальным рамонце. У сувязі з павелічэннем набору студэнтаў адчуваецца недахоп месцаў у інтэрнатах ВНУ, а таксама віцебскіх медыцынскім і тэхналагічным каледжы, Аршанскім дзяржаўным каледжы чыгуначнага транспарту, Глыбоцкім прафесійным ліцэі... Часта месцы ў інтэрнатах даюцца без уліку санітарных нормаў. І ў выніку там жыве больш людзей, чым дазваляецца.

Не можа не турбаваць праблема злачыннасці ў інтэрнатах. Толькі за дзевяць месяцаў мінулага года ў інтэрнатах Полацка, Наваполацка, Оршы і абласнога цэнтра было зарэгістравана 111 злачынстваў: у асноўным, крадзяжы. Акрамя гэтага, у інтэрнатах адбыліся чатыры пажары.

Калі б адказныя асобы, якія кіруюць прадпрыемствамі і ўстановамі, самі пабывалі — а лепш пажылі — у праблемных інтэрнатах, парадак там наводзіўся б у разы хутчэй.

— У інтэрнаце павінны быць пункт харчавання, трэнажорная зала, медыцынскі пункт, душавая, калі інтэрнат калідорнага тыпу, — лічыць губернатар вобласці Аляксандр Косінец.

Задача стварэння сучасных інтэрнатаў будзе вырашацца на ўзроўні кіраўніцтва вобласці.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Ініцыятыва «знізу»

У Століне прайшоў семінар «Тэрытарыяльнае развіццё: французскі і беларускі вопыт», удзел у якім прынялі прадстаўнікі Столінскага раённага выканаўчага камітэта, Цэнтра сельскага развіцця г. Століна, французскіх — арганізацыі сельгасвытворцаў FERT і асацыяцыі «Зямля і цывілізацыя», Цэнтра сельскага развіцця «Адраджэнне-агра» г. Слаўгарада, Міжнароднага фонду развіцця сельскіх тэрыторый г. Мінска.

Французы расказвалі пра свае напрацоўкі, пра шляхі, якімі прайшлі падчас рэалізацыі аналагічных праектаў не толькі ў сваёй краіне, але і ў іншых, дзе таксама дапамагалі з рэалізацыяй падобных праграм і праектаў. Напрыклад, прадстаўнік FERT Жан Шарль Дэронг, які прымаў удзел у семінары, мае вопыт рэалізацыі аналагічных праектаў у Польшчы, краінах Прыбалтыкі, Албаніі. Таму гасцям было пра што расказаць, у іх ёсць не толькі практычны вопыт, а і абагульнены тэарэтычны, які можна прымяніць для развіцця нашых сельскіх тэрыторый, улічваючы наша заканадаўства, наш менталітэт, звычкі і традыцыі.

Рэалізацыя праекта «Сельскія жыхары (абшчыны) і мясцовыя органы ўлады: партнёрства дзеля ўстойлівага развіцця сельскіх тэрыторый», фінансава падтрыманага Еўрапейскай Камісіяй, на Століншчыне пачалася. У кастрычніку і снежні мінулага года ў вёсках Столінскага раёна прайшла серыя семінараў для сельскіх жыхароў з мэтай прадставіць Цэнтр сельскага развіцця, сам праект, яго падыходы і метадалогію. Уся праца ў рамках праекта будзе накіравана на выяўленне актуальных для сельскіх жыхароў і мясцовых органаў улады ініцыятыў, у рэалізацыі якіх яны зацікаўлены не толькі на словах, але і гатовы прымаць практычны ўдзел, падтрымліваць фінансава свае ж ініцыятывы. Найлепшыя з іх у далейшым будуць падтрыманы фінансава з боку праекта.

Так, бюджэтам праекта прадугледжваецца выдаткаваць 70 тысяч еўра для рэалізацыі ініцыятыў грамадзян, з якіх 60 тысяч вылучае Еўрапейская Камісія і 10 тысяч — Столінскі райвыканкам. Плануецца, што будзе падтрымана каля 10 ініцыятыў.

Расказваючы аб дзейнасці арганізацыі, дырэктар Цэнтра сельскага развіцця Віктар Велясніцкі адзначыў:

— Мы выкарыстоўваем вопыт нашых замежных партнёраў, паколькі аналагічнага вопыту ў нашай краіне яшчэ няма. Але пры гэтым усё прыстасоўваем да нашага грамадства. Задача ў тым, каб працаваць поруч са шматлікімі дзяржаўнымі праграмамі, якія рэалізуюцца ў краіне з мэтай падтрымкі жыхароў сельскай мясцовасці.

Дырэктар Цэнтра падкрэсліў: калі раней жыхары раёна гаварылі толькі пра ініцыятывы эканамічныя, рэалізацыя якіх прыносіць ім пэўны даход, то цяпер размова ўжо ідзе і пра экалагічныя, сацыяльныя ініцыятывы. Людзі сталі больш увагі звяртаць на стан навакольнага асяроддзя, добраўпарадкаванне населеных пунктаў, сацыяльныя аб'екты, якія патрэбны менавіта для іх населеных пунктаў.

Да гэтай работы трэба далучаць насельніцтва, дэпутацкі корпус, мясцовыя ўлады, лічыць старшыня раённага Савета дэпутатаў Сяргей Сідарэвіч. Толькі тады атрымаецца эфектыўны прадукт. Са свайго боку ён паабяцаў, што раённы Савет гатовы прыняць удзел у абмеркаванні ініцыятыў. Тым больш што створаны і працуюць камісіі, якія ахопліваюць усе сферы жыццядзейнасці, таму спецыялістам будзе зручней ацаніць карысць тых ці іншых прапаноў.

— Калі ініцыятыва ідзе ад саміх людзей, то гэта заўжды ўспрымаецца лепш. А калі людзі самі ўнясуць пэўны ўклад у развіццё тэрыторыі, то яны будуць хваляваццa і за вынік, — падкрэсліў Сяргей Сідарэвіч.

З прапановамі па развіцці сваіх населеных пунктаў можна звяртацца ў Цэнтр сельскага развіцця.

Таццяна СЕГЕН.

ТЭМА ДНЯ

НЕ ЗБІЦЦА НА ФАРМАЛІЗМ

Мінулы год быў насычаны важнымі палітычнымі падзеямі і стаў своеасаблівым выпрабаваннем на трываласць для беларускай сацыяльна-эканамічнай і палітычнай мадэлі развіцця. Мы пераадолелі фінансава-эканамічны крызіс, нягледзячы на ўсе цяжкасці і перашкоды, выканалі заданні пяцігодкі, перажылі крызісны перыяд у адносінах з Расіяй, уступілі ў Мытны саюз, падпісалі і ратыфікавалі пагадненне аб адзінай эканамічнай прасторы. Усё гэта адкрывае новыя перспектывы для развіцця нашай краіны.

Так распачаў сваё выступленне на адкрыцці выніковага пасяджэння Савета па ўзаемадзеянні органаў мясцовага самакіравання **Старшыня Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Анатоль РУБІНАЎ**.

За перыяд свайго развіцця краіна нарасціла дастатковы эканамічны патэнцыял, падкрэсліў ён, аднак сёння стаяць новыя задачы, на дасягнутым спыняцца не збіраемся. Асноўныя кірункі праграмы сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны на пяцігодку прадугледжваюць вельмі высокія тэмпы росту эканомікі і дабрабыту людзей.Пастаўлена задача паскорыць развіццё ўсіх галін народнай гаспадаркі на базе самых сучасных тэхналогій. Галоўным рэсурсам павінны стаць ініцыятыва і крэатыўнасць. А значыць, Саветам усіх узроўняў, органам дзяржаўнага кіравання неабходна засяродзіцца на вырашэнні новых задач, пастаўленых Чацвёртым Усебеларускім народным сходам, сярод якіх — павышэнне прадукцыйнасці працы на аснове радыкальнай мадэрнізацыі ўсіх вытворчасцяў, істотнае зніжэнне энергазатрат і матэрыялаёмістасці, павышэнне экспартнай актыўнасці, прыцягненне прамых замежных інвестыцый.

Варта надаць новы імпульс рэгіянальнаму развіццю, звяртаючы асабліву ўвагу на адкрыццё новых высокаэфектыўных працоўных месцаў, павышэнне культуры вытворчасці і побыту, падрыхтоўку і замацаванне на месцах кваліфікаваных кадраў, развіццё прадпрымальніцтва і ініцыятывы.

Неабходна і далей узмацняць ролю Саветаў, выпрацаваць больш дасканалую сістэму прыцягнення грамадзян да вырашэння ўзнятых імі праблем.

— Дзейнасць Савета па ўзаемадзеянні ў мінулым годзе была скіравана на павышэнне эфектыўнасці працы органаў мясцовага самакіравання, аказанне канкрэтнай практычнай дапамогі ў вырашэнні найбольш вострых пытанняў. У асноўным, усё, што планавалася, мы выканалі. Наша ўзаемадзеянне з мясцовымі Саветамі дэпутатаў спрыяла своечасоваму ўнясенню неабходных змяненняў у дзейнае заканадаўства. Вельмі важным быў абмен напрацоўкамі, вывучэнне, абагульненне, распаўсюджванне станоўчага вопыту работы органаў мясцовага самакіравання.

...А воз і сёння там

За апошнія 5 гадоў Савет па ўзаемадзеянні зрабіў не адзін, а некалькі крокаў наперад, выказаў агульнае меркаванне **старшыня Магілёўскага абласнога Савета дэпутатаў Уладзімір ПАНЦЮХОЎ**. Відавочна, што ў жыцці мясцовых Саветаў з'явіўся шэраг новых кірункаў, у пэўнай ступені ўзмацнілася сувязь з насельніцтвам, у лепшы бок змяніўся сам стыль работы, узрасла адказнасць кадраў.

— На пройдзеным шляху было набіта шмат сінякоў і шышак, хапала агрэхаў і сур'ёзных памылак, — падсумаваў Уладзімір Панцюхоў. — Мы яшчэ далёкія ад тых патрабаванняў, якія прад'яўляе да Саветаў і іх ролі ў грамадстве кіраўнік дзяржавы. У той жа час, мяркуючы па ацэнках і высновах калег, ва ўсіх пазітыўных працэсах,якія адбыліся ў 2010 годзе і адбываюцца цяпер, значная роля адводзіцца Савету па ўзаемадзеянні. Удасканальваючы формы і метады сваёй дзейнасці, Савет усё больш адчувальна і заўважна заяўляе аб сабе як аб партнёры мясцовых Саветаў. З іншага боку, ён выконвае ролю пасрэдніка паміж прадстаўнічай і выканаўчай уладай.

Уладзімір Панцюхоў падкрэсліў, што Савет па ўзаемадзеянні павінен стаць генератарам ідэй і прапаноў па ўсім спектры жыццядзейнасці нашага насельніцтва. У эпіцэнтры ўвагі павінны знаходзіцца пытанні навядзення парадку на зямлі і добраўпарадкавання населеных пунктаў, развіццё грамадзянскіх ініцыятыў у гэтай галіне, выкананне сацыяльных стандартаў, падтрымка асабістых падсобных гаспадарак, аптымізацыя адміністрацыйна-тэрытарыяльнага падзелу, стварэнне спрыяльных умоў для развіцця прадпрымальніцкай дзейнасці. Далейшага ўдасканалення патрабуе дзейнасць структур, якія працуюць з людзьмі па прынцыпе «адно акно».

Пакуль не атрымалася да канца выканаць патрабаванні, якія прад'яўляе Указ № 21. У прыватнасці, у плане папаўнення бюджэтаў пярвічнага ўзроўню. Дадатковага вывучэння патрабуе пытанне перадачы спецыялізаваным арганізацыям дарог, могілак, калодзежаў, водanaпорных вежаў і іншых аб'ектаў.

— Што б там ні гаварылі, асабіста маё меркаванне такое: азначаныя пытанні вырашаны не да канца. Сёння назіраецца **пэўнае процістаянне паміж тымі, хто хоча перадаць, і тымі, хто не хоча прыняць**. Адны не вельмі намагаюцца перадаць, другія не вельмі імкнуцца прыняць. Той, хто паспеў, — перадаў калодзежы, дарогі і могілкі без пашпартоў на гэтыя аб'екты. А сёння дакументы для перадачы на адзін калодзеж, якому больш за 30 гадоў, каштуюць ад 300 тысяч рублёў і больш. Атрымліваецца замкнёнае кола: адны не маюць магчымасці вырабіць неабходную дакументацыю, другія не хочуць без яе прымаць аб'ект на баланс. І тыя, і другія маюць рацыю, «а воз і сёння там».

Таксама патрабуе вяртання да разгляду тэма стварэння аўтаматызаванай інфармацыйнай сістэмы «Мясцовыя Саветы дэпутатаў». Паўнамоцтваў па яе ўкараненні, магчымасцяў па яе фінансаванні і нашага патэнцыялу па кантролі за яе выкананнем недастаткова. Да гэтай працы, на мой погляд, неабходна «прывязаць» выканаўчую ўладу і канкрэтна Кіраўніцтва справамі Прэзідэнта. Інакш пытанне будзе прасоўвацца вельмі марудна, на нервах і не заўсёды якасна.

Не ўсюды яшчэ створаны ў аграгарадках участкі, ці філіялы ЖКГ, што таксама з'яўляецца вельмі сур'ёзным пытаннем, заўважыў Уладзімір Панцюхоў.

— У ранейшай рэдакцыі Закона «Аб адміністрацыйна-тэрытарыяльным падзеле...» прапісана, што сельскі Савет павінен знаходзіцца ў цэнтры ці на тэрыторыі аграгарадка. На жаль, мы з гэтым пытаннем спазніліся, і будынкі многіх сельскіх Саветаў, прыведзеныя ў належны стан, размяшчаюцца па-за межамі аграгарадка. Зыходзячы з патрабаванняў закона, мы вымушаны перанесці Савет у аграгарадок, знайсці новае памяшканне, грошы на яго рамонт. А што будзе ў старым адрамантаваным памяшканні — ніхто не ведае. Магчыма, у новым праекце Закона «Аб адміністрацыйна-тэрытарыяльным уладкаванні...» гэтую норму варта зрабіць не жорсткай, а толькі рэкамендацыйнай.

І яшчэ адно пытанне. Вучоныя вызначылі, што аптымальная колькасць жыхароў сельсавета павінна складаць 2 тысячы чалавек. Зыходзячы з гэтага, у Магілёўскай вобласці павінна быць усяго 38 сельскіх Саветаў. А сёння іх 183. Пры тым, што ў 2009-м годзе мы ліквідавалі 9 сельскіх Саветаў, у 17-і змянілі межы. Вышэйназваны дакумент у перспектыве паставіць нас у тупік, бо далейшае аб'яднанне не заўсёды будзе на карысць мясцовых жыхароў. Ёсць такія сельсаветы, дзе ўсяго 10-12 населеных пунктаў, але адлегласці паміж імі каласальныя — 30, 40, 60 км. Гэта абавязкова трэба ўлічваць пры разглядзе праекта згаданага закона.

Вынікі ёсць

— Для паляпшэння якасці работы мясцовых Саветаў па вырашэнні жыццёва важных пытанняў насельніцтва мы намагаемся актыўна задзейнічаць не толькі дэпутатаў, але і само насельніцтва, — падзялілася вопытам **старшыня Мінскага абласнога Савета дэпутатаў Святлана ГЕРАСІМОВІЧ**. — Рэгулярна праводзім выязныя сесіі, каб паказаць рэальную работу на месцах, абагульніць станоўчы вопыт. У сесіях абласнога Савета заўсёды бяруць удзел старэйшыны вёсак, дэпутаты сельскіх, раённых Саветаў. Падчас удзелу ў сесіі аблсавета яны адчуваюць і сваю адказнасць, і ўвагу да сябе, а таксама маюць магчымасць задаваць тыя пытанні, якія іх хвалююць.

З 2007 года ў вобласці праводзяцца рэгіянальныя сходы дэпутатаў. Апошнія прайшлі адразу пасля Чацвёртага Усебеларускага народнага сходу. На іх мы абмеркавалі вынікі сацыяльна-эканамічнага развіцця ў кожным раёне, акрэслілі планы на наступную пяцігодку.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

БЕЗ ПРЫЦЯГНЕННЯ БЮДЖЭТНЫХ СРОДКАЎ

На тэрыторыі Юркевіцкага сельсавета Жыткавіцкага раёна месціцца 8 населеных пунктаў, дзе пражывае крыху менш за тысячу чалавек. Толькі ў двух, пасёлку Азёрны і вёсцы Баравая, большасць насельніцтва — людзі працаздольнага ўзросту. У астатніх асноўны кантынгент жыхароў складаюць пенсіянеры. Акрамя таго, на тэрыторыі сельсавета няма СВК. Адзінае буйное прамысловае прадпрыемства — рыбгас «Белае». Ёсць яшчэ два лясніцтвы і сацыяльныя ўстановы.

— Магчыма, усё гэта і прымусіла нас актыўна развіваць мясцовае самакіраванне, — зрабіла выснову **старшыня Юркевіцкага сельскага Савета дэпутатаў Алена ШПАКЕВІЧ**. — Адразу пасля выбараў у мясцовыя Саветы мы стварылі пастаянныя дэпутацкія групы, кожны наш дэпутат ведае, якія пытанні трэба курыраваць на працягу ўсяго склікання. Сёння ўжо ёсць шмат станоўчых прыкладаў выкарыстання пісьмовых зваротаў і запытаў дэпутатаў у вышэйшыя структуры па вырашэнні набалелых пытанняў нашай тэрыторыі.

Старшыня Савета ўзгадала «разынку» мясцовых краявідаў — возера Белае, размешчанае сярод маляўнічых лясоў. Яно стала домам для 32 відаў млекакормячых і птушак, занесеных у Чырвоную кнігу Рэспублікі Беларусь. Возера карыстаецца вялікай папулярнасцю як месца адпачынку ў жыхароў не толькі Жыткавіцкага, але і суседніх раёнаў. Летам за дзень сюды прыязджае да сотні аўтамабіляў. Дарога да возера ляжыць праз тры населеныя пункты сельсавета, што выклікае нязручнасці, а часам і пагрозу для жыцця мясцовых жыхароў.

— Едуць, як правіла, на вялікай хуткасці, а назад часам і нецвярозыя, — патлумачыла Алена Іванаўна. — ДАІ нам вельмі дапамагае, але ж немагчыма выставіць інспектара на кожным кіламетры. Каб неяк выправіць сітуацыю, дэпутат сельскага Савета і старэйшына адной з вёсак выступілі з ініцыятывай: устанавіць на гэтай дарозе знак абмежавання хуткасці. Дзякуючы ім абмежавальны знак быў устаноўлены.

Яшчэ два нашы дэпутаты звярнуліся ў раённы аддзел адукацыі з просьбай аб адкрыцці ў Юркевіцкай школе дзіцячага садка. Гэта для нас таксама было балючым пытаннем... Будаўнічыя работы па садку ўжо завершаны. Цяпер маладыя сем'і маюць магчымасць уладкаваць сваё дзіця ў школу-сад, а раней многія вымушаны былі па гэтай прычыне ад нас з'язджаць.

Больш падрабязна старшыня спынілася на рабоце па ўвекавечанні памяці землякоў, якія загінулі ў гады Вялікай Айчыннай вайны. У вёсцы Лагвошчы некалі стаяў драўляны абеліск, які і абеліскам назваць было цяжка. Стары драўляны знак памяці. Зноў жа па прапанове мясцовага дэпутата драўляны знак знеслі, а замест яго недалёка ўстанавілі новы гранітны абеліск з прозвішчамі загінулых землякоў. Сродкі на гэта выдаткаваў сельскі Савет.

— Мы ўстанавілі новы абеліск, але толькі ім не абмежаваліся. Аказалася, што ў многіх населеных пунктах сельсавета невядома месца пахавання загінулых землякоў. Сёння мы практычна завяршылі работу па ўстаноўцы такіх абеліскаў у буйных вёсках. Памятаю, напярэдадні 9 мая, калі заканчвалі класці плітку ля абеліска ў вёсцы Баравая (грошы на яго выдаткаваў раён), пад'ехаў на веласіпедзе пенсіянер, мясцовы жыхар, з букецікам нарцысаў у руках. Літаральна за месяц да таго мы ўстанавілі, што яго брат, які таксама нарадзіўся ў гэтай вёсцы, загінуў і пахаваны ў Калінінградзе. Яго імя і прозвішча таксама змешчана на нашым абеліску. Пенсіянер паклаў нарцысы да абеліска са словамі: «Ну што, браток, і ты вярнуўся ў гэтую вёску». І заплакаў...

На адкрыццё абеліска прыехалі жанчыны з Жыткавічаў з унукамі і праўнукамі, якія казалі моладзі: «Тут твой дзядуля ляжыць». Людзі ўспрынялі абеліск як месца пахавання, пастаянна прыносяць сюды букеты. Мясцовыя жыхары па ўласнай ініцыятыве высадзілі ля абеліска жывыя кветкі і дрэвы — клёны, бярозы і рабіны, чые чырвоныя гронкі павінны сімвалізаваць кроў ахвяр вайны. Вяскоўцы самі займаюцца добраўпарадкаваннем абеліскаў і могілак на тэрыторыі сельсавета. Дарэчы, сродкі на металічную агароджу часткова выдаткаваў бюджэт, часткова сабралі мясцовыя жыхары. Яны ж займаліся і ўстаноўкай. Уласны прыклад паказваюць самі дэпутаты. Калі мы займаліся могілкамі ў вёсцы Лагвошчы, на работу выйшлі амаль усе працаздольныя жыхары. Наш дэпутат Сцяпан Богуш асабіста ездзіў да кожнага і заахвочваў прыняць удзел у агульнай справе.

Дзякуючы агульнай працы дэпутацкага корпусу сельскага Савета, старэйшын і саміх жыхароў у пасёлку Азёрны была добраўпарадкавана магіла мясцовай расстралянай яўрэйскай сям'і з шасці чалавек — бабулі, маці і 4 дзетак, самаму малодшаму з якіх не споўнілася яшчэ і года.

— Гэтай вясной мы мяркуем пакласці тут плітку, а даглядаць магілу выказалі жаданне дзве мясцовыя жыхаркі. Сельскі Савет разам з органамі грамадскага самакіравання ўвогуле надае вялікую ўвагу таму, каб ва ўсіх пачынаннях бралі ўдзел жыхары. Яны павінны зразумець, што некаторыя пытанні можна вырашыць уласнымі сіламі, без умяшання вышэйшых арганізацый. Так, у 2010 годзе мы паўдзельнічалі ў двух праектах па лініі ПРААН: агульнымі намаганнямі пабудавалі ў пасёлку Азёрны дзіцячую пляцоўку «Астравок дзяцінства» (аналагаў якой няма ва ўсім раёне) і адрамантавалі дзіцячы садок у Юркевічах.

Значную падтрымку дэпутатам аказваюць старэйшыны. Іх добра ведаюць на вёсцы. Карыснымі з'яўляюцца сумесныя пасяджэнні старэйшын, якія збіраюцца па меры неабходнасці (напрыклад, калі трэба правесці свята вёскі, дапамагчы наладзіць працу ўчастковага). На такія пасяджэнні абавязкова запрашаюцца дэпутаты, члены сельвыканкама, якія курыруюць вынесенае на разгляд пытанне, а таксама іншыя зацікаўленыя асобы.

Старэйшыны вёсак лепш за ўсіх ведаюць, якую канкрэтна падтрымку трэба аказаць свайму насельніцтву. Так, для дапамогі ў развіцці асабістых падсобных гаспадарак старэйшыны — пры падтрымцы сельскага Савета, які выступіў каардынатарам, — арганізавалі замену насеннай бульбы. Гэта быў вялікі аб'ём работы, паколькі трэба было зайсці ў кожную хату, з кожным пагутарыць. Людзі прасілі замяніць не адзін, а некалькі гатункаў. Старэйшыны самі сабралі грошы, самі з'ездзілі па насенне і самі развезлі яго жыхарам. За 4 гады было заменена 6 гатункаў бульбы.

— Цяпер у нас нават тыя сем'і, якія раней ніколі не мелі добрых ураджаяў, ганарацца, што выдатную бульбу ў сябе вырасцілі.

Для вывучэння зваротаў грамадзян сельскі Савет выкарыстоўвае розныя формы. На працягу 14 гадоў у мясцовым Цэнтры культуры рэгулярна ладзяцца арганізацыйныя мерапрыемствы.

— З усіх 8 населеных пунктаў мы прывозім сюды прадстаўнікоў усіх ільготных груп насельніцтва (інвалідаў I, II групы, ветэранаў, вязняў вайны, адзінокіх састарэлых), куды адначасова запрашаем і раённыя службы. Зразумела, што інваліды ці ветэраны самі не могуць прыехаць у райцэнтр, а тут, на месцы, яны маюць магчымасць задаць спецыялістам усе пытанні, якія іх хвалююць. Старэйшыны, Савет жанчын і дэпутаты рыхтуюць салодкія сталы і канцэрт. Адзначу, што ўсё гэта робіцца без прыцягнення бюджэтных сродкаў. На такіх мерапрыемствах людзі могуць і душой адпачыць, і сустрэцца з прадстаўнікамі раённых службаў. Гэта дае станоўчыя вынікі, бо за перыяд з 2007 па 2010 год з тэрыторыі нашага Савета ні ў Адміністрацыю Прэзідэнта, ні ў Гомельскі аблвыканкам не паступіла ніводнай скаргі.

Для абслугоўвання дзвюх нашых маланаселеных вёсак, якія месцяцца па суседстве (Пяшчанікі і Падвосце), мы стварылі — таксама без прыцягнення бюджэтных сродкаў — сацыяльны пункт. Наш дэпутат знайшла дом, які пустуе, дамовілася са спадчыннікамі, якія бескарысліва перадалі дом для патрэб мясцовых жыхароў. Пярвічная арганізацыя Савета жанчын, дэпутат і жыхары двух згаданых населеных пунктаў уласнымі сіламі прывялі ў парадак і зямельны ўчастак, і сам дом. Там сёння праводзяцца сустрэчы з работнікамі сельскага Савета, вядзе прыём мясцовы дэпутат, прыязджаюць работнікі медыцыны і іншых службаў.

У сістэме мясцовага самакіравання Алена Іванаўна ўжо 33 гады. Яна на ўласным вопыце бачыць, якія моцныя змяненні адбыліся ў адносінах да Саветаў за апошні час. Сельскія Саветы дэпутатаў пацвердзілі сваю жыццядзейнасць.

Інга МІНДАЛЁВА.

НЕ ЗБІЦЦА НА ФАРМАЛІЗМ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Святлана Герасімовіч падкрэсліла, што такія сходы — не сесіі. Іх праводзіць старшыня раённага Савета з удзелам усіх дэпутатаў раённага, сельскіх Саветаў пэўнай тэрыторыі, а таксама выканаўчай улады. На гэтых сходах старшыня райвыканкама трымае справаздачу перад дэпутатамі наконт таго, што робіцца на тэрыторыі рэгіёна.

— Цяпер мы пайшлі далей. На тэрыторыі сельсавета праводзім сход актыву, у якім бяруць удзел дэпутаты сельскага Савета, старэйшыны, кіраўнікі прадпрыемстваў і арганізацый, размешчаных на гэтай тэрыторыі. Там таксама абмяркоўваюцца праблемы пэўнага сельсавета ў разрэзе асобных вёсак, вызначаецца, што трэба зрабіць у 2011 годзе, якім канкрэтна чынам будуць вырашацца пытанні і г.д. Мы толькі распачалі работу ў гэтым ракурсе, але я бачу, што вынікі ўжо ёсць.

Мы ўжо не першы год праводзім у вобласці Дні дэпутата, у якіх задзейнічаны народныя абраннікі ўсіх узроўняў. У тым ліку і члены Савета Рэспублікі, якія выязджаюць у сваю акругу, бываюць у сем'ях, працоўных калектывах, сустракаюцца з выбаршчыкамі, цікавяцца праблемамі, якія там узнікаюць, і намагаюцца дапамагчы іх вырашыць.

Святлана Герасімовіч падкрэсліла, што формаў работы дэпутатаў шмат, але самае галоўнае — іх змест. Важна, каб кожны дэпутат быў задзейнічаны і не забываў пра тое, што ён — дэпутат.

— Па выніках маніторынгу Адміністрацыі Прэзідэнта, 121 чалавек у вобласці панёс пакаранне за нездавальняючую работу са зваротамі грамадзян. У тым ліку і дэпутаты. Мы абмеркавалі сітуацыю, зрабілі пэўныя высновы. Для таго, каб папярэдзіць многія звароты грамадзян, у будынках сельскіх Саветаў устанаўліваюцца стэнды, дзе пазначана, што канкрэтна ў бліжэйшую пяцігодку будзе зроблена на гэтай тэрыторыі: што адрамантавана, што заасфальтавана, у які тэрмін, хто адказны.

Дзве трэція старшынь райсаветаў і трэць старшынь сельскіх і пасялковых Саветаў вобласці — навічкі. З імі праводзіцца абавязковая вучоба. Вельмі важна і карысна абменьвацца вопытам з калегамі. Дзякуючы Савету па ўзаемадзеянні, мы пабывалі ва ўсіх абласцях, пабачылі шмат цікавых напрацовак, якія цяпер выкарыстоўваем у сваёй рабоце.

Планы распрацаваны, трэба іх выконваць

Саветы ўсіх узроўняў — гэта аснова нашага народаўладдзя, падкрэсліў напрыканцы пасяджэння Анатоль Рубінаў. Яны з'яўляюцца злучальным звяном паміж выканаўчай уладай і народам. Гэта народнае прадстаўніцтва, якое прызвана вырашаць пытанні мясцовага насельніцтва.

— Стратэгія краіны на пяцігодку вызначана. Арыенціры пастаўлены, планы распрацаваны. Цяпер трэба іх выконваць. Наша задача — уважліва сачыць, каб гэтыя планы не засталіся на паперы. Саветы — галоўныя, хто адказвае за сацыяльную стабільнасць грамадства, бо яны бліжэй за ўсё да насельніцтва. Пакуль што ў гэтай частцы ёсць недапрацоўкі. Савет па ўзаемадзеянні сваю функцыю выконвае. Яго стварэнне было правільным і разумным рашэннем. Цяпер самае галоўнае — не збівацца на фармалізм.

Адказваючы на пытанні «Звязды», Анатоль Мікалаевіч падкрэсліў, што нарматыўна-прававая база ў рэспубліцы сёння дазваляе вырашаць усе мясцовыя праблемы. Сур'ёзных перашкод заканадаўчага ўзроўню, якія б тармазілі развіццё краіны, няма. Часам узнікаюць складанасці па нейкіх прыватных пытаннях, але яны аператыўна адпрацоўваюцца.

Інга МІНДАЛЁВА.

Праследавалі і затрымалі

У паляўнічых угоддзях Шчучынскага раёна вадзіцель аўтамабіля «Нісан-Патрол» праігнараваў патрабаванне работнікаў Гродзенскай аблінспекцыі спыніцца.

У выніку праследавання аўто затрымалі паблізу вёскі Новы Двор. Двое беспрацоўных і вадзіцель прадпрыемства «Прадбуд», што былі ў салоне, прад'явілі дакументы на права палявання на пушныя віды паляўнічай жывёлы. Аднак падчас агляду ляснога масіву, адкуль рухалася аўтамашына, былі знойдзены два заплечнікі з дзічынай, а таксама месца разбору казулі і дзіка. Нанесены ўрон склаў 4,2 мільёна рублёў. Шчучынскім РАУС заведзена крымінальная справа.

Лес — сусветнае багацце

Па рашэнні Генеральнай асамблеі ААН сёлетні год абвешчаны Міжнародным годам лясоў. Мэта — падтрымаць намаганні па вядзенні ўстойлівага лесакарыстання ва ўсім свеце. Год лясоў распачнецца на дзявятай сесіі Ляснога форуму ААН, якая пройдзе ў Нью-Ёрку 4 лютага.

Міністэрствам лясной гаспадаркі нашай краіны ўжо распрацаваны і ўзгоднены з усімі зацікаўленымі ведамствамі план мерапрыемстваў па правядзенні ў Беларусі Міжнароднага года лясоў. Дакумент уступіць у сілу пасля таго, як будзе ўхвалены Саветам Міністраў.

Да ведама: агульная плошча лясоў свету перавышае 3,4 мільярда гектараў (27 працэнтаў ад плошчы зямной сушы). Агульны запас драўніны па 166 краінах, на тэрыторыі якіх расце 99 працэнтаў сусветных лясоў, складае каля 390 мільярдаў кубічных метраў. Найбольшы запас драўніны на адным гектары адзначаны ў Гватэмале — 355 кубічных метраў. У Беларусі гэты паказчык у 2007 годзе складаў 179 кубаметраў, а да канца 2010 года — ужо 194 кубічных метры. Па разліках спецыялістаў, да 2015 года ён перавысіць 200 кубаметраў на адзін гектар.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ЖЫЦЦЁ... У КАМП'ЮТАРНЫХ ПАПКАХ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

— Камп'ютарызацыя дайшла і да глыбінкі, — ганарыцца **старшыня Касцюковіцкага раённага Савета дэпутатаў Раіса САЎЧАНКА**. — У параўнанні з мінулымі часамі розніца істотная, і людзі яе адчулі. Хто ж марыў пра такое, калі людзі стаялі ў чэргах і ўсюды карысталіся старымі лічыльнікамі? А цяпер і я магу атрымаць усе звесткі пра дзейнасць сельсаветаў праз свой камп'ютар.

Калі ў вяскоўцаў пытаюцца, куды далей пойдзе прагрэс, то яны адразу кажуць: «У нас будзе, як у горадзе». У аграгарадку Белая Дуброва за апошнія гады адбыліся сапраўды адчувальныя змены: новае жыллё, забаўляльныя ўстановы, лазня, той жа сельскі Савет з камп'ютарамі.

— Так, для працы ў нас створаны ўсе ўмовы, — лічыць Міхаіл Грыбачоў. — Добры будынак, абсталяванне, камп'ютары, аўтамабіль. Трэба толькі працаваць для людзей, што мы і робім.

— Можна не цягацца ў Касцюковічы, за 16 кіламетраў, у тым ліку і па тыя даведкі, — тлумачаць мясцовыя жыхаркі.

Што ж датычыцца прагрэсу ў канкрэтнай сферы, то мяркуецца, што хутка знікне як папера, так і неабходнасць хадзіць па дакументы асабіста. Можа, сёння гэта і падаецца фантастыкай, але людзі ў касцюковіцкай глыбінцы ўпэўнены, што хутка ўсе даведкі па камп'ютарных сетках будуць перадавацца з адной установы ў іншую паводле патрабавання людзей. Чаму ж не? Вельмі верагодна!

Ілона ІВАНОВА.
Фота аўтара.
Касцюковіцкі раён.

З ВЕЛАСІПЕДА — НА СКУТАР

На Міншчыне сацыяльным работнікам выдадуць новы від транспарту.

Як расказала начальнік упраўлення Камітэта па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Мінаблвыканкама Вера Карэлава, большасць пажылых людзей і інвалідаў жывуць у аддаленых ад райцэнтраў вёсках, таму дабрацца туды бывае няпроста. А неабходна пастаянна закупляць тавары, лякарствы і своечасова дастаўляць іх падапечным. Такіх жа ў кожнага сацработніка некалькі. Можна, вядома, пакруціць педалі службовага веласіпеда, але на ім у снежныя заносы або галалёдзіцу далёка не паедзеш. Выхад прапанавалі ў Мядзельскім райвыканкаме: забяспечыць сацыяльных работнікаў больш сучасным і зручным відам транспарту — скутарамі. У Мінаблвыканкаме ініцыятыву падтрымалі, мяркуючы, што рэалізаваць яе трэба і ў іншых рэгіёнах Міншчыны. Ужо прынята рашэнне набыць 12 скутараў за кошт сродкаў рэзервовага фонду.

Любоў ЯГОРАНКАВА,
«Мінск—Навіны».

АУКЦИОННЫЕ ТОРГИ в г. КОБРИНЕ 11 марта 2011 года

ИЗВЕЩЕНИЕ ОБ ОТКРЫТОМ АУКЦИОНЕ ПО ПРОДАЖЕ ПРАВА НА ЗАКЛЮЧЕНИЕ ДОГОВОРОВ АРЕНДЫ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ
11 марта 2011 года в 11.00

№ лота	Сведения о предмете аукциона на право заключения договора аренды земельного участка для размещения объекта строительства: Адрес земельного участка/ кадастровый номер/размер/ срок аренды/арендодатель	Целевое назначение земельного участка	Условия развития инфраструктуры застраиваемой территории, характеристика расположенных на земельном участке инженерных сооружений	Условия предоставления земельного участка	Начальная цена предмета аукциона, бел. руб.	Сумма задатка, бел. руб.
1	Брестская область, Кобринский район, пос. Фруктовый, ул. Радужная/ кадастровый номер 124380404601000214/ площадь участка 0,0453 га/ срок аренды 10 лет/ арендодатель – Кобринский райисполком	Установка и обслуживание торгового павильона	Прочие неиспользуемые земли. На всей площади имеются ограничения в использовании земли в водоохранной зоне вне прибрежной полосы р. Мухавец.	- внесение победителем аукциона платы за право заключения договора аренды земельного участка в течение 10 рабочих дней со дня принятия решения о предоставлении земельного участка; - возмещение затрат на организацию и проведение аукциона, в том числе расходов, связанных с изготовлением и предоставлением участникам аукциона документации, необходимой для его проведения в сумме: по лоту № 1 – 1 142 520 руб.; по лоту № 2 – 1 227 680 руб., убытков, причиняемых КСУП «Племенной завод Дружба» изъятием земельного участка, в сумме 2 664 780 руб. и потерь сельскохозяйственного производства в сумме 14 933 600 руб.; и расходов на публикацию данного извещения; - заключение с Кобринским райисполкомом договора аренды земельного участка и осуществление в 2-месячный срок после принятия решения о предоставлении участка государственной регистрации прав на него; - начало освоения земельного участка – после утверждения проектно-сметной документации на строительство объектов, но не позднее 2-х лет с даты государственной регистрации прав на земельный участок; - обеспечение целевого использования земельного участка в течение срока аренды; - осуществление в соответствии с разработанной проектно-сметной документацией установки павильона и благоустройства прилегающей территории (по лоту № 1), строительства и благоустройства прилегающей территории, вынос подземных коммуникаций с территории застройки в соответствии с техусловиями их владельцев (по лоту № 2).	1 994 000	199 500
2	Брестская область, Кобринский район, Городецкий сельсовет, дер. Кустовичи, на 83 км автомобильной дороги М-1/Е-30 Брест-Минск-граница Российской Федерации (право)/кадастровый номер 124381200001000055/ площадь участка 0,9000 га/ срок аренды 50 лет/ арендодатель – Кобринский райисполком	Строительство автозаправочной станции	Пахотные земли. На площади 0,0200 га имеются ограничения в использовании земли в охранной зоне подземных кабельных линий.		102 600	10 500

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПОВТОРНОМ ОТКРЫТОМ АУКЦИОНЕ ПО ПРОДАЖЕ ПРАВА ЗАКЛЮЧЕНИЯ ДОГОВОРА АРЕНДЫ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ
11 марта 2011 года в 11.15

№ лота	Сведения о предмете аукциона на право заключения договора аренды земельного участка для размещения объекта строительства: Адрес земельного участка/ кадастровый номер/размер/ срок аренды/арендодатель	Целевое назначение земельного участка	Условия развития инфраструктуры застраиваемой территории, характеристика расположенных на земельном участке инженерных сооружений	Условия предоставления земельного участка	Начальная цена предмета аукциона, бел. руб.	Сумма задатка, бел. руб.
1	Брестская область, г. Кобрин, ул. Фабричная (участок № 2)/ кадастровый номер 124350100001006436/ площадь участка 0,0151 га/ срок аренды 10 лет/ арендодатель – Кобринский райисполком	Установка и обслуживание торгового павильона	Прочие неиспользуемые земли. Ограничений в использовании земли нет.	- внесение победителем аукциона платы за право заключения договора аренды земельного участка в течение 10 рабочих дней со дня принятия решения о предоставлении земельного участка; - возмещение затрат на организацию и проведение аукциона, в том числе расходов, связанных с изготовлением и предоставлением участникам аукциона документации, необходимой для его проведения в сумме: по лоту № 1 – 1 136 960 руб.; по лоту № 2 – 1 279 290 руб.; и расходов на публикацию данного извещения; - заключение с Кобринским райисполкомом договора аренды земельного участка и осуществление в 2-месячный срок после принятия решения о предоставлении участка государственной регистрации прав на него; - обеспечение целевого использования земельного участка в течение срока аренды; - осуществление установки павильона и благоустройства прилегающей территории в соответствии с разработанной проектно-сметной документацией но не позднее 2-х лет с даты регистрации прав на земельный участок.	1 002 000	100 200
2	Брестская область, г. Кобрин, ул. Дзержинского (район дома № 119)/ кадастровый номер 124350100001006400/ площадь участка 0,0466 га/ срок аренды 10 лет/ арендодатель – Кобринский райисполком	Установка и обслуживание торгового павильона	Прочие неиспользуемые земли. На площади 0,0017 га имеются ограничения в использовании земли в охранной зоне канализационного коллектора и на площади 0,0102 га в охранной зоне газопровода высокого давления.		6 984 670	698 470

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПОВТОРНОМ ОТКРЫТОМ АУКЦИОНЕ ПО ПРОДАЖЕ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ В ЧАСТНУЮ СОБСТВЕННОСТЬ
11 марта 2011 года в 11.30

№ лота	Сведения о предмете аукциона по продаже земельного участка в частную собственность: Адрес земельного участка/кадастровый номер/размер	Целевое назначение земельного участка	Условия развития инфраструктуры застраиваемой территории, характеристика расположенных на земельном участке инженерных сооружений	Условия предоставления земельного участка	Начальная цена предмета аукциона, бел. руб.	Сумма задатка, бел. руб.
1	Брестская область, г. Кобрин, ул. Рокоссовского, 4/ кадастровый номер 124350100001006430/ площадь участка 0,1500 га	Строительство и обслуживание одноквартирного жилого дома.	Прочие неиспользуемые земли.* Ограничений в использовании земли нет.	- внесение победителем аукциона платы за земельный участок в течение 10 рабочих дней со дня принятия решения о предоставлении земельного участка; - возмещение затрат на организацию и проведение аукциона, в том числе расходов, связанных с изготовлением и предоставлением участникам аукциона документации, необходимой для его проведения в сумме: по лоту № 1 – 712 300 руб.; по лоту № 2 – 1 038 620 руб.; по лоту № 3 – 679 780 руб.; по лоту № 4 – 679 780 руб.; по лоту № 5 – 679 780 руб., и расходов на публикацию данного извещения; - осуществление в 2-месячный срок после принятия решения о предоставлении участка государственной регистрации прав на него; - к строительству жилых домов и хозяйственных построек приступить после получения разрешения на их строительство, но не позднее одного года с момента регистрации прав на земельный участок; - снять на предоставляемом земельном участке плодородный слой почвы под строящимися зданиями и использовать его для благоустройства придомовой территории.	12 120 570	1 212 060
2	Брестская область, г. Кобрин, ул. Гусарская, 6/ кадастровый номер 124350100001006427/ площадь участка 0,1314 га	Строительство и обслуживание одноквартирного жилого дома.	Прочие неиспользуемые земли.* Ограничений в использовании земли нет.		10 617 630	1 061 770
3	Брестская область, г. Кобрин, ул. Гусарская, 8/ кадастровый номер 124350100001006423/ площадь участка 0,1290 га	Строительство и обслуживание одноквартирного жилого дома.	Прочие неиспользуемые земли.* Ограничений в использовании земли нет.		10 423 700	1 042 370
4	Брестская область, г. Кобрин, ул. Гусарская, 10/ кадастровый номер 124350100001006424/ площадь участка 0,1343 га	Строительство и обслуживание одноквартирного жилого дома.	Прочие неиспользуемые земли.* Ограничений в использовании земли нет.		10 851 950	1 085 200
5	Брестская область, г. Кобрин, ул. Гусарская, 12/ кадастровый номер 124350100001006426/ площадь участка 0,1382 га	Строительство и обслуживание одноквартирного жилого дома.	Прочие неиспользуемые земли.* Ограничений в использовании земли нет.		11 167 090	1 116 710

** Инженерные коммуникации на участках отсутствуют.*

Аукционные торги состоятся 11 марта 2011 года по адресу: г. Кобрин, ул. Суворова, 25, зал заседаний, 1 этаж.

При оформлении заявления лицо, желающее принять участие в аукционе, представляет:

копию платежного поручения (с отметкой банка отправителя об исполнении) о внесении задатка на расчетный счет 3632002160014 в филиале № 113 ОАО «АСБ Беларусбанк», код 237, УНП 200042468, получатель – Кобринский райисполком – по 9 марта 2011 г. включительно.

Юридическое лицо: доверенность, выданную представителю юридического лица (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководитель), одну копию учредительных документов.

Физическое лицо: паспорт, а в случае участия в аукционе представителя физического лица – паспорт и нотариально заверенную доверенность.

Всем желающим предоставляется возможность ознакомиться с документацией и земельными участками на местности.

Победитель аукциона – участник, предложивший наибольшую цену.

Аукционные торги признаются не состоявшимися в случаях, если: ни один из участников аукциона после трехкратного объявления первой объявленной цены не поднял аукционный номер; ни один из участников аукциона в соответствии с решением комиссии не был признан победителем; заявление об участии в аукционе подано менее чем двумя участниками аукциона (в этом случае райисполком в течение 10 рабочих дней после признания аукциона несостоявшимся принимает решение о предоставлении земельного участка с увеличением его начальной цены на 5 %).

Заявления на участие в аукционных торгах с необходимыми документами принимаются по адресу:
г. Кобрин, ул. Суворова, 25, райисполком, каб. 404 с 8.00 до 16.00 по рабочим дням по 9 марта 2011 г. включительно. Тел. для справок 8(01642) 2 28 11, 2 33 68.
Полная информация об аукционе размещена на сайте www.brest-region.by

МЕСТНОЕ САМОУПРАВЛЕНИЕ. Газета для выбаршчыкаў і дэпутатаў мясцовых Саветаў

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ № 15 ад 17 лютага 2009 года выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Заснавальнікі: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, установа «Рэдакцыя газеты «Звязда»

Галоўны рэдактар Уладзімір НАРКЕВІЧ.
Адказная за выпуск Наталля КАРПЕНКА.

Грамадскі савет: **НАВІЦКІ Г.В.**, старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па рэгіянальнай палітыцы і мясцовым самакіраванні; **БАЙКОЎ В.М.**, старшыня Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па дзяржаўным будаўніцтве, мясцовым самакіраванні і рэгламенце; **АЦЯСАЎ А.Я.**, старшыня Віцебскага абласнога Савета дэпутатаў; **СЦЕПАНЕНКА А.М.**, адказны сакратар Савета па ўзаемадзеянні органаў мясцовага самакіравання пры Савеце Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь; **ПРЭДКА С.У.**, старшыня Ваўкавыскага раённага Савета дэпутатаў Гродзенскай вобласці; **МАКСІМЕНКА С.А.**, старшыня Азярыцка-Слабадскога сельскага Савета дэпутатаў Смалявіцкага раёна Мінскай вобласці

АДРАС РЭДАКЦЫІ: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

КАНТАКТНЫ ТЭЛЕФОН: 292 21 03;
e-mail: info@zvyazda.minsk.by

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛД № 02330/0494179 ад 03.04.2009. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79.

Тыраж 33.380. Нумар падпісаны ў 19.30.

РОДНАЯ НОША

Краіна здароўя

Выпуск № 5 (241)

«АХОВА ЗДАРОЎЯ БЕЛАРУСІ — 2011» ПРОЙДЗЕ Ў МІНСКУ 29 САКАВІКА — 1 КРАСАВІКА

XVIII Міжнародная спецыялізаваная выстаўка «Ахова здароўя Беларусі — 2011» пройдзе ў Мінску 29 сакавіка — 1 красавіка, паведаміла БЕЛТА менеджар выстаўкі Ірына Клімчанка.

Мэта выстаўкі — дэманстрацыя вопыту вядучых фірм свету і айчынных вытворцаў лекавых прэпаратаў, медыцынскай касметыкі, оптыкі, тэхнікі і тавараў медыцынскага прызначэння, лабараторнага і дыягнастычнага абсталявання, стаматалагічнага абсталявання. Можна з упэўненасцю сказаць, што правядзенне выстаўкі «Ахова здароўя Беларусі» стала добрай традыцыяй. Многія фірмы ўжо не першы раз прадстаўляюць сваю прадукцыю ў Мінску. 70 працэнтаў з іх — пастаянныя ўдзельнікі. Мінулагодні форум стаў самым маштабным за гады яго правядзення. Удзел у выстаўцы прынялі звыш 400 фірм з 17 краін. Сярод іх Беларусь, Украіна, Расія, Балгарыя, Германія, Італія, Кітай, Казахстан, Латвія, Літва і інш.

У гэтым годзе заяўкі на ўдзел падалі ўжо больш за 100 фірм з 14 краін. «Разам з тым колькасць удзельнікаў будзе павялічвацца, таму што рэгістрацыя яшчэ прадаўжаецца», — адзначыла Ірына Клімчанка.

Да ведама

ШТО КАРЫСНА ДЛЯ СТУПНІ?

БОЛЬШАСЦІ з нас ад нараджэння дасталіся здаровыя ногі. І ад нас саміх залежыць, ці захаваем мы іх у парадку да старасці. Ступні — падмурак нашага цела ў прамым і пераносным сэнсе. Яны нясуць нагрузку большую, чым іншыя часткі цела.

Каб вытрымаць такія нагрузкі, як хада, бег, скачкі і г.д., патрэбна моцная, гнуткая, пругкая ступня. Ступня выконвае балансавальную функцыю, дапамагаючы целу захоўваць раўнавагу. Дзякуючы сваім падоўжнаму і папярочнаму зводам ступня яшчэ і амартызуе нагрузкі, засцерагаючы ад іх размешчаныя вышэй каленны і тазасцегнавы суставы, а таксама пазваночны слуп. У падтрыманні зводаў ступні вялікая роля належыць падэшвенным апанеўрозам (тоўстыя звязкі, якія злучаюць пальцы нагі з пяткай) і мышцам. Калі звод ступні слабее, развіваецца падоўжная плоскаступнёвасць.

На жаль, ад плоскаступнёвасці цяпер пакутуе кожны пяты школьнік, а з узростам распаўсюджанасць гэтай немачы і звязаных з ёю захворванняў ступняў прыкметна павялічваецца. Таму бацькі павінны падбіраць зручны абутак дзецям ужо з самага ранняга ўзросту. Не эканоміць на дзіцячым абутку, выбіраць высакаякасны, які адпавядае наступным патрабаванням:

- Абутак павінен быць пашыты з натуральнай, эластычнай скуры. Абутак з заменнікаў скуры дае ўсадку, таму да канца дня, асабліва пасля дажджу і хады па лужынах, ступня дзіцяці можа аказацца моцна сціснутай.
- Ідэальная падэшва абутку для малога павінна быць гнуткай і добра амартызаваць. Лепшы матэрыял для яе — натуральны каўчук. Вазьміце чаравік і сагніце падэшву рукамі, сцісніце пальцамі яе таўшчыню. Не згінаецца, не спружыніць — не купляйце. Нават па кватэры дзеткам шкодна бегаць у тапачках-цацках з матэрыі: пятка дзіцяці падчас бегу моцна ўдараецца аб падлогу, анучная падэшва не ў сілах змякчыць такія ўдары. Гэта пагражае пашкоджаннем парасткавай зоны пятачных касцей.
- Абавязковы атрыбут дзіцячага абутку — абцасік. Ён неабходны для правільнага фарміравання ступні. Недапушчальны абутак з адкрытай пяткай (сандалі). Пры бегу пятка дзіцяці ёрзае з боку ў бок і расхістваецца. Гэта пагражае развіццём дэфармацый ступні.
- Носік чаравічка павінен быць мяккім і эластычным (не сціскаць пальцы), але і не занадта прасторным: калі пасля націскання пальцам на носік застаецца ўвагнутасць, чаравік не падыходзіць.
- Вусцілка і падкладка павінны быць роўнымі, гладкімі. Нават невялікія няроўнасці, грубыя швы, засохлы клей могуць выклікаць пацёртасці, мазалі.
- Вялікі вораг ступні дзяўчыны-падлетка — модны абутак. Высачэзныя і касыя, як Пізанская вежа, абцасы, падэшвы-платформы таўшчынёй з гамбургер, іншыя «прыбамбасы» робяць модны абутак непрымальным з пункту гледжання артапедаў.

Высокі абцас «вінаваты» ў тым, што большая частка вагі цела дзяўчыны пачынае ціснуць на пярэдні аддзел ступні, распластваючы яго. Справы становяцца зусім сумнымі, калі вузкі носік туфліка сціскае і скрыўляе пальцы. Наступства гэтага — утварэнне вальгуснага першага пальца, з'яўленне натоптышаў на падэшвеннай частцы, малаткападобных пальцаў і іншых дэфармацый. У сярэднім аддзеле ступня як быццам ломіцца. Пры гэтым пакутуюць суставы і звязкі.

Тоўстая, нягнуткая, цвёрдая падэшва выключае з работы падчас хады суставы і мышцы ступні, што прыводзіць да іх аслаблення і развіцця падоўжнай плоскаступнёвасці. Слабыя звязкі і мышцы не могуць утрымаць на месцы пятачную косць, і яна адхіляецца вонкі. Так фарміруецца плоска-вальгусная ступня. Безумоўна, такія дэфармацыі прыводзяць да з'яўлення боляў у ступні і галёнцы. З часам могуць развіцца захворванні каленнага, тазасцегнавога суставаў.

Лепшы спосаб прафілактыкі плоскаступнёвасці і звязаных з ёю захворванняў ступняў — карыстацца правільна сканструяваным абуткам, выконваць спецыяльныя практыкаванні для захавання гнуткасці суставаў ступняў і ўмацавання іх мышцаў і хадзіць басаною, хоць бы дома. А як прыемна хадзіць басанож па рыхлай зямлі, пяску, мяккай траўцы! На ступні знаходзіцца вялікая колькасць рэцэптараў, якія пры хадзе басанож пачынаюць актыўна працаваць і стымуляваць звязаныя з імі ўнутраныя органы. Хада басанож дапамагае павысіць імунную абарону арганізма ад прастудных захворванняў. Нарэшце, суставы і мышцы ступні, не сціснутыя абуткам, пачынаюць нармальна працаваць. Толькі пры хадзе басанож ступні працуюць так, як ім гэта наканавана самой прыродай.

Перад тым як пачаць рабіць практыкаванні для паляпшэння функцыі ступні, варта пратэставаць сябе, вызначыць магчымасці сваіх ступняў.

Тэст «Гусеніца» ацэньвае сілу і вынослівасць падэшвенных мышцаў. Устаньце басанож (можна ў шкарпэтках) на гладкую падлогу (лінолеум, паркет), падраўняйце наскі. Адначасова згінайце пальцы ступняў і, не адрываючы пяткі ад падлогі, рухайцеся наперад. Вымерайце сантыметровай стужкай адлегласць, якую вы прайшлі «гусенічным ходам» за 20 секунд. Калі вам ад 10 да 50 гадоў і ў вас дужыя мышцы ступняў, вынік павінен быць не менш як 30 см.

Тэст на гнуткасць. Паспрабуйце прайсці на насках у поўным прысядзе некалькі метраў. Калі ў вас гнуткія каленныя і галёнкаступнёвыя суставы, вы не адчуеце цяжкасцяў.

Тэст на раўнавагу. Часцей за ўсё падаюць і атрымліваюць траўмы зімой, падчас галалёду, пажылыя людзі, у якіх парушаная функцыя раўнавагі. Паспрабуйце, стоячы на адной назе, надзець шкарпэтку на другую. Калі балансавальная функцыя ступняў захаваная, вы лёгка выканаеце гэты тэст.

Тэст на сілу мышцаў галёнкі. Наступіце пярэднім аддзелам ступні на край прыступкі, апусціце пятку да дотыку да падлогі. Трымаючыся адной рукой за сцяну (для раўнавагі), паднімайцеся на насок. Падлічыце, колькі разоў вы зможаце зрабіць гэтае практыкаванне «да адмовы». Калі вынік будзе не менш як 20 разоў, у вас дужыя мышцы галёнкі.

Вынікі тэстаў дапамогуць вам выбраць практыкаванні для развіцця адсталых фізічных якасцяў: трэба выконваць менавіта тыя практыкаванні, якія ў вас атрымліваюцца горш. Праз 2 тыдні штодзённых трэніровак паўтарыце тэсты, і вы пераканаецеся, што дабіліся прагрэсу.

Якія ж практыкаванні трэба рабіць, каб захаваць ступні здаровымі? Акрамя тых, якія пакладзены ў аснову апісаных вышэй тэстаў, рэкамендуюцца наступныя:

Практыкаванне 1. Седзячы на крэсле, пастаўце ступню на край вялікай, тоўстай кнігі. Сціскаючы пальцы, абхапляйце край кнігі.

Практыкаванне 2. Захоплівайце пальцамі і пераносьце на іншае месца дробныя каменьчыкі або гумку.

Практыкаванне 3. «Мішка касалапы». Пахадзіце па пакоі на вонкавых зводах ступняў, сціснуўшы пры гэтым пальцы. Можна гэтае і наступнае, чацвёртае практыкаванне рабіць на дыванку з паралону, эластычнае супраціўленне якога рэфлекторна стымулюе падэшвенныя мышцы.

Практыкаванне 4. Хада на насках са спружыністымі пагойдваннямі на кожным кроку.

Практыкаванне 5. Сядзьце на крэсла і пакладзіце ступні на мячык. Пакачайце мяч, моцна націскаючы на яго ступнямі. Аналагічнае практыкаванне можна рабіць з механічным масажорам (ён падобны на старадаўнія бухгалтарскія лічыльнікі) або з драўлянай палкай (качалкай), разаграваючы ступні да адчування цеплыні.

Практыкаванне 6. Рытмічна сціскайце падэшвай ступняў гумовы мячык.

ШТО КАРЫСНА, А ШТО ШКОДНА ДЛЯ СТУПНІ?

- Карысна хадзіць басанож па рыхлай зямлі, пяску, мяккай траве. Шкодна хадзіць без абутку па цвёрдай, камяністай глебе, асфальце.
- Купляйце хатні абутак з убудаваным супінатарам калодкі і спецыяльнымі зашпількамі-сцяжкамі, якія змяншаюць папярочнае расплескванне ступняў.
- Шкодна доўга стаяць на месцы без руху (напрыклад, чакаючы трамвая), асабліва калі ў руках у вас цяжкія сумкі.
- Пасля практыкаванняў з цяжарам (штанга, гантэлі, гіры) у становішчы стоячы карысна паплаваць, зрабіць вібрамассаж або ручны масаж ступняў.
- Калі плоскаступнёвасць ужо развілася, рэгулярна выконвайце спецыяльныя практыкаванні і самамасаж ступняў. З дапамогай артапеда падбярыце сабе супінатар і іншыя артапедычныя прынады.
- Не прытрымлівайцеся слепа моды. Падбірайце сабе і дзецям «правільны» абутак.

Падрыхтавала Вольга КУЛІНКОВІЧ.

Хваробы стагоддзя

З ДАПАМОГАЙ ФОТАДЫНАМІЧНАЙ ТЭРАПІІ РАК СКУРЫ ВЫЛЕЧВАЕЦЦА Ў 85-90% ВЫПАДКАЎ

СУСВЕТНАЯ арганізацыя аховы здароўя вызначыла 2011 год як год папярэджання развіцця анкалагічных захворванняў.

На сённяшні дзень традыцыйныя метады лячэння анкахворых не могуць цалкам задаволіць патрабаванні клінічнай практыкі. Гэта і прымушае спецыялістаў усяго свету шукаць новыя шляхі ў дыягностыцы і лячэнні пацыентаў са злаякаснымі пухлінамі. Адным з такіх метадаў з'яўляецца фотадынамічная тэрапія. Свой сур'ёзны ўклад у гэты накірунак зрабілі і беларускія медыкі.

Ужо 15 гадоў на РУП «Белмедпрэпараты» працуе ўласнае навукова-даследчае падраздзяленне, вынікам работы якога стала стварэнне і засваенне ў вытворчасці шэрагу ўнікальных інавацыйных лекавых сродкаў для прымянення ў розных галінах медыцыны, у тым ліку і ў анкалогіі.

Сярод арыгінальных лекавых прэпаратаў, створаных і выпускаемых РУП «Белмедпрэпараты», асобае месца займае фотасэнсібілізатар «Фаталон», які прызначаны для лячэння анкалагічных захворванняў новым сучасным метадам фотадынамічнай тэрапіі.

— Прымяненне гэтага метаду патрабуе наяўнасці шэрагу складальнікаў, — падкрэслівае **намеснік генеральнага дырэктара па пытаннях інавацыйнага развіцця РУП «Белмедпрэпараты», кандыдат медыцынскіх навук Таццяна ТРУХАЧОВА**. — Сярод гэтых складальнікаў павінны быць эфектыўныя лекавыя сродкі і крыніца святла — лазер, які дазваляе правесці лячэбны сеанс. Таксама важная наяўнасць высокакваліфікаваных спецыялістаў, якія дасканала валодаюць тэхналогіяй фотадынамічнай тэрапіі. Сёння ў рэспубліцы ўсё гэта ёсць. Нашым прадпрыемствам выпрацоўваецца фотасэнсібілізатар «Фаталон». Навукова-вытворчае рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства «ЛЭМТ» стварае сучасныя, высакаякасныя, бяспечныя, сартыфікаваныя лазеры. У краіне ёсць і навукоўцы, якія распрацавалі і засвоілі ў сваіх клініках метад фотадынамічнай тэрапіі для лячэння шэрагу анкалагічных захворванняў, а таксама для іх прафілактыкі.

Прэпарат «Фаталон» атрымаў шэраг патэнтаў як на склад вынаходніцтва, так і на спосабы яго прымянення. Работа па стварэнні «Фаталона» выконвалася прадпрыемствам у цесным супрацоўніцтве з вядучымі арганізацыямі сістэмы аховы здароўя Беларусі, а таксама з асноўнымі клінічнымі цэнтрамі Расіі.

— Першыя даследаванні пачаліся ў 1999—2000 гг., — расказвае **начальнік лабараторыі фармакалогіі і таксікалогіі РУП «Белмедпрэпараты» Сяргей ШЛЯХЦІН.** — І ўжо тады было даказана, што прымяненне гэтай методыкі ў хворых з пухлінамі скуры і слізістых абалонак, пераважна вонкавай лакалізацыі, дазваляе дасягнуць у 85-90% выпадкаў практычна поўнага вылячэння.

Вынікі гэтых даследаванняў з'явіліся падставай для афіцыйнай рэгістрацыі дазволу да шырокага клінічнага прымянення лекавага сродку «Фаталон» і метаду фотадынамічнай тэрапіі. У тыя ж гады на базе Інстытута анкалогіі быў створаны першы і пакуль адзіны ў рэспубліцы кабінет фотадынамічнай тэрапіі.

Далейшыя даследаванні даказалі, што метад можа выкарыстоўвацца пры лячэнні такіх новаўтварэнняў, як рак лёгкага, дэсімінаваных формах меланомы, захворваннях страўнікава-кішачнага тракту, мочавыдзяляльных шляхоў. Прычым даследаванні паказалі высокую эфектыўнасць методыкі, а самае галоўнае — бяспеку прымянення.

У 2008—2009 гг. у РНПЦ анкалогіі і медыцынскай радыялогіі пачалі праводзіцца работы па вывучэнні эфектыўнасці фотадынамічнай тэрапіі пры лячэнні передракавых захворванняў. Размова ідзе пра захворванні шыйкі маткі ў жанчын, як правіла, дзетароднага ўзросту. Вынікі лячэння гэтым метадам дазволілі дасягнуць вылячэння хворых у 92% выпадкаў.

У тыя ж гады праводзіліся буйныя даследаванні па лячэнні такога цяжкага злаякаснага новаўтварэння, як пухліна галаўнога мозга. У выніку прымянення гэтая методыка дазволіла павысіць выжывальнасць пацыентаў пасля праведзенага лячэння, палепшыць іх якасць жыцця ў пасляаперацыйным перыядзе.

Вынікі даследчых работ, якія прадстаўлялі спецыялісты нашай рэспублікі на шматлікіх кангрэсах і сімпозіумах, прысвечаных лячэнню анказахворванняў, неаднаразова атрымлівалі высокія адзнакі сусветнай медыцынскай грамадскасці. У прыватнасці, летась на Сусветным кангрэсе па фотадынамічнай тэрапіі, які праходзіў у Сіэтле, даклад нашых спецыялістаў быў прызнаны лепшым навуковым паведамленнем кангрэса. А на 13-м фармацэўтычным форуме ў Сеуле прадпрыемства «Белмедпрэпараты» было ўдастоена вышэйшай узнагароды форума за распрацоўку шэрагу супрацьпухлінных сродкаў (у прыватнасці, прэпарата «Фаталон») і праведзеныя медыка-біялагічныя даследаванні, накіраваныя на барацьбу са злаякаснымі новаўтварэннямі.

Вольга ШАЎКО.

Прафілактыка

ПІЕЛАНЕФРЫТ: НЕ ДАПУСЦІ РЭЦЫДЫВУ

ПІЕЛАНЕФРЫТ — даволі распаўсюджанае захворванне нырак. Паводле статыстыкі, жанчыны хварэюць на яго ў пяць разоў часцей за мужчын. Апошнія, як адзначаюць медыкі, пакутуюць ад піеланефрыту, галоўным чынам, у пажылым узросце, калі з'яўляюцца праблемы з мочаспусканнем, выкліканыя пашкоджаннем прастаты. У жанчын жа існуе некалькі крытычных перыядаў, калі верагоднасць развіцця захворвання найбольш высокая: ранняе дзяцінства, перыяд палавога сталення, пачатак палавога жыцця, цяжарнасць.

Піеланефрыт — інфекцыйна-запаленчы працэс, які пашкоджвае тканку ныркі. Хваробатворныя мікробы пранікаюць у ныракчную тканку як «узыходным» шляхам па мачаточніку з мочаспускальнага канала, мачавога пузыра (пры цыстыце, урэтрыце), так і праз кроў з іншых ачагоў інфекцыі ў арганізме — напрыклад, з насаглоткі (пры ангіне), поласці рота (пры карыесе). Але наяўнасць інфекцыі — не адзіная ўмова для ўзнікнення хваробы. Другая прычына з'яўлення піеланефрыту — ускладнены адток мачы (пры адэноме прастаты, цяжарнасці ў жанчын, анамальных зменах нырак і інш.). Садзейнічаюць развіццю захворвання гіпавітаміноз, пераахаладжэнне, зніжэнне імунітэту, цукровы дыябет і г.д.

Найбольш цяжка працякае востры піеланефрыт. Як правіла, захворванне пачынаецца востра, з'яўляюцца высокая (да 40 °С) тэмпература, дрыжыкі, праліўны пот, боль у паяснічнай вобласці, смага, млоснасць, парушэнні мочаспускання, з'яўленне мутнага асадка ў мачы. Пры з'яўленні сімптомаў вострага піеланефрыту неабходна як мага хутчэй звярнуцца да доктара! Не варта недаацэньваць цяжкасць захворвання і займацца самалячэннем. Прамаруджванне можа абярнуцца сур'ёзнымі ўскладненнямі — аж да страты ныркі і пагрозы для жыцця чалавека. Лячэнне вострага піеланефрыту праводзіцца ва ўмовах стацыянара.

Хранічны піеланефрыт, як правіла, вынік недалечанага вострага працэсу, калі ўдалося зняць запаленне, але не ўдалося ні цалкам знішчыць усіх узбуджальнікаў у нырцы, ні аднавіць нармальны адток мачы з ныркі. Ён можа працякаць бессімптомна, а можа непакоіць чалавека тупымі ныючымі болямі ў паясніцы (асабліва ў сырое халоднае надвор'е), частымі позывамі на мочаспусканне, перыядычным «беспрычынным» павышэннем тэмпературы, патлівасцю па начах.

Пры вострай форме піеланефрыту, пры абвастрэнні хранічнага працэсу хворым, акрамя актыўнай антыбактэрыяльнай тэрапіі, неабходны пасцельны рэжым. У цяпле, спакоі і гарызантальным становішчы ныркі лепш забяспечваюцца крывёю, лягчэй фільтруюць яе. Зрабіце чысташарсцяны пояс на паяснічную вобласць або проста абвяжыцеся пуховай хусткай. Насіце іх пастаянна, не здымаючы ні ўдзень, ні ўначы, і тады выздараўленне пойдзе хутчэй.

УВАГА! Многія хворыя, ведаючы пра наяўнасць у іх піеланефрыту, пры з'яўленні сімптомаў абвастрэння, самастойна пачынаюць ужываць прэпараты, якія ім калісьці прызначыў доктар. Прыняўшы некалькі таблетак, адчуваюць паляпшэнне стану і спыняюць лячэнне. Такі падыход вельмі небяспечны, паколькі неадэкватная па складзе і тэрмінах антыбіётыкатэрапія вядзе да з'яўлення антыбіётыкаўстойлівых штамаў мікраарганізмаў, што значна ўскладняе далейшае лячэнне.

Каб не даць бактэрыям «атабарыцца і размнажацца» ў нырках, «вымывайце» іх. Для гэтага штодзень неабходна выпіваць каля 2 л вадкасці. Сокі, асабліва свежавыціснутыя, лепш напалову разбаўляць вадой. І ніякага алкаголю і піва — яны толькі «падганяць» хваробу. Пазбягайце ў рацыёне цяжкай ежы, канцэнтраваных і экстрактыўных рэчываў (булёнаў), тлустага, вострага і салёнага. Уключайце ў меню стравы з агародніны, садавіны, кісламалочныя прадукты, яйкі, адвараныя мяса і рыбу. Уролагі раяць павялічыць у рацыёне колькасць баклажанаў, гарбузоў, дыні, кавуноў, якія аказваюць мачагоннае дзеянне і садзейнічаюць ачышчэнню мачавых шляхоў ад мікробаў, слізі. Чарніцы, журавіны і брусніцы — увогуле карысныя ва ўсіх відах. Свежыя або замарожаныя, у морсе ці кампоце, яны змяншаюць запаленчыя з'явы і забяспечваюць арганізм вітамінамі.

Для прафілактыкі запаленчых працэсаў у нырках неабходна ў першую чаргу ліквідаваць усе патэнцыйныя ачагі інфекцыі ў арганізме (звярніце ўвагу на стан зубоў, міндалін, прыдатачных пазух носа; варта выключыць захворванні палавой сферы). Трэба апранацца па сезоне, пазбягаць пераахаладжэння і празмерных фізічных нагрузак.

Разам з медыкаментознымі і фізіятэрапеўтычнымі метадамі хворым на піеланефрыт рэкамендуецца прыём лекавых раслін. Фітатэрапія прымяняецца не толькі на этапе абвастрэння захворвання, але і як спосаб прафілактыкі.

- Змяшаць роўнымі часткамі звербой, крапіву, брусьнічнік, цвінтарэй, шыпшыну. 1 ст. лыжку збору заліць 0,5 л кіпеню і настойваць паўгадзіны, піць па 100—150 мл у суткі.
- Насенне лёну (50 г), лісце бярозы (30 г), лісце крапівы (20 г), лісце суніцы (10 г). 2 ст. лыжкі збору заліць кіпенем, пачакаць паўгадзіны, працадзіць, настой прымаць у цёплым выглядзе на працягу дня.
- Узяць лісце бярозы, ягады ядлоўцу, траву ныракчнага чаю і спарышу ў суадносінах 1:1:1:2, заварыць 1 ст. лыжку збору шклянкай кіпеню ў тэрмасе на 30 хвілін.
- Складзіце збор з лісця брусніц і талакнянкі (мядзведжыя вушкі), травы крапівы і пладоў жосцеру (2:2:2:3). Заліце 1 ст. лыжку сухой сыравіны шклянкай кіпеню, настойвайце 30 хвілін у цёплым месцы.

Аднак памятайце, што працяглы прыём настояў і адвараў лекавых раслін выклікае павышанае мочааддзяленне, пры гэтым з мачой выводзіцца вялікая колькасць вельмі патрэбнага арганізму калію. Таму для яго папаўнення ў меню неабходна ўключаць абрыкосы, курагу, разынкі, парэчкі, пятрушку.

Падрыхтавала Вольга КУЛІНКОВІЧ.

СУПРАЦЬ РАКУ ШЫЙКІ МАТКІ

У Мінску з 2013 года пачнуць бясплатна прышчапляць супраць папілома-вірусная інфекцыі, якая выклікае рак шыйкі маткі і іншую паталогію, паведамілі БЕЛТА ў Мінскім гарадскім цэнтры гігіены і эпідэміялогіі. Асаблівасць вакцынацыі заключаецца ў тым, што яна не дае хуткага эфекту. Вынік пасля такой прышчэпкі праяўляецца праз 15—20 гадоў. Адпаведна, узровень захваральнасці на рак шыйкі маткі знізіцца менавіта праз некалькі дзясяткаў гадоў.

«ЗАВАЯВАЎ» ДЗІЦЯ — ПРЫМУСІЎ РАСКАШЭЛІЦЦА ЯГО БАЦЬКОЎ!

АГРЭСІЎНАЯ маркетынгавая і рэкламная палітыка вытворцаў нездаровага харчавання, якія абралі маладое пакаленне аб'ектам для атрымання прыбытку, не пакінула абыякавай Сусветную арганізацыю аховы здароўя. Спецыялістамі СААЗ быў падрыхтаваны звод рэкамендацый па маркетынгу харчовых прадуктаў і безалкагольных напіткаў, арыентаваных на дзяцей. Паводле ацэнак экспертаў СААЗ, у 2010 годзе больш як 42 мільёны дзяцей ва ўзросце да 5 гадоў мелі залішнюю вагу цела ці атлусценне. Прычым паказчыкі залішняй вагі і атлусцення працягваюць расці ва ўсіх краінах свету паралельна з распаўсюджваннем пунктаў продажу прадуктаў хуткага харчавання і шырокамаштабнай рэкламай нездаровай ежы, якую яшчэ называюць «смеццевай ежай».

Звесткі, атрыманыя ў выніку правядзення сістэматычных даследаванняў маштабаў, характару і наступстваў маркетынгу харчовых прадуктаў для дзяцей, дазваляюць зрабіць выснову, што ў большасці выпадкаў аб'ектам маркетынгу з'яўляюцца прадукты з высокім утрыманнем у іх тлушчаў, цукру і солі: чыпсы, арэхава-шакаладныя батончыкі, сухія закускі, газіроўкі і іншыя. Ёсць таксама доказы таго, што тэлерэклама істотна ўплывае на харчовыя прыхільнасці дзяцей і іх просьбы аб пакупцы. Прасцей кажучы, дзеці разглядаюцца вытворцамі прадуктаў харчавання ў якасці сродку магутнага ўздзеяння на бацькоўскія выдаткі. Але для таго, каб завалодаць увагай дзяцей, абавязкова трэба прыдумаць цікавы брэнд, яркую ўпакоўку і рэкламу, якая б «чапляла».

Аранжавае малако, фіялетавы кетчуп, зялёны ёгурт— цудоўны спосаб накарміць дзіця прадуктамі, якія ён адмаўляецца есці. Бамбасцеры, тэлепузікі, пакемоны цікавяць дзяцей значна больш, чым карысныя ўласцівасці прадуктаў. Прыдумаўшы калісьці Happy Meal з цацкай, «Макдональдс» атрымаў самую лаяльную аўдыторыю ў свеце. Цацка дапамагае прадаць дзецям той тавар, які, магчыма, сам па сабе ім нецікавы. Гэты прыём лічыцца бяспройгрышным, паколькі многія дзеці просяць бацькоў набыць ім той ці іншы прадукт выключна дзеля цацкі. Хітрыя маркетынгавыя ходы спрыяюць устойлівай прывязанасці да таго ці іншага брэнда, а тэлебачанне з'яўляецца для падрастаючага пакалення адной з асноўных крыніц інфармацыі. У Брытаніі, напрыклад, падлічылі, што дзеці глядзяць на працягу года каля 10 тысяч рэкламных ролікаў і да 10 гадоў пазнаюць ужо да 400 брэндаў.

Між іншым, даследаванне, якое праводзілася групай псіхолагаў на працягу 18 месяцаў, дае магчымасць сцвярджаць, што дзеці да 8 гадоў увогуле не разумеюць карыслівых намераў вытворцаў рэкламных ролікаў. Яны не здольны вызначыць, што ў рэкламе з'яўляецца перабольшаннем, якое не стасуецца з рэальным жыццём. Якраз па прычыне высокай унушальнасці дзяцей адзіна правільным рашэннем, на думку псіхолагаў,была б поўная забарона ўсёй рэкламы, што «атакуе» дзяцей. А пакуль што маркетынг нездаровых прадуктаў харчавання можа насцігнуць дзіця абсалютна ў любым месцы: у інтэрнэце, у супермаркеце, па дарозе ў школу, па тэлебачанні, пры праглядзе мультфільма і гэтак далей. У Еўропе і ЗША стваральнікі дзіцячага кіно і мультфільмаў яшчэ з моманту прыдумвання герояў супрацоўнічаюць з вытворцамі тавараў для дзяцей, і на момант выхаду мультфільма ці кінастужкі на экран у продажы з'яўляюцца шакаладныя батончыкі, чыпсы, сыркі і іншыя тавары з новым персанажам на ўпакоўцы. Фільм у гэтым выпадку з'яўляецца інструментам для іх прасоўвання.

Эксперты Сусветнай арганізацыі аховы здароўя падкрэсліваюць, што «ў месцах, дзе збіраюцца дзеці, не павінен ажыццяўляцца ні ў якіх формах маркетынг харчовых прадуктаў з высокім утрыманнем насычаных тлушчаў, транстлустых кіслот, свабоднага цукру і солі. Пералік такіх месцаў уключае яслі, школы, школьныя пляцоўкі і дашкольныя цэнтры, гульнявыя пляцоўкі, сямейныя і дзіцячыя клінікі і педыятрычныя службы, а таксама спартыўныя і культурныя мерапрыемствы з удзелам дзяцей».

Досвед па абмежаванні рэкламы нездаровай ежы, скіраванай на дзіцячую аўдыторыю, існуе ў Вялікабрытаніі, Францыі, Аўстраліі і некаторых іншых краінах свету. Напрыклад, у Вялікабрытаніі дзейнічае забарона на рэкламу нездаровай ежы падчас тэлевізійных праграм для падлеткаў...

Надзея НІКАЛАЕВА.

ФИЛИАЛ «ЦЕНТР «БЕЛТЕХИНВЕНТАРИЗАЦИЯ» ИЗВЕЩАЕТ:
о проведении повторных открытых аукционных торгов по продаже имущества, принадлежащего на праве собственности ОАО «Бобруйскагромаш» (продавец), в составе следующих лотов (предмет торгов):

Лот № 1	Незавершенное капитальное строение с инвентарным номером 710/U-5535 (крытая стоянка испытательной техники) общ. пл. 364,0 кв.м, расположенное по адресу: г. Бобруйск, ул. Шинная, д. 13 в		
Лот № 2	Незавершенное капитальное строение с инвентарным номером 710/U-5536 (экспериментально-производственный корпус) общ. пл. 3 775 кв.м, расположенное по адресу: г. Бобруйск, ул. Шинная, д. 13 б		
Лот № 3	Капитальное строение с инвентарным номером 710/С-5568 (бытовой городок-ремонт машин) общей площадью 688,0 кв.м, расположенное по адресу: г. Бобруйск, ул. Шинная, 5		
Организатор торгов	Филиал «Центр «Белтехинвентаризация», УНН 102353509 (р/с 3012035310012 в Филиале ОАО «БПС-Банк» по Минской обл., код 331)		
Место проведения торгов и подачи документов	г. Бобруйск, ул. Чонгарская, 54, в здании Бобруйского управления Филиала «Центр «Белтехинвентаризация»		
Номер расчетного счета для перечисления задатка	Получатель платежа ОАО «Бобруйскагромаш» – р/с 3012000360025 в Первомайском отд. ОАО «БелПСБ» г. Бобруйска, код 329, УНН 700067572, ОКПО 00238776		
Общие сведения	Лот № 1	Лот № 2	Лот № 3
Дата и время проведения торгов	17 февраля 2011 г. в 14.30		11 февраля 2011 г. в 14.30
Начальная цена продажи, рублей без учета НДС	97 405 272 рубля, размер задатка 5 % – 4 870 264 руб.	769 789 489 рублей, размер задатка 5 % – 38 489 474 руб.	335 112 253 рубля, размер задатка 5 % – 16 755 610 руб.
Площадь земельного участка	0,2069 га – кадастровый № 741000000007001138, правовой режим – пост. пользование	0,7153 га - кадастровый № 741000000007001139, правовой режим – пост. пользование	0,2457 га, кадастровый № 741000000001000332, правовой режим – пост. пользование
Условия продажи	По лотам № 1 и № 2 – аукцион без условий; по лоту № 3 – подсобные помещения площадью 29,21 и 19,92 кв.м с тамбуром площадью 3,43 кв.м сданы в аренду до 31.12.2012 г.		
Срок заключения договора купли-продажи	В течение 20 (двадцати) рабочих дней с момента подписания протокола о результатах торгов		
Условия оплаты	Определяются по согласованию Победителя торгов с Продавцом при заключении договора купли-продажи		
Срок подачи документов, осмотра лотов и внесения задатка	Включительно по 15 февраля 2011 г. до 18.30		Включительно по 09 февраля 2011 г. до 18.30

**Более подробная информация об условиях участия в торгах, характеристиках предмета торгов, перечне документов, прилагаемых к заявлению на участие в торгах, опубликована в газете «Рэспубліка» от 09.06.2010 г. (по лоту № 3) и от 20.08.2010 г. (по лотам № 1 и № 2).

Получить дополнительную информацию о продаже имущества можно по адресу: г. Бобруйск, ул. Чонгарская, 54 или связавшись с нами по телефонам: 8 (0225) 52 08 45, 52 70 32, 8 (029) 654 79 06 в рабочие дни с 8.30 до 17.30.

НОВОПОЛЬСКИЙ СЕЛЬИСПОЛКОМ ПУХОВИЧСКОГО РАЙОНА МИНСКОЙ ОБЛАСТИ
проводит повторный открытый аукцион по продаже земельных участков для строительства и обслуживания жилого дома гражданам Республики Беларусь, расположенных на территории сельсовета

№ лота	Адрес земельного участка, кадастровый номер	Площадь земельного участка (га)	Наличие инженерных сетей	Расходы по подготовке документации (рублей)	Начальная цена (рублей)	Задаток (рублей)
1	д. Гребень, д. 52а 624484002101000108	0,1993	Сети электроснабжения	1 525 750	7 800 000	780 000
2	д. Войровка, ул. Полевая, д. 11 624484001601000178	0,1232	Сети электроснабжения	1 525 750	5 550 000	555 000

Задаток перечисляется на р/с № 3604625110018 в ЦБУ № 626 г. Марьина Горка, ф-л № 500 МУ ОАО «АСБ Беларусбанк» 222810, г. М. Горка, ул. Ленинская, 27, БИК 153001601, УНН 600177772, ОКПО 04429639, код платежа 04616, доходы, связанные с проведением аукционов, Новопольский сельисполком.

Порядок проведения аукциона оговорен в Положении о его проведении.

Аукцион состоится **16 февраля 2011 года в 15.00** по адресу: аг. Новополье, ул. Центральная, 21 (здание исполкома) Пуховичского района Минской области.

Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **11 февраля 2011 года до 17.00** по вышеуказанному адресу.

Телефоны: (801713) 30316, 30335. Сайт в интернете Пуховичского райисполкома.

«ГАРАЧЫ» 287 17 41

Цяпло не ад лямпачкі. Саграваe спагадлівасць

У нумары «Звязды» ад 18 студзеня пад рубрыкай «Гарачы» тэлефон» мы змясцілі адказ на запыт мінчаніна пад назвай «Сінюю лямпу для прагравання ўжо не купіш». Як вынікае з загалоўка той публікацыі, на жаль, патрэбнае прыстасаванне, вядомае многім людзям сталага веку з савецкіх часоў (звычайная паўсфера з люстэркавай паверхняй, куды ўкручвалася звычайная лямпа напальвання сіняга колеру), у крамах медыцынскай тэхнікі ўжо не прадаецца. На змену яму прыйшлі іншыя, больш сучасныя прыборы для прагравання ў хатніх умовах.

Напачатку вернемся да згаданай заметкі. Нягледзячы на тое, што мы проста далі адказ на пытанне заяўніка і нікога не заклікалі дапамагчы чалавеку ў вырашэнні яго праблемы, нам патэлефанавала шмат чытачоў. Сярод іх былі тыя, хто прапаноўваў свае паслугі ці раіў, дзе яшчэ можна набыць такую лямпу. Найперш вялікі дзякуй усім, хто не застаўся абыякавым.

Гэтае пытанне мы адрасавалі розным спецыялістам ААТ «Брэсцкі электралямпавы завод». Восьць што нам паведамілі. Так, калісьці даўно прадпрыемства выраблялі вышэйназваныя лямпы напальвання сіняга колеру, але — з прывязных колбаў. Сіняя лямпачка павінна была выпраменьваць цяпло, а не святло.

Наш першы заяўнік шукаў само прыстасаванне для прагравання, якое мы і называлі «сіняй лямпай». А пасля публікацыі паступіла некалькі зваротаў аднога...

Сяргей РАСОЛЬКА.

Рэзананс

«ЗАМЕСТ ПУГІ — СЕАНС ПСІХАТЭРАПІІ Ў АДНАМЕСНАЙ ПАЛАЦЕ!»

Да напісання гэтага артыкула мяне падштурхнула інтэрв'ю дэпутата А. Ванькевіча «Добрая пуга лепшая за дрэнны пернік?», надрукаванае на старонках «Звязды» за 12 студзеня, а таксама ўласны вопыт. Нядаўна ў СМІ прагучала інфармацыя аб скандале ў турэмнай сістэме адной з еўрапейскіх краін. Скандал незвычайны. Хтосьці з «зэкаў» працаваў на мабільнік «змест» турэмнага жыцця. У далейшым гэтыя «кадры» сталі здабыткам грамадскасці. Усе былі ў шоку. Як такое можа адбывацца там, дзе жывуць людзі? Так, вінаватыя. Так, забойцы. Так, гвалтаўнікі. Але яны ўжо атрымалі пакаранне за ўчыненае...

Нашы турмы наўрад ці моцна адрозніваюцца ў лепшы бок. Адно можна сказаць дакладна: сярэдні ўзрост асуджаных і накіраваных у спецустановы для дарослых не павялічваецца, а гэта значыць, што ідзе пастаяннае «падсілкоўванне» злачынцаў маладымі «кадрамі». Неабыякавыя спецыялісты дэпартамента выканання пакаранняў МУС, якія курыруюць спецустановы для цяжкіх падлеткаў, імкнуцца зменшыць колькасць тых, хто трапляе ў турмы, і выправіць сітуацыю.

...

Якое ж выйсце з існуючай неэфектыўнай сістэмы пакарання падлеткаў, што ўчынілі злачынствы і правапарушэнні? Па-першае, нельга пакідаць без увагі ніводнае правапарушэнне, тым больш злачынства. Гэта вельмі важна, бо першы раз можа быць выпадковасцю... Да таго ж перства, прастытуцыі — гэта значыць, тых заган, якія ляжаць у аснове ўсяго злачыннага свету.

Я лічу, што нашы неадэкватныя выхаваўчыя ўздзеянні без сур'ёзнага ўмяшання медыцыны не спыняюць падлетка ад здзяйснення далейшых правапарушэнняў. Бываюць выпадкі, калі школьнік за год учыняе 10 і больш правапару... варыянты. Калі мы хочам бачыць краіну без перапоўненых турмаў, без абкураных падлеткаў ці падлеткаў, якія сядзяць на іголцы, мы знойдзем для гэтага сродкі.

Уладзімір РАЗУМОВІЧ, дырэктар гімназіі № 3 г. Баранавічы, член Беларускай асацыяцыі дырэктараў школ.

УВАГА, КОНКУРС!

Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства паштовай сувязі «Белпошта» з 14 лютага па 14 сакавіка 2011 года запрашае Вас узяць удзел у конкурсе «Лепшая паштовая марка Рэспублікі Беларусь 2010 года».

Для гэтага Вам неабходна наведаць любое аддзяленне паштовай сувязі краіны. У аддзяленні паштовай сувязі вы зможаце азнаёміцца з умовамі конкурсу, запоўніць анкету, якая прапануецца, і накіраваць яе на адрас: Выдавецкі цэнтр «Марка» РУП «Белпошта», пр. Незалежнасці, 10, 220050, Мінск. З адзнакай — Конкурс.

Пераможцы конкурсу будуць узнагароджаны памятнымі прызамі: гадавым абанементам на паштовыя маркі Рэспублікі Беларусь, гадавымі наборамі паштовых марак і наборамі філатэлістычнай прадукцыі.

Даведкі па тэлефоне: 328 59 19.

НОВЫЯ МАРКІ

11 лютага 2011 года Міністэрства сувязі і інфарматызацыі Рэспублікі Беларусь выпускае ў паштовае абарачэнне дзве паштовыя маркі серыі «Зберажэнне полюсаў і ляднікоў». Мастак Уладзіслаў Шавардзін.

СІНЮГА АБЫХОДЗІЦЦА БЕЗ... ЧАРКІ

Нішто чалавечае нам не чужое, прычым у нечым тое пацвярджае навat геаграфія. Бухалаўка, Бухалі, Пагулянка — нібыта прамых ці ўскосных сведчанняў вядомых традыцый на карце Беларусі патрапіць адшукаць няцяжка. І усё ж адна назва чамусьці ўражвае асаблівa — Сінюга. Праўда, тут варта адразу ж заўважыць: наведаць гэту не зусім звычайную вёску на самым ускрайку Магілёўскага раёна можна без аніякай рызыкі і ўрону для здароўя.

Вёска паміж Друццю і чыгункай.

ЗВЫЧАЙНЫ ТУМАН — НІБЫТА ПАДМАН

...ці не штовечар улетку яе ахутвае густы, аж да сінявы, туман, — тлумачыць мясцовы жыхар, пенсіянер Уладзімір Кузьміч Гаўрылін. — А што ж да моцных напояў, то імі тут ніколі надта не захапляліся, калі і гналі самагонку, то ў невялікай колькасці, выключна да свят. І пілі няшмат, бо не было калі — выпадала шмат працаваць.

ДУБЫ ДЛЯ АНГЛІЧАН

У сапраўдную вёску яна ператварылася толькі ў сярэдзіне 1920-х, і да таго ж — дзякуючы перасяленцам з блізкай адсюль Калічонкі, якая, праўда, цяпер знаходзіцца на тэрыторыі суседняга Клічаўскага раёна. Калічонку з усіх бакоў абступаў густы, амаль непраходны лес — тут не хапала свабоднай зямлі. Вакол жа Сінюгі было вялікае поле. І гэтая акалічнасць аказалася вырашальнай, тым больш, што на кожнага «едака» ў сем'ях перасяленцаў прапанавалі ці не па два гектары.

Не менш значная перавага з'явілася неўзабаве — у 1927 годзе праз Сінюгу праклалі чыгунку.

— А плюс да таго тут была ці не самая чыстая і рыбная рэчка ў Беларусі — Друць, — распавядае Уладзімір Гаўрылін. — Днепр больш глыбокі, а рыба любіць адкладваць ікру там, дзе мяльчэй, на плёсах. Вось і атрымлівалася, што ўся яна была ў нас, добра лавіліся шчупакі, плотка, падлешчык, траплялася вельмі шмат самоў, а таксама завезены некалі мясцовым панам з Байкала вусач-мірон. Быў тут і вялікі лес — як цяпер памятаю, мы нават карысталіся драўляным посудам.

Лес даваў грошы. Узімку сінюжцы (і менавіта так — за іншую назву яны пакрыўдзяцца) вазілі прадаваць у Магілёў дровы. А пакуль не стане лёд — падзараблялі ў вольны ад сельскай гаспадаркі час сплавам бярозы, соснаў, дубоў, якія не маглі абхапіць і пяцёра хлопчыкаў. Вязалі платы і гналі іх пад Рагачоў да Дняпра, а адтуль — да Чорнага мора. Кажуць, што мясцовую драўніну з вялікай ахвотай куплялі англічане.

Уладзімір Гаўрылін: «Тут не пілі, а працавалі»

ВУЧЫЦЦА ЗАЎЖДЫ. І ПАЎСЮЛЬ

А потым была вайна. Яе Уладзімір Гаўрылін сустрэў навучэнцам 1 курса Магілёўскага педвучылішча. Непаўналетніх на фронт не бралі, давялося вяртацца 40 кіламетраў пешшу ў Сінюгу.

— Пры адступленні было вырашана ўзарваць чыгуначны мост, камяні ад яго ляцелі па ўсёй вёсцы, — распавядае пенсіянер. — Добра памятаю, як уздоўж той жа чыгункі ішлі шматлікія змучаныя бежанцы, якім мы прыносілі хлеб ці іншую ежу. Запомніўся і бой. На вясковым полі паставілі артылерыю, якая сустрэла невялікае падраздзяленне немцаў на танкетках і матацыклах. Але немцы аказаліся хітрэйшымі, проста абышлі нашых з поўначы і ўсходу, акружылі і разбілі. Я вось часта думаю, што не трэба было пакідаць гарматы тут, трэба было адступаць да Магілёва. Усё ж Магілёў здолеў пратрымацца больш за тры тыдні — і дагэтуль не разумею, чаму яму так і не далі званне горада-героя.

Яшчэ да вайны каля Сінюгі размяшчаліся вайсковыя лагеры для пераменнага складу арміі. Усіх, хто праходзіў зборы ў чэрвені 1941-га, адразу ж адправілі на фронт. Але лагер застаўся — і неўзабаве (вядома ж, спрыяў таму і зноў жа вялікі лес) тут пачалі з'яўляцца партызаны... У адказ, каб «не кармілі партызан», немцы сталі вывозіць людзей з навакольных вёсак. Не кранулі толькі Сінюгу.

— Магчыма, справа ў тым, што каля нас на чыгуначным мосце дзяжурылі ўкраінскія паліцаі, — разважае Уладзімір Гаўрылін. — А немцы, магчыма, пакінулі вёску, каб час ад часу збіраць тут малако, яйкі, сала. Але ўсё роўна было страшна. Мы нават выкапалі ў лесе бліндаж і калі-нікалі хаваліся ў ім. Прычым каб не знайшлі тыя ж сабакі, абсыпалі накрыўку здробненым тытунём.

Пасля вызвалення ён патрапіў на фронт. А пасля заканчэння вайны яшчэ два гады праслужыў у арміі. Нібыта вайсковая кар'ера магла атрымацца, але ў 1947-м раптоўна памірае бацька, і Уладзімір Гаўрылін вырашае вярнуцца ў Сінюгу.

— Было цяжка, нават аралі на сабе — плуг цягнулі па шасцёра чалавек, — зазначае Уладзімір Кузьміч. — Але нічога, пакрысе ўсё наладзілася, разжыліся гаспадаркай, я закончыў педінстытут і прыехаў сюды — больш за 40 гадоў выкладаў у школе рускую мову і фізкультуру. Спалучэнне не надта звычайнае, але, можа, менавіта дзякуючы яму і цяпер застаюцца сілы. Нездарма ж усе кажуць, што рух — гэта жыццё.

Нягледзячы на свае 86 гадоў, ён па-ранейшаму трымае агарод, садзіць бульбу, мае курэй. І нават падтрымлівае дзяцей — два сыны і дачка жывуць у Мінску. У сваю чаргу, дзеці дапамагаюць бацьку, яны ў Сінюзе — «не рэдкія госці».

— Я заўсёды казаў дзецям, што трэба вучыцца, і ўсё жыццё вучыўся сам — нават, здавалася б, у не самых спрыяльных сітуацыях, — заўважае Уладзімір Гаўрылін. — Напрыклад, калі падчас вайны апынуўся ў Германіі, то стала цікава: а як вядуць сельскую гаспадарку немцы, чаму ў іх такія акуратныя вёскі? І звярнуў увагу на адзін момант. Пасярэдзіне двара немцы выкопвалі яму і абкладалі яе цэментам і цэглай — каб зносіць сюды салому ад кароў, гной, пустазелле з агарода. Далей усё гэта натуральна перапрацоўваецца і атрымліваецца выдатнае ўгнаенне. А да таго ж наўкол — парадак. Пазней і сам зрабіў такія ж ямы, і ў вёсцы пераканаліся: рабіць кампост нашмат лепш, чым проста вывозіць пустазелле і бульбоўнік у лес.

АД БУЛЬБЫ ДА КВЕТАК

Некалі ў Сінюзе працавалі невялікая крамка і пачатковая школа. Потым іх «за непатрэбай» зачынілі. З «інфраструктуры» засталіся хіба што чыгуначная станцыя і вышка аднаго з апаратараў мабільнай сувязі. Усяго ў вёсцы налічваецца каля паўтара дзясятка чалавек, прычым сярод іх толькі адзін вучыцца ў школе і адзін — мае працаздольны ўзрост. Астатнія ўжо пенсіянеры. І разам з тым шукаць тут якія-небудзь сляды заняпаду — дарэмная справа.

— Ці не палова дамоў не маюць пастаянных жыхароў, але ўсе дамы тут — дагледжаныя, — звяртае ўвагу старшыня Семукацкага сельсавета Валянціна Садоўская. — Бо цяпер гэта дачы. Улетку насельніцтва Сінюгі павялічваецца ўдвая.

Адзін з «мінусаў» гэтых мясцін — павышаны, крыху больш за 1 Кюры, радыяцыйны фон. Затое сярод «плюсаў» — па-ранейшаму прывабная для рыбакоў Друць і вялікі, багаты на баравікі, лес. Напэўна, таму ў наваколлі месціцца адразу некалькі буйных дачных кааператываў. Адзін з іх знаходзіцца літаральна праз колькі сотняў метраў ад Сінюгі — з іншага боку чыгункі.

— Так, вёска мае невялікія памеры, і ўсё ж назваць яе «неперспектыўнай» нельга, — перакананая Валянціна Садоўская. — Бо дзе чыгунка — там і людзі. І тут яны будуць заўсёды, проста, магчыма, у крыху іншай якасці. Бо стаўленне да жыцця змяняецца, для многіх вёска — ужо перш-наперш месца адпачынку. І красамоўным прыкладам падаюцца тыя ж дачнікі: калі раней яны абавязкова рабілі градкі, то часта цяпер проста саджаюць кветкі.

Сяргей ГРЫБ. Фота аўтара.

Магілёўскі раён.

Пасля публікацыі

«ДЗЕЦІ НЕ ВІНАВАТЫЯ»

ЗАКРАНУЛА за жывое гутарка карэспандэнта «Звязды» з дацэнтам БДУ У. Мількамановічам за 20.01.2011. У артыкула дзве назвы. Першая: «Старасць — не хвароба...». Гаворка, насамрэч, ідзе не пра звычайную старасць, а якраз пра цяжкія ўзроставыя хваробы. Пра іх, на жаль, мала хто ведае, медыкі іх чамусьці замоўчваюць. Рэдкі выпадак — сюжэт па БТ, некалькі згадак і ў вашай газеце...

Сярод узроставых хвароб, як сказана ў гутарцы, тры найбольш распаўсюджаныя — хвароба Альцгеймера, Паркінсона і сасудзістыя дэменцыі. Першая з названых — самая «каварная», падбіраецца да чалавека спакваля, дзесяцігоддзямі. Звычайна, калі ў сваякоў праяўляюцца яе першыя прыкметы, іх спісваюць на гады. Маўляў, усе такія будзем... Тым часам чалавек змяняецца непазнавальна: становіцца апатычным, маларухомым, закідвае гаспадарку, перастае сябе абслугоўваць, не можа самастойна апранацца, мыцца, гатаваць, есці... У цяжкіх выпадках — перастае разумець мову. Адным словам, становіцца як... гадавалае дзіця. Разбурэнне мозга суправаджаецца часта цэлым букетам псіхічных адхіленняў, якія псіхіятры не заўсёды лічаць патрэбным дыягнаставаць, нават калі хворы пастаўлены на ўлік і атрымаў інваліднасць. Хвароба Альцгеймера азначае поўны распад асобы, тую ж дэградацыю, якая назіраецца ў многіх алкаголікаў і наркаманаў.

Другая частка назвы артыкула — «Каму даглядаць старых?». Каму проста СТАРЫХ, зразумела: сваякам. А як быць з невылечна хворымі? У заходніх краінах існуе цэлая сетка спецыяльных прытулкаў, куды ў абавязковым парадку аддаюць хворых з дэменцыямі. Напрыклад, у Германіі дзяцей, якія не хочуць здаваць у гэты прытулак сваіх бацькоў ці іншых сваякоў, могуць нават «штрафануць». Лічыцца, што такія хворыя разбуральна дзейнічаюць на хатняе акружэнне. Яны ўцягваюць блізкіх у свае страхі, трывогі, трызненні. Тыя, што іх даглядаюць, самі рана ці позна становяцца пацыентамі псіхатэрапеўтаў або псіхолагаў. Добра, калі ёсць некалькі «нянек» на змену, адна яна не паспявае аднаўляцца ад штодзённага шкоднага кантакту. Адаптавацца ж да такіх хворых практычна немагчыма. Тут такі выбар: або сам вымучвайся і даходзь, або здавай роднага чалавека ў Навінкі, дзе ў аддзяленні на 50 пацыентаў — дзве санітаркі. Так што, па-мойму, гэта жорстка — папракаць немаладых ужо, няшчасных дзяцей у карыслівых адносінах да цяжка хворых бацькоў. Акрамя таго, хворым на Альцгеймера некарысна заставацца дома ў адзіноце (пакуль блізкія на працы). Яны небяспечныя для саміх сябе, робяць многа шкоды. А галоўнае — ім па стане здароўя неабходна пастаянная медыцынская дапамога, догляд, якія могуць забяспечыць толькі ў спецыялізаванай медыцынскай установе. Нешматлікія інтэрнаты, як вы разумееце, такімі ўстановамі не з'яўляюцца. Так што дзяржава, лічу, не павінна ўскладаць увесь цяжар догляду за 30-ю працэнтамі грамадзян з цяжкімі дыягназамі выключна на сваякоў. Нават самая клапатлівая дачка не заменіць матулі звычайнай медыцынскай сястры.

Ларыса МІХАЙЛЕНЯ.

P.S. ***Вялікі дзякуй вам за такі гарачы водгук на публікацыю, прысвечаную вельмі вострай тэме. З вашых слоў зразумела, што вы, напэўна, сутыкнуліся з падобнай праблемай і добра ведаеце яе знутры.***

З аднаго боку, наша грамадства вылучаецца досыць адмоўнымі настроямі супраць старых людзей (тое, што спецыялісты называюць герантафабічнымі настроямі). Вышэйназванай публікацыяй мы спрабавалі сказаць, што гэтыя настроі абавязкова трэба пераадольваць. З другога боку, факт застаецца фактам: у надта цяжкіх выпадках сваякі менавіта цяжка хворых старых застаюцца сам-насам з праблемай. І тут — як, скажам, з алкаголікамі. Той, хто жыве побач з імі 24 гадзіны у суткі і 12 месяцаў у годзе, становіцца сузалежным, і ў яго, мякка кажучы, псуецца характар, а дакладней ідзе наперакос усё жыццё. Тут ужо немагчыма гаварыць пра абстрактныя цёплыя пачуцці да чалавецтва, абсалютную любоў і іншыя гуманныя рэчы... Але ж нам са спадаром Уладзімірам Мількамановічам хацелася, каб з нашага пасылу звычайныя людзі (а не выкладчык універсітэта і журналіст — асобы, так бы мовіць, «нейтральныя») паразважалі на тэму, якой ПАВІННА быць старасць і якая яна ў нас сёння ЁСЦЬ. Прыемна, што вы сказалі пра гэта і што тэма была ўзнята «не дарэмна»...

Чытачам жа варта, напэўна, патлумачыць адну рэч. У Навінкі, а дакладней, у РНПЦ псіхічнага здароўя, можна аддаць хворага старога толькі на лячэнне, якое аднойчы завершыцца, і пацыента трэба будзе забраць дадому. «Аддаць», «здаць» туды нікога не выпадае, паколькі ўстанова — медыцынская, а не сацыяльная. Тым не менш, як сцвярджаюць спецыялісты, якія працуюць у цэнтры, некаторыя сваякі ўсё ж такі спрабуюць не забіраць старых...

Тэма, зразумела, не закрыта.

З павагай, Святлана БАРЫСЕНКА.

Віктар ГАНЧАРЭНКА:

«Нават самаму паспяховаму калектыву патрэбна свежая кроў»

ДА футбольнага матча плэй-оф Лігі Еўропы паміж барысаўскім БАТЭ і французскім ПСЖ застаецца менш чым 20 дзён. Нагадаем, што першы паядынак адбудзецца 17 лютага на стадыёне «Дынама» ў Мінску, другі — 24 лютага ў Парыжы. Нягледзячы на тое, што футбалісты БАТЭ, здавалася б, зусім нядаўна выйшлі з адпачынку, іх падрыхтоўка да сезона ўжо мінула экватар. У панядзелак барысаўскі клуб вярнуўся з першага замежнага збору ў Турцыі, а ўжо сёння адправіцца на другі. Як рыхтуецца наш чэмпіён да працягу свайго выступлення ў Лізе Еўропы, учора пасля трэніроўкі ў сталічным футбольным манежы расказаў Віктар Ганчарэнка.

Фота Пятра ФАМІНА.

— Ці задаволеныя вы кандыцыямі каманды на гэтым этапе?

— Мне спадабалася, як рухалася каманда ў матчы з «Дынама» (Загрэб), нягледзячы на тое, што мы прайгралі. Усе былі рэзкія, узрыўныя, хутка прымалі рашэнні. Вядома, ёсць над чым працаваць, але ў цэлым стан каманды, у якім яны выйшла з адпачынку, радуе.

— Ці ўдаецца сачыць за ПСЖ?

— Усе запісы матчаў у нас ёсць. Інфармацыі будзе дастаткова.

— Бернд Штанге выклікае ў нацыянальную зборную ў тым ліку і гульцоў БАТЭ. Вам гэта не пашкодзіць?

— Мы разумеем, што такі міжнародны каляндар. Але ў нас кароткатэрміновыя зборы і гэта выклікае пэўныя асцярогі. Нават калі на тры дні гульцы ад'язджаюць, нават у Турцыі. Тры дні для нас вельмі шмат, улічваючы, што зборы ўсяго 11 дзён. Я буду прасіць Бернда Штанге, каб ён не выклікаў Бардачова: ён хварэў увесь перыяд, які мы правялі ў Мінску і Барысаве.

— Што скажаце пра сёлетніх навічкоў?

— Мы нікога так проста не бяром у каманду. На ўсіх разлічваем. Трэба толькі вывучыць іх магчымасці, і мы будзем бачыць, ці гэта гулец асноўнага складу або футбаліст, які будзе выходзіць на замену. Навічкі павінны быць, нават у самы паспяховы калектыў трэба час ад часу ўліваць свежую кроў.

— Склад на сезон ужо канчаткова сфарміраваны?

— У нас ёсць трэнер-селекцыянер, які адсочвае гульцоў круглы год. Калі ў яго ўзнікаюць варыянты, ён робіць мне прапановы. У нас сёння доўгая лаўка запасных, але нейкага новага запрашэння я не выключаю.

— Як вы пракаментуеце вынікі лёсавання чэмпіянату, а таксама той факт, што ў календары на гульні моладзевай зборнай не вылучана паўза?

— У нас не было выбару. Можна прааналізаваць каляндар, дзе 33 туры: усё вельмі насычана, і знайсці паўзу для моладзевай зборнай вельмі цяжка. Гэта была ў тым ліку і наша прапанова. Мы ідзём на рызыку, але яна абгрунтаваная. А наш каляндар мне спадабаўся, зыходзячы з нашых рэалій. Праўда, у нас цалкам адсутнічаюць тыднёвыя цыклы, і, калі ў сезоне няма развіваючых трэніровак, гэта вельмі дрэнна. Але мы тут нічога змяніць не можам.

— Учора федэрацыя футбола рэкамендавала клубам адмовіцца ад выкарыстання гульцамі футболак з нумарамі 14, 18, 28, 88... Як намераны аднесціся да гэтай ініцыятывы, ці будуць яе прытрымлівацца гульцы БАТЭ?

— Не думаю, што гульцы абіраюць нумар з нейкімі экстрэмісцкімі разважаннямі. Тыя футбалісты, якія мелі такія нумары ў мінулым сезоне, увогуле пра гэта не задумваліся. Не бачу сэнсу забараняць гэтыя нумары.

— Зараз вы трэніруецеся на выдатных палях. Але пад такое азначэнне наўрад ці трапіць дынамаўскі газон 17 лютага...

— Мы гэтае поле добра ведаем у любым стане — і добрай якасці, і дрэннай. Тым больш, што на матчы ПСЖ з «Ашотам» на «Стад дэ Франс» поле таксама было не лепшай якасці.

— Што можаце сказаць пра ПСЖ?

— Гэта добра арганізаваная каманда, якая выдатна гуляе ў абароне. Усе французскія каманды адрозніваюцца няўступчывасцю ў барацьбе, абарончымі рэдутамі, якія складана праходзіць. Ёсць там асобныя футбалісты, якія гуляюць наперадзе — Нэнэ вельмі небяспечны. У той жа час з любой камандай можна гуляць і праходзіць далей.

Алена АЎЧЫННІКАВА.

Зачапіла!

«...Ды фасону не губляем»?

Жыццё як ёсць: мы з дзедам сваёй каровы не маем, сіл нестае трымаць. Таму амаль кожны вечар я хаджу па малако да суседзяў. Вось і ў той раз выйшла з дому, прабіраюся па сцежцы ля платоў, бачу — ля суседняга двара стаяць незнаёмыя: двое мужчын і жанчына. Чую — размаўляюць, але ж не па-нашаму. Падыходжу бліжэй. Адзін на ломанай рускай мове пытаецца:

— А чаму ў вас пасярод вуліцы сажалка?.. І ці ёсць тут рыба?

Ага, няўжо гэта швейцарцы, думаю, — прыехалі праведаць дзяцей, якія ў іх адпачывалі?...

А яны ж глядзяць на мяне, чакаюць адказу. Кажу ім:

— Гэта не сажалка, проста калдобіна, дажджом вады наліло.

— Дык што — тут машыны ездзяць? — здзіўляюцца госці.

— А як жа, ездзяць.

— І ноччу?

— І ноччу. Калі трэба каму...

— Без ліхтароў?

— А што ты будзеш рабіць? (На той час, як на ліха, усе лямпачкі на слупах пагарэлі).

— А чаму?

— Ды ў мясцовай улады, мусіць, грошай няма...

Госці паглядзелі на мяне з яўным спачуваннем, паківалі галовамі. Я пайшла далей, бо што ты будзеш казаць (асабліва замежнікам)?! Што на гэтай вуліцы каля ста дамоў? Што будавалі іх жодзінцы пасля катастрофы на Чарнобыльскай АЭС? Што цяпер да тых навасёлаў (а дакладней — перасяленцаў) не можа даехаць ні пажарная, ні «хуткая»? Што сваіх нябожчыкаў яны не вывозяць, каб не трэсці, а выносяць на руках, бо гэта не адзіная калюжына, не адзіная «сажалка»? Што на ўсе іх скаргі тут адзін адказ: няма грошай?..

Але ж іх знайшлі — каб «вылізаць» цэнтральную вуліцу, а таксама на дарагі драўляны штыкетнік, якім пазасланялі старыя развaленыя хаты і быльнягі, бо званне абавязвае — аграгарадок...

Дык вось, тыя госці са Швейцарыі, мусіць, пачуўшы, што няма ў нас грошай на лямпачкі, адправіліся ў мясцовую школу і ўсім вучням уручылі... макарону, чым вельмі ўразілі. «Мы ж не нейкія там жабракі!» — казалі потым настаўнікі і дзеці.

Многія з іх, падзякаваўшы за падарунак, дамоў яго не панеслі — гонар маем!

...І, гонар маючы, па разбітай вуліцы дабіваем машыны цяпер, зімой, а ў астатнія поры года мераем, месім гразь. Тутэйшыя: «Хоць салому ямо, ды фасону не губляем»?

Дзіна ДУБАДЗЕЛАВА,

в. Леніна, Добрушскі раён.

ЗБОРНАЯ БЕЛАРУСІ — 36-я У СВЕЦЕ

У чарговым рэйтынгу Міжнароднай федэрацыі футбола (ФІФА), які яна распаўсюдзіла 2 лютага, наша зборная ў чарговы раз заняла рэкорднае для сябе месца. На гэта раз 36-е, перамясціўшыся з 37-га. За гэты час наша каманда матчаў не праводзіла і ў параўнанні з мінулым месяцам, страціла 5 ачкоў. Зараз на рахунку нашай каманды 655 балаў. Падапечныя Штанге па-ранейшаму знаходзяцца на 23-м месцы сярод еўрапейскіх дружын, а таксама займаюць трэцюю пазіцыю сярод зборных краін СНД пасля Расіі і Украіны. Рэйтынг узначальвае каманда Іспаніі, за ёй ідуць Галандыя і Германія. У дзесятку наймацнейшых уваходзяць таксама Бразілія, Аргенціна, Англія, Уругвай, Партугалія, Харватыя і Грэцыя.

ЛЁСАВАННЕ ЧЭМПІЯНАТУ КРАІНЫ

Увечары 1 лютага футбольныя спецыялісты, якія паспелі засумаваць па гульні нумар адзін, затаілі дыханне ў Палацы спорту. Менавіта тут прайшла лёсаванне XXI чэмпіянату Беларусі, які стартуе 2 красавіка. Галоўныя трэнеры і ўдзельнікі імпрэзы ўсіх клубаў вышэйшай лігі на чарзе выходзілі на сцэну і вызначалі сваіх супернікаў. На цырымоніі неадназначна гучалі заклікі з боку заўзятараў БАТЭ, але ўсё адбылося без эксцэсаў. Першы тур пройдзе ў трэці круга. Сярод фаварытаў у наступным сезоне спецыялісты называюць салігорскі «Шахцёр», якому спатрэбіцца 50 гадоў, і таксама ФК «Мінск» і сталічнае «Дынама», якое зараз, дарэчы, сам актыўны гулец на трансферным рынку. Але сталічным «бела-блакітным», як і летась, не пашчасціла: у трэцім крузе ім зноў гуляць на выездзе з БАТЭ.

Восем якія матчы чакаюць нас у першым крузе: БАТЭ — «Нёман», «Нафтан» — «Гомель», «Днепр» — «Мінск», «Дынама» (Мінск) — «Белшына», «Дынама» (Брэст) — «Віцебск», «Тарпеда» — «Шахцёр». І яшчэ адна асаблівасць: па просьбе прававахоўчых органаў матчы футбольных клубаў «Мінск» і «Дынама» (Мінск) будуць праходзіць у розныя дні.

Алена АЎЧЫННІКАВА.

Прамая лінія

ДАБРО ПРЫЦЯГВАЕ ДАБРО

На пытанні чытачоў адказалі дактарант Белдзяржуніверсітэта Іван КРУК і этнакультуролаг Аксана КАТОВІЧ.

(Працяг. Пачатак у нумары за 2 лютага.)

☎— Кацярына Андрэеўна, Бабруйск. Мая дачка, якая раней не была замужам, збіраецца браць шлюб з разведзеным мужчынам. Ці павінны быць нейкія абмежаванні ў правілах правядзення вяселля?

— Для гэтага шлюбу ніякіх абмежаванняў няма.

— А каравай дзяліць можна?

— Дзяліце, калі ласка.

☎— Ніна Адамаўна, Карэліцкі раён. Мая свякроў увесь час гаворыць то ў адрас суседзяў, то ў адрас сваякоў: «Ды каб яны здохлі!», «Ды каб іх Пярун пабіў!». Ці праўда, што так казаць — значыць, наклікаць бяду ў першую чаргу на сябе?

— Праклёны — рэч даволі складаная. Яны «працуюць», на жаль, вельмі эфектыўна і вынікова. Аднак у іх выніковасці, як і ў медаля, — два бакі. Яны б'юць не толькі па чалавеку, на якога скіраваны, але і па дзецях і ўнуках тых, хто іх насылае. Таму няхай чалавек задумаецца над сказаным намі.

☎— Алена, Мінск. Калі па правілах павінна адбывацца вянчанне — да ці пасля рэгістрацыі шлюбу?

— Сёння заканадаўства патрабуе ад нас наступнага: спачатку прыйсці ў дзяржаўную ўстанову — загс і выканаць усе неабходныя фармальнасці там, а потым святар выканае абрад вянчання ў храме. На нашу ж думку, і першы, і другі абрад маюць раўназначныя правы. Але парадак ёсць парадак.

— А ў чым заключаецца сэнс царкоўнага абручэння?

— Яно адпавядала народным заручынам. Маладыя прыходзілі ў храм, іх заручалі пярсцёнкамі і вызначалі тэрмін, калі адбудзецца вянчанне. На працягу гэтага перыяду (а ён мог доўжыцца і месяц, і некалькі гадоў) — да вянчання — кожны, хто ведаў пра якія-небудзь перашкоды для сумеснага жыцця маладых, павінен быў пра іх сказаць, каб адмяніць прызначанае вянчанне. З гэтай прычыны бярэ пачатак і «выпрабавальны тэрмін» у загсе.

— Ці ёсць найлепшыя перыяды для вянчання?

— Безумоўна. Адзін з іх супадаў з «Вялікай Вясельніцай», якая доўжылася з дня Пакроваў (14.10) і да Піліпаўскага посту (пачынаўся 28.11). Другі самы спрыяльны перыяд — гэта час пасля Каляд (21.01) і да Масленіцы (восьмы тыдзень перад Вялікаднем), ён называўся «Мясаедныя вяселлі».

— А найгоршыя?

— Адзін з іх прыпадаў на Траецкі перыяд. Пра такія вяселлі ў народзе казалі: «Як беднаму жаніцца, так і ноч кароткая» або «Хто ў маі жэніцца, той усё жыццё маяцца будзе!»

— Чаму нявеста павінна знаходзіцца злева ад жаніха?

— Больш падрабязна аб гэтым пагаворым асобна. Пакуль што толькі нагадаем прыказку «Дзяўчаты — налева, хлопчыкі — направа». Традыцыйная культура дано расставіла ўсё па сваіх месцах: адзенне жанчыны зашпільваецца налева, а мужчынскае — направа, на вяселлі кветку шаферу прышпільвалі справа, а шаферцы — злева, у свата ручнік быў завязаны так, каб вузел быў пад правай рукой, у свахі — пад левай... Нявеста павінна заўсёды знаходзіцца «пад сэрцам» жаніха — злева, а яго лепшы сябра — дружка або шафер (сёння яго называюць сведкам) — справа.

— І яшчэ... Жалобны год забараняе вяселле на сто працэнтаў?

— На дзвесце працэнтаў! Ці нават на трыста! Каб потым не кусалі сябе за локці, калі здарыцца непапраўнае. Ёсць «залатыя правілы», да якіх трэба ставіцца вельмі і вельмі сур'ёзна. Парушаць іх нельга. Яны прыдуманы не намі, а шматлікімі пакаленнямі, якія жылі да нас. У іх укладзены веды, вопыт і мудрасць нашых прадзедаў і прабабуль. Узброіўшыся гэтымі ведамі, карыстацца імі ў жыцці — значыць не парушаць сувязі пакаленняў, падсілкоўвацца энергетыкай продкаў, знаходзіцца пад іх ахоўвай. Гэтага мы вам і жадаем.

☎— Алена, Беразіно; Міхаіл Іванавіч, Мінск; Тамара Віктараўна, Жлобін (а таксама іншыя чытачы). Дзе і як можна набыць вашу кнігу «Залатыя правілы народнай культуры»?

— Калі вы жадаеце набыць кнігу непасрэдна ў аўтараў, тады тэлефануйце па нумары рэдакцыі газеты «Звязда» (292 21 03), дзе вам падкажуць нашы каардынаты. А калі па пошце, то неабходна звязацца з выдавецтвам «Адукацыя і выхаванне», дзе яна была выдадзена кніга: г. Мінск, вул. Будзённага, 21, тэлефон (017) 297 93 22 (аддзел маркетынгу). Таксама кніга прадаецца ў кніжных магазінах Мінска: «Акадэмкніга», «Светач», «Кнігарня» і інш.

☎— Таццяна, Чэрвеньскі раён. Год таму муж падчас сваркі разбіў ікону. Яна захоўваецца ў нас дома. А, можа, нельга гэтага рабіць?

— На вялікі жаль, падобныя выпадкі маюць месца ў нашым жыцці. Такое часта адбывалася ў 60 — 70-я гады мінулага стагоддзя. Знаходзіліся людзі, якія падпальвалі храм у Заслаўі, Каралёвым Стане. Верылася, што ўсё гэта застанецца ў мінулым, што душы крыху засвецяцца і напоўняцца дабром. Аднак, як бачыце, цёмныя сілы не пакідаюць нас у спакоі. Лічым, трэба ўгаварыць вашага мужа пайсці на споведзь, папрасіць прабачэння за гэты ўчынак, шчыра пакаяцца, прачытаць над той іконай малітву. Зразумела, што «параненую» ікону лепш было б «вылечыць» — аддаць на нейкі час у царкву. Але тут трэба яшчэ дадаць вось што: калі сварацца муж і жонка, ці дапамогуць наладзіць нармальныя адносіны чужыя людзі? Мы часта спадзяёмся на «барына, які прыедзе і рассудзіць». Так, чужымі рукамі лягчэй жар з печы заграбаць. Не спадзявайцеся ніколі на чужога дзядзьку — тварыце дабро самі. Узнагародай за гэта будзе тое ж дабро, але памножанае на пераадоленую бяду. Для вашага мужа гэты ўчынак быў выкідам эмоцый, якія сведчаць пра глыбокі духоўны крызіс. Дапамажыце яму зразумець гэта, вазьміце яго боль на сябе — і вам абодвум стане лягчэй. Купіце сабе новую ікону і дайце зарок, што гэта новы адлік вашага сямейнага жыцця.

☎— Ганна Іосіфаўна, Валожынскі раён. На вяселлі сына, калі пачалі збіраць грошы на адзенне, сястра мужа выхапіла тыя грошы і пакінула сабе. Мы хвалюемся, што ў маладой пары будуць праблемы. Прайшлі гады, а дзяцей пакуль няма...

— Такіх непаразуменняў у нашым архіве вельмі шмат. Напрыклад, назаўтра раніцай свацця з'ела з чаем кавалак каравая. Але ж гэта не проста кавалак, а Доля. Самую верхнюю частку каравая выразалі і ўручалі маладым напрыканцы вяселля. А што свацця ўчыніла? Так робіць «вопытная» жанчына, якая прыносіць гэтую Долю дахаты, дзе ў яе дзве незамужнія дачкі? А чаго жадаюць маладым, калі просяць сфатаграфавацца з імі і становяцца паміж імі? А што крадуць пераявлы з ног нябожчыка і г. д.? Трэба, каб дзеці пад'ехалі да нас, у Мінск. Паспрабуем больш дэталёва разабрацца ў сітуацыі і дапамагчы ім.

☎— Надзея Іванаўна, Салігорскі раён. У сына дачка нарадзілася 15 верасня 2010 года. а сын — 23 верасня 2009 года. Унук нарадзіўся ў сераду. А мы чыталі, што ў сераду нешчаслівыя нараджаюцца... Пахрысцілі мы хлопчыка напярэдадні маладзіка, у «пустыя» час... Ці можна перахрысціць дзіця?

— Чаму мы з вамі забыліся на прыпшчыне «падсцяліць саломкі»? Жывём тым, што не ўключаем зону разважлівасці і прадумванне над тым, ці нешта зрабіць? Як нешта здарылася, — тады чэшам патыліцу... Не варта думаць, што ўсё ўжо так дрэнна. У сераду, напрыклад, нараджаюцца досыць актыўныя людзі. Народная прыказка сцвярджае: «У сераду нарадзіўся — да ўсяго прыгадзіўся». Перахрысціць дзіця, вядома ж, можна, як і другі раз павянчацца. Але ж механізм часу ўжо працуе. Таму прыкладзіце намаганні, каб выправіць сітуацыю. Як назвалі дзяцей?

— Арсеній і Эвеліна.

— Хрысціце дзяцей, вядома ж, пад іншымі імёнамі. Купіце ўнукам імянныя іконы — тых святых, чыімі імёнамі іх хрысцілі. Пазней, калі падрастуць, варта навучыць дзяцей той малітве, з якой яны будуць звяртацца да сваіх святых-ахоўнікаў. І калі ўнукі будуць сустракацца з нейкімі цяжкасцямі, яны будуць звяртацца да сваёй іконкі і чытаць малітву. Вазьміце за абавязковае правіла: кожны год на Каляды або падчас сустрэчы Новага года садзіцеся ўсёй сям'ёй за стол і запускайце над кубачкам вады механізм эфектыўнага працягвання — калектыўнае пажаданне ўсім тым, хто сядзіць за святочным сталом. Падрабязней аб гэтым мы пісалі перад Калядамі.

— І яшчэ адно пытанне. А што трэба рабіць з ежай, якая ставілася для памерлага за памінальным сталом?

— Душы памерлых адлецелі ў Вы-рай, туды штогод кіруюцца птушкі — яны і перадаюць вестку аб нашым жыцці продкам, таму ежу звычайна аддаюць ім.

☎— Уладзімір Мікалаевіч, Гродзенская вобласць. Ці можна было разводзіць праводзіць сына падчас вяселля?

— Яна не павінна выконваць ключавых абрадавых дзеянняў. У тых выпадках трэба выбіраць пасаджоных бацькоў — пару, звязаную шлюбам, якая абавязкова мае сваіх дзяцей. Скразной ідэяй святкавання вяселля была ідэя паўнавартаснасці, парнасці, непарушнага адзінства, таму, калі бацькі развяліся або нехта з іх памёр, той, хто спраўляе вяселле дзяцей, выключаецца з асноўных рытуальных дзеянняў.

— Аднак у царкве сказалі, што гэта не мае значэння...

— Вы можаце давяраць і гэтаму меркаванню. Але мы будзем зыходзіць з таго, што было заведзена паводле народнай традыцыі. Усё, што тычылася шлюбу, павінна было суправаджацца парнасцю. Пара маладых, пара бацькоў, пара шафераў, пара сватоў... Падчас пахавання ж мы развітваемся з адным чалавекам і таму робім усякія іншыя абярэгі, парушаем парнасць, каб ён не забраў нікога следам за сабой. Такім чынам, у народзе імкнуліся, каб адзінокія людзі не мелі дачынення да парнага дзеяння, якім і з'яўляецца шлюб. А вы павінны вырашаць самі, як сябе паводзіць і якіх традыцый трымацца. Ва ўсіх сваіх разважаннях мы спасылаемся толькі на адзін аргумент — на шматвяковы і шматпакутны вопыт нашых дзядуляў і бабуль. У гэтым вопыце кожнае правіла праверана і пераправерана не адну тысячу разоў.

— Я заўважыў, што публікацыі, якія ідуць зараз у «Звяздзе», паўтараюцца...

— Ваша назіранне дакладнае. Сёе-тое сапраўды паўтараецца. І будзе паўтарацца надалей, але кожны раз тая ці іншая тэма будзе дапаўняцца, карэкціравацца, удакладняцца. Чаму так? Сёння дыялог з чытачамі пераконвае нас у тым, што мы разам з вамі з кожным годам набіраемся моцы, пачынаем разумець паіншаму нейкія заканамернасці. І гэта нас вельмі радуе. Аднак пытанні чытачоў сведчаць і пра тое, што пэўныя тэмы патрабуюць паўтарэння, таму што ў пытаннях з'яўляюцца нейкія дадатковыя акалічнасці. У апошнія тры гады мы як ніколі часта бываем у розных кутках Беларусі, запісваем ад людзей такія тлумачэнні, ад якіх радуецца душа. Разам з тым людзі просяць патлумачыць сітуацыю. Зразумела, што некаторыя пытанні задаюць тыя людзі, якія пачалі чытаць газету нядаўна. Мы не баімся паўтарэння. Праца са студэнтамі паказвае: спачатку лекцыя, затым практычныя заняткі, потым кансультацыя. А ўсё разам не гарантуе, што студэнт адкажа на «выдатна».

Святлана БАРЫСЕНКА,
Наталля КАРПЕНКА.
(Працяг будзе.)

Занатоўкі мастака

СТРАЛЬЦОЎ І МАЯКОЎСКІ

У заснежаных і абледзянелых Карлавых Варах, стоячы каля бюста вялікага немца Гётэ, я згадаў верш беларуса Стральцова, які напісаў, што цвічок ва ўласным боце важнейшы за вершы Гётэ. Мне вельмі падабаўся вобраз цвічка ў боце, і я высока цаніў адкрыццё постмадэрніста Стральцова. Але постмадэрністы таму і «пост», што часта выкарыстоўваюць адкрыцці мадэрністаў. Адкрыццё зрабіў Маякоўскі ў паэме «Воблака ў портках», калі апісваў доктара Фаўста з магутным Мефістофелем, якія феерычна і ракетна слізгацяць па нябесным паркеце. Маякоўскі сказаў, што «цвік у мяне ў боце жахлівейшы, чым фантазія ў Гётэ». Зрэшты, не так і важна хто, што і калі сказаў, як важна тое, каб на тваіх нагах быў зручны абутак.

ЧОРНАЯ БАРОДАЎКА

З'явілася ў мяне на правым плячы чорная, колеру запечанай крыві, бародаўка. Чым я яе толькі не зводзіў! Кожнаю вясну мазаў свежым сокам чыстацелу. Абвязваў ніткай. Нават з хірургам кансультаваўся. «Яна табе замінае? Яе не відаць, і яна табе не замінае ні хадзіць, ні есці, ні любіцца! Не чапай!» Доктару мая чорная бародаўка і сапраўды не замінала. А мне? А мне яна замінала, але я пабойваўся яе сарваць, бо з дзяцінства ведаю, што радзімак і бародавак лепш не чапаць. Ведаю, але чапаю. Часам, сам таго не хочучы, а ручніком так церанеш, што яна і надарвецца. Тыдні два таму я так і адарваў недзе на траціну сваю чорную бародаўку. Забалела мне моцна, а я яе ёдам абліў, а праз гадзіну яшчэ і сульфадэазінам срэбра памазаў. Ад такіх маніпуляцый пачала мая бародаўка сохнуць. Яна сохла, а я яе па кавалачку аддзіраў. Усю ададраў. След малінавы застаўся з чорнай кропачкай. Але, думаю, і ён хутка прападзе. Больш за сямнаццаць гадоў я пранасіў на сваім правым плячы чорную бародаўку, а прыйшоў час, і яна засохла ды адвалілася.

ІНТЭРНЭТНЫЯ СКАВЫШЫ

У сецівe гуляюць праймы і скразнякі, скавышы ды вятры. Сеціва таму і сеціва, што прадзімаецца наскрозь. Апошнім часам беларускі рэгіён напоўніўся палітскавышамі ды палітскразнякамі. Мярзотная з'ява. Людзі праз іх хварэюць. Некаторыя хварэюць моцна, на ўсю галаву. Каб не хварэць, трэба загартоўвацца пад кантрасным душам з класічных тэкстаў ды найноўшых паказак.

КОЖУХ І КАРЦІНЫ

«Не магу скончыць карціну! Замест таго, каб дапісваць старыя, я пачынаю пісаць новыя. Палова майстэрні пазастаўляна распачатымі палотнамі. Каб карціны купляліся, я б іх падапісваў, а так не бачу сэнсу...» Я не стаў пытацца ў Кожуха пра сэнс у распачынанні новых палотнаў. Слухаў далей. Ён вытрымаў паўзу: «А ты як дапісваеш карціны?» — «Не пачынаю новай, пакуль старая не скончана. Завяршаю працу самым банальным чынам — пакрываю палатно лакам. Фарба на лак не ляжа. Работа скончана!» — «Добра табе...» Я не стаў распавядаць Уладзіміру Кожуху пра свае папкі з незавершанымі малюнкамі ды недапісанымі эцюдамі на паперы, бо ён жа спытаў толькі пра карціны на палатне.

ВАЛЯ І ДЗЯЛЬБА

Валя памірала. Яна ляжала на нізенькай канапе, а побач на крэслах сядзелі заплаканыя пляменніцы. Муж смяротна хворай Валі спаў у суседнім пакоі п'яным сном. У Валі быў рак горла. Два разы хірургі спрабавалі павыразаць з яе горла пухліны з метастазамі, але абедзве аперацыі прынеслі вельмі кароткую палёгку. Цяпер у Валі засталіся адзін-два дні на развітанне са сваякамі. Хворая дастала з хованкі тоўсты пачак грошай і нямоглымі рукамі падзяліла фінансавы скарб сярод пляменніц. Сваіх дзяцей у Валі не было, таму маладым сваячкам дасталіся і ўсе пярсцёнкі з завушніцамі, і ўсе ланцужкі з бранзалетамі. Сваякам мужа Валя ні капейкі не дала.

ЛЕ КАРБЮЗЬЕ І ТЫНКОЎШЧЫК

Шмат людзей любяць маскі і жывуць выдуманым жыццём. Яны прыдумляюць легенды і жывуць па легендах. Мой знаёмы тынкоўшчык кожнае лета ездзіў у Ялту, дзе знаёміўся з жанчынамі і казаў ім, што ён — знакаміты беларускі архітэктар. Калі нейкая з жанчын сумнявалася і задавала пытанні накшталт такога: «Няўжо ў архітэктара могуць быць такія шурпатыя далоні?» наш тынкоўшчык загадкава ўсміхаўся і казаў, што сам вялікі Ле Карбюзье любіў атынкоўваць свае будынкі, нават цэлы сабор у Раншане ён атынкаваў сам. Ялцінскія жанчыны мала што ведалі пра Ле Карбюзье, але ім хацелася верыць тынкоўшчыку, і яны яму верылі на кароткі час сваіх адпачынкаў.

КУЗЬМІЧ І ДЗІРКА

Ювелір Кузьміч убачыў на сваім світары дзірачку. «Дзірка!» — сказаў Кузьміч так, нібыта гэта была не ледзь заўважная дзірачка на рукаве, а здаравенная дзірка на грудзях яго світара. «Дзірка! Я хаджу ў дзіравым світары! Усе бачаць, што ў мяне дзіравая вопратка. А ў мяне ёсць жонка, для якой я ўсё, што трэба, зрабіў! А яна не можа зацыраваць мой світар? Вярнуся і дам ёй за гэтую дзірку!» Я не стаў бараніць чужую жонку, але вырашыў, што так перажываць за дзірку ў світары, як перажывае паважаны ювелір, не трэба, нават калі гэтая дзірка ў тваім новым світары.

ВОЛЬГА І ДОЖДЖ

Толькі я выйшаў на ганак, як пасыпаўся халодны дождж. Захацелася вярнуцца ў кватэрнае цяпло, але трэба было бегчы на працу. Пабег. Насустрач мне беглі людзі. Ім гэтаксама хацелася вярнуццца ў цяпло сваіх хатніх пакояў, але яны беглі на працу пад дробным дажджом. Побач са мной прабегла жанчына. Я здзівіўся, што яна бяжыць пад ледзяністым ветрам і дажджом без хусткі. Мне стала шкада жанчыну з мокрай галавою. Я бег і шкадаваў жанчыну. І тут я зразумеў, што выдатна ведаю жанчыну, што гэта ж Вольга. Трэба было спыніцца, развярнуцца і дагнаць Вольгу, каб сказаць... Што сказаць? Не трэба бегаць пад дажджом без хусткі? Яна дарослая. Вольга даўно вырасла і ўсё сама ведае: і пра хустку, і пра мокрую галаву пад ледзяным дажджом... Цяпер я зноўку ў цёплым пакоі, але мне ўсё яшчэ халодна.

Адам ГЛОБУС.

У БЕЛАРУСІ АДКРЫТА ЧАРГОВАЕ ПРАДСТАЎНІЦТВА ЗАМЕЖНАГА БАНКА

Нацыянальны банк дазволіў латвійскаму АТ «АЙЗКРАЎКЛЕС БАНКА» адкрыць сваё прадстаўніцтва ў Беларусі, паведаміў карэспандэнту «Звязды» намеснік начальніка Упраўлення інфармацыі галоўнага банка краіны Міхаіл Журавовіч.

Адпаведная пастанова прынята Праўленнем Нацбанка. Прадстаўніцтва адкрываецца на тэрыторыі нашай рэспублікі па рашэнні агульнага сходу акцыянераў АТ «АЙЗКРАЎКЛЕС БАНКА» для вывучэння магчымасцяў далейшага развіцця гандлёва-эканамічных сувязяў паміж дзвюма дзяржавамі, а таксама для ўдасканальвання сеткі карэспандэнцкіх адносін банка. АТ «АЙЗКРАЎКЛЕС БАНКА» стала дзявятым прадстаўніцтвам замежных банкаў, якія зарэгістраваны на тэрыторыі Беларусі.

Ігар ГРЫШЫН.

Пільнаваў і краў заадно

На будаўніцтве новага цэха ААТ «Івацэвічдрэў» пачасціліся начныя крадзяжы. Зладзеі, у асноўным, квапіліся на кабель з каляровым металам усярэдзіне. У студзені тры значныя кавалкі кабелю вынеслі, а зламысніка злавіць не ўдавалася. У адну з начэй вартаўнік заўважыў прапажу двух маткоў кабелю. Было падобна на тое, што хтосьці пабываў на будаўнічай пляцоўцы нядаўна. Нарад міліцыі прыбыў хутка, а службовы сабака ўзяў след. Сабака і прывёў аператыўную групу да гаража. Якое ж было здзіўленне, калі высветлілі, хто гаспадар гаража. Ім аказаўся вартаўнік будаўнічага аб'екта, які працуе ў іншую змену. Там жа, у гаражы, знаходзіўся і раней украдзены кабель.

Яна СВЕТАВА.

Паедзем, таварыш, катацца?

17-гадовы вучань Ігаўскай школы, што ў Добрушскім раёне, на «Жыгулях» перавозіў 500 кг лому чорных металаў. Міліцыянеры затрымалі хлопца глыбокай ноччу ля вёскі Харошаўка ў зоне адсялення. Яшчэ адзін малады чалавек, раней судзімы за крадзеж і ўгон транспарту, навучэнец Мазырскага прафесійна-тэхнічнага вучылішча, у стане алкагольнага ап'янення выкраў з вёскі Сітня Калінкавіцкага раёна аўтамабіль «Жыгулі». Каб злавіць зладзея, праваахоўнікі ўвялі план «Перахоп-пошук». Аўтамабіль быў знойдзены ў вёсцы Сырод у спраўным стане, паведамляюць у прэс-службе УУС Гомельскага аблвыканкама.

Асцярожна, конь!

У Жлобінскую бальніцу з вёскі Праскурня з адкрытай траўмай чэрапа, сур'ёзным пашкоджаннем вока і пераломам носа быў дастаўлены 25-гадовы мясцовы грамадзянін. Малады чалавек растлумачыў, што ў твар капытом яго ўдарыў конь.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

Дыскусійная трыбуна

З людзьмі і сам-насам

Новыя пісьмы пра галоўнае

...«З чаго пачынаецца ваш дзень?» — любяць пытаць журналісты падчас інтэрв'ю.
«З кубачка гарбаты», — любяць адказваць ім суразмоўцы, — «З кароткай прабежкі», «З прагляду газет» (у электронным выглядзе тая ж «Звязда» выходзіць на 12 гадзін раней), «З выгульвання сабакі»...
Што, безумоўна ж, праўда! Але праўда, так бы мовіць, для друку, бо калі па шчырасці, то як ні круці, а дзень павінен пачынацца са шчаслівага (бо прачнуліся ж!) «Добрай раніцы!», якое мы кажам сваім сямейнікам — дзецям, бацькам, дай Бог, каханым «суседу ці суседцы па ложку», брату... У крайнім выпадку — любімаму кату ці сабаку, фікусу, небу...
З чаго пачынаюцца лісты ў газету? Як правіла, з іх жа, з вітанняў, у большасці сваёй звычайных: «Добры дзень, дарагая рэдакцыя!» (як варыянт — «Паважаныя звяздоўцы!», «...сябры!» альбо «...шаноўнае спадарства!»). Але ж сустракаюцца і старыя, як свет: «Дабрыдзень, «Звязда!», альбо «Маё шанаванне...!», «Добрага Вам здароўечка!», а то і наогул: «Добрым людзям добрых дзён!», пасля чаго, згадзіцеся, проста НЕЛЬГА НЕ БЫЦЬ ДОБРЫМ.
Але ж многім з нас, людзей Беларусі, гэта... не патрэбна — ні ад іншых, ні ад сябе: мы — і куды часцей — кажам і чуем іншыя прывітанні.
«Так склалася»: «да другой прывучыліся мовы», як пісала адна з чытачак, адмовіліся ад сваёй. Аднак, на шчасце і пакуль — не ўсе.

Прачытала, потым перачытала ў нумары за 15 студзеня роздум над «старымі пісьмамі пра галоўнае» і зноў не вытрывала, зноў пішу, пішу насуперак свайму ж абяцанню не рваць болей нервы, не «ўлазіць» у моўныя пытанні, бо каму што даказваць, — разважае **спадарыня КУСЯНКОВА з вёскі Лучын Рагачоўскага раёна.** — Таму «беларусу», які, схаваўшыся ў кусты (не называючы прозвішча), крычыць, што ў нас ніколі не прыжывуцца словы *лецішча, квіток* і *гульцы*? Таму ж не нашмат смялейшаму спадару Ж., які не проста не разумее, што такое *крама, адсоткі, наклад* і *асобнік*, але і не хоча ні чуць, ні разумець! Горш за тое — просіць не выносіць іх на старонкі газеты, каб яшчэ і я не чула і не здагадалася. А па якім праве? Зрэшты, гэта пытанне мяне хвалюе менш, — прызнаецца падпісчыца «Звязды» з больш чым 20-гадовым стажам. — Куды больш — тое, як можна ісці вайной на нашы спрадвечныя беларускія словы і пры гэтым «не заўважаць» «матаў-пераматаў», якія ракой ліюцца з вуснаў беларусаў, як можна мірыцца са словамі-паразітамі, якімі не грэбуе нават начальства. На свае вушы нядаўна чула, што ў бліжэйшую вясну «*как бы* не существует угрозы паводка», што «мы жывём (ад гэтага і наогул, як кажуць у нашай вёсцы, «вум раскірэчыўся») в обществе *как бы* людей».

Ну, калі ўзяць і згадзіцца з тым, што мы «как бы люди!», то тады і мова свая ў нас «как бы есть» — нават раўнапраўная з рускай. А дзе вы яе чуеце, дзе вы яе бачыце?» — пытае чытачка.

Напэўна, на гэта пытанне і яна, і кожны з іншых адкажа па-свойму (рэдакцыі, безумоўна, цікава: як канкрэтна?).

Думка з канверта:
«Дзякуй, «Звязда», за тваю непахіснасць у абароне роднай мовы. Яе месца ў жыцці грамадства сапраўды выклікае трывогу. Але ж... Шчыры беларус узначаліў міністэрства культуры, даходзяць прыемныя весткі пра дзеянні іншых чыноўнікаў высокага рангу, ёсць спадзевы на новага кіраўніка Белтэлерадыёкампаніі.. Што дае хоць пробліск надзеі».
В.А. НЕСЦЯРОВІЧ, *г. Лагойск.*

А пакуль уласны і, на жаль, вельмі сумны досвед: дзе (апроч сцен рэдакцыі) чую беларускую? Зрэдку — па радыё. Трохі часцей (што называецца, здымаю капялюш!) — у сталічным грамадскім транспарце. Не ад пасажыраў (яны, у лепшым выпадку, «разгаварываюць» на трасянцы), не ад кіроўцаў (хоць ёсць выключэнні): назвы прыпынкаў, абвесткі, запісаныя на магнітную стужку, перадаюцца праз інфарматары. І (што, магчыма, цікава) пасажыры ўсё разумеюць, спакойна едуць, спакойна выходзяць на станцыях-прыпынках «плошча Перамогі», «...Незалежнасці», «Кастрычніцкая»... Ніхто не пытае: «Как это будет по-русски?». Тады для каго мы пішам на шыльдах (!) «Журавинка», «Свитанок», «Бульбочка», «Магазин «Сяброўскі», на хлебе — «Рогалик «Натхненне», на яйках «Знатные, обогащённые селеном и йодом», на трыкатажных вырабах «Купалинка», на муцэ...

Пакет нядаўна прывабіў: нечаканым (прынамсі, для мукі) колерам, беларускім арнаментам, намаляванымі, ветраком, пад якім з такім форсам было напісана «Панскі гатунак».

А крыху ніжэй — мука *Старожитная гречневая.*

У рускай мове няма слова *старожитный*, у беларускай *грэчка* пішацца праз *э*...

Але ж гэта яшчэ неяк праглынуў бы (і не такое даводзіцца), калі б не прыпіска збоку: «Покупая нашу продукцию, Вы поддерживаете отечественнога производителя». Пасля чаго вельмі ж хацелася спытаць у таго самага айчыннага вытворцы (ААТ «Гроднахлебапрадукт»): «А вы (ну, згадзіцеся!), не паважаючы мову карэннага насельніцтва (і першую (!) з дзвюх дзяржаўных), паважаеце тым самым свайго пакупніка?».

Не без таго — многім з іх, тых пакупнікоў, «как бы» «па барабану», што там намалявана і напісана на пакеце — абы мука. Але ж такія не ўсе.

«Цягам свайго жыцця я не сустракаў заўзятых праціўнікаў беларушчыны, — дзеліцца назіраннямі **спадар ГАЎРЫШ з Чавусаў.** — Нейкая частка суграмадзян навучылася ў школе чытаць ды пісаць, размаўляе на мове свайго акружэння і думак не мае, якія там словы з рускай, якія з беларускай, польскай ці яўрэйскай.

Процістаяць ім людзі ўлюбёныя — у сваю зямлю, сваю культуру, сваю мову. Яны размаўляюць на ёй, яны гатовы яе абараняць.

А пасярэдзіне — большасць народу. Беларускую мову яна разумее (пакуль), але сама ёю не карыстаецца. Каб загаварыць, ёй, той большасці, патрэбен штуршок».

Ім, як сцвярджае Валерый Мікалаевіч, можа стаць змяненне «Закона аб мовах», у якім дастаткова закрэсліць тры літары сумнавядомага злучка (...на беларускай або рускай мове) і напісаць нарэшце адну (на беларускай і рускай мове). Тады, напэўна ж, больш перадач будзе на тэлебачанні і радыё, больш артыкулаў у двухмоўных газетах, больш шыльдаў і інфармацыі аб таварах, больш шанцаў у адукаваных (!) філолагаў-беларусаў, каб зарэкамендаваць сябе з лепшага боку ў сваёй прафесіі, а не пачынаць спачатку — шукаць іншую... Больш магчымасцяў будзе ў той самай мовы, каб паказаць сябе — ва ўсім сваім багацці і мілагучнасці. Што, магчыма ж, зменіць адносіны да яе, да літаратуры.

Пакуль жа...

«Пісьменнікі — гэта інжынеры чалавечых душ, гумарысты — яшчэ і хірургі. Пяром і скальпелем яны вылечваюць людзей ад хібаў і заганаў, вучаць жыць», — піша **спадар ЛОЎГАЧ з г. п. Акцябрскі** і пытае, чаму так мала пісьменнікаў сярод дэпутатаў усіх узроўняў, сярод людзей, адзначаных рознымі ўзнагародамі; чаму зніклі з газет «Літаратурныя старонкі», як магчымасць для тых, хто пачынае, каб праявіць свае здольнасці.

Чаму, працягнем, пра запіс новай песні-аднадзёнкі інфармацыя па тэлебачанні ёсць (і сама песня таксама), а вось пра выхад новых раманаў і аповесцяў, новых паэтычных зборнікаў, лічы, што няма. І ці не прывядзе гэта да таго, што многія — нават вядомыя беларускія пісьменнікі — у хуткім часе будуць тварыць, як яўрэйскі паэт Хайм Мальцінскі — для сваёй цешчы, якая, дасканала ведаючы ідыш, усё напісанае магла не толькі зразумець, але і адчуць!..

Маленькае хатняе заданне для тых, хто лічыць, што ад перакладу твор нічога не траціць — абразок Янкі Брыля.

«Старэнькай маці, калгасніцы, адняло мову. Прыляцеў самалётам вучоны сын, два дні сядзеў над ёю, і толькі на трэці яна апрытомнела. І першае, што сказала, — спыталася:

— А ці абедаў жа сынок?..

Колькі яму — пажыламу мужчыне, былому ваяку — каштавала, каб не заплакаць!»

Яно ж проста — напісанае перакласці на іншую мову, потым параўнаць з арыгіналам тое, што атрымалася, і тады, магчыма зразумець, ці лёгка чуць у тых жа кнігарнях (часам адрасаванае дзецям): «Палажы на месца. Гэта ж па-беларуску».

Што, дарэчы, ужо не здзіўляе — прывыклі. Здзіўляе, мякка кажучы, іншае.

Знаёмая (маладая мінчанка — у першым пакаленні) паскардзілася нядаўна, што не чуючы, не бачачы беларускай (ніхто не забараняе, так, але ж нішто і не спрыяе!) не ўсё на ёй разумее. Вядома ж, пакуль не ўчытаецца... А таму, маўляў, і брацца не хоча. Нават за любімых калісь Быкава і Караткевіча.

ДУМКА З КАНВЕРТА:
«...Здаралася, казала сабе, што не буду выпісваць «Звязду». Вельмі многа рэкламы, нейкіх табліц. Бывае, разгорнеш газету — і чытаць няма чаго... Але ж потым наступае новы дзень, прыходзіць новы нумар, пасля якога жывеш з ясным адчуваннем, што без роднай мовы, без газеты абарвецца тое, апошняе, што яшчэ хоць неяк яднае цябе з Радзімай, з домам, з тваімі продкамі».
А.КАРНЕЙ, *г. Мінск.*

Што ў гэтым дзіўнага? Магчыма, нічога, калі не ведаць, што жанчына скончыла філалагічны факультэт універсітэта (аддзяленне беларускай мовы і літаратуры)!..

Зноў жа знаёмыя — сужэнцы, маладая сям'я. Першынца, двухгадовае дзіця, здалі ў садок, крыху павадзілі, а больш прасядзелі з ім дома, бо малы там пастаянна хварэў. Пашкадавалі — вырашылі завезці ў вёску да бабулі з дзядулем, што здавалася цалкам лагічным: там вялікі, утульны дом, свежае паветра, сваё малако...

Як вынік — за тры з паловай месяцы дзіця ні разу не закашляла, але адтуль яго забралі — назад, у горад. Чаму? Малы, пажыўшы ў вёсцы, пачаў размаўляць па-дзедаўску, па-беларуску. «З яго ж потым смяяцца будуць», — жахнуліся бацькі.

Ці не таму, што з іх ужо «адсмяяліся»?

Як гэта бывае? Ці вам казаць?

Не раз, прынамсі, пісала пра найпершае, элементарнае — свае спробы перакусіць. Без пытанняў (літаральна) зрабіла гэта толькі аднойчы — у невялічкай кавярні ля ваенных могілак. Ва ўсіх астатніх — прадаўцам, афіцыянтам было няўцям, чаго я хачу: недзе не ведалі, што такое кава або гарбата, недзе — што такое цукар, нідзе — што такое вяршкі.

З імі і наогул да анекдотаў даходзіла: «С верхом же налито!» — абуралася афіцыянтка ў адным месцы, у другім здзекліва пыталі: «А корешков не хотите?!». «Давайце! — сказала неяк на поўным сур'ёзе, — тры цаны плачу!».

Трэба было бачыць твар хлопца-прадаўца: азадачаны, ён круціў галавой, глядзеў на паліцы з таварам, думаў, што ж гэта такое?

Выбар цыгарэт у яго за спінай быў досыць багаты, карашкоў (табакі-самасаду), вядома ж, не было. Як, дарэчы, і слова ў пяцітомным слоўніку. Але хлопец, як падалося, тлумачэнне яго прапытае, знойдзе!

Знайсці б і нам дзейны, надзейны спосаб барацьбы з пагардай! Бо (падкрэслю: па маіх назіраннях) тыя ж нашы афіцыянты, прадаўцы, службоўцы, чыноўнікі стараюцца, хочуць зразумець любога замежніка, часам — нават адказаць на яго мове. А вось тутэйшых...

ДУМКА З КАНВЕРТА:
«Проста адчай прыходзіць, калі чуеш, як на рускай мове заклікаюць адраджаць беларускае!».
С.КУСЯНКОВА, *в. Лучын, Рагачоўскі раён.*

Маленькая хітрасць: апошнім часам, забіраючы пакупкі і рэшту, заўсёды з усмешкай кажу прадавачцы, што мяняю сваё *дзякуй*, на яе *калі ласка*. І...

Нават у гэтым выпадку чую «Пожалуйста»!

Зрэшты, што тут пра ягадкі... Пісала ўжо («Звязда», 3.11.10), як аднойчы спытала ў сустрэчных, дзе б перакусіць, як у адказ пачула загад: «Говорите со мною по русски!..», а потым, на пытанне, чаму гэта, і грознае: «Потому, что я ненавижу этот ваш долбаный...».

Каюся, разгубілася — не змагла адказаць ды і не ведаю, ці варта было, бо той сустрэчны на голаў вышэйшы, п'янаваты. Да таго ж «напаў», што называецца, у чужым горадзе, на пуставатай вуліцы, зусім нечакана.

Хоць, слова *зусім* тут не дакладнае, бо на працу і з працы, штодзень, лічы, праязджаю міма двух, відаць, прыватных дамоў. На адным (назвы вуліц у Мінску напісаны па-беларуску) красуецца шыльдачка «ул. 100летова» (гаспадар, відаць, «прыкалоцца» вырашыў, пажадаць мінакам «ста лет!»). На другім жа — ці не справа прыхільніка ўласнік меў клопат, замовіў тую ж шыльду з назвай па-руску. А хай бачаць!..

Не ведаю, як іншыя, а я, асабіста, бачачы, яшчэ і чую (у страха вочы вялікія) — фразу... Пра «этот ваш долбаный»... І думаю: нехта з пераехаўшых — у тую ж Прыбалтыку, Украіну, Казахстан — можа (што цалкам магчыма) не любіць літоўскай, эстонскай, казахскай альбо ўкраінскай мовы... Але толькі ў Беларусі пра гэта можна беспакарана гаварыць і крычаць, нават ганарыцца.

Чаму так адбываецца? Адказ зноў жа з канверта: «Наша славутая талерантнасць (цярпімасць, паводле слоўніка. — **В.Д.**) прывяла да таго, што ў краіне з'явілася і імкліва пашыраецца, цэлая папуляцыя людзей, па сутнасці, ніякай нацыянальнасці, манкуртаў, бязбацькавічаў — піша **спадар МАСАЛКОЎ з Віцебска.** — Яны не ведаюць ніводнай з моў — ні роднай, ні замежнай, яны не ведаюць і не шануюць сваё мінулае... Між тым па краіне час ад часу грыміць: «Мы беларусы!» Каму і што мы хочам тым самым даказаць, каго пераканаць? Саміх сябе? Але ж ніхто — ні палякі, ні эстонцы, ні фіны — не крычаць, хто яны па нацыянальнасці. Гэта і так зразумела, бо ў іх ёсць мова. Наша ж — пад пагрозай знікнення, паранейшаму».

І не трэба, відаць, пісаць чаму. «Мы, грамадзяне Беларусі, у 1996 годзе, — піша **спадар СПІРЫДОВІЧ з г.п. Івянец,** — зрабілі, на мой погляд, вялікую памылку: не падумаўшы аб наступствах, далі згоду на двухмоўе... Большасць, на жаль, можа памыляцца. І ў сусветнай гісторыі мы знаходзім таму пацвярджэнне».

Рэферэндум 1996-га — справа даўняя, разважанні, напэўна ж, наіўныя, але...

Калі нехта з сямейнікаў прыходзіць дамоў з тэмпературай ці насмаркам, можна праводзіць апытанне — раіцца з сябрамі, суседзямі на тэму, чым і як лячыцца. Калі ж, крый Божа, у некага адкрыты пералом, пухліна, так званы востры жывот ці боль у сэрцы, — тэрмінова клічам спецыялістаў, дактароў.

Да слова тут будуць і разважанні вядомай пісьменніцы Лідзіі Арабей: «— Як народ скажа... Вунь за Сталіна ўсе крычалі! Зрабі тады рэферэндум, усе б за яго...».

Выснова: «Трэба, каб разумныя, чэсныя людзі вялі народ за сабою, а не падстройваліся пад яго...».

Ці ёсць у нас «разумныя, чэсныя людзі», — пытанне, безумоўна ж, рытарычнае: і былі, і ёсць, і будуць! Як і слушныя думкі на тэму, што рабіць, каб не знікла мова, а разам з ёй не перастала існаваць, не была сцёртай з карты Еўропы (гл. «Звязда» 29 студзеня г.г.) і тая «сінявокая, добраўпарадкаваная, поўная сіл і энергіі Беларусь», учыніўшы самагубства. Але аб гэтым у наступным роздуме-аглядзе «З людзьмі і сам-насам».

Валянціна ДОЎНАР.

P.S. *Спадарыня Карней з Мінска ў якасці водгуку на папярэдні артыкул прыслала дзве невялічкія кардонкі — упакоўкі ад «Нафазаліна» (кропель у нос). На адной — састаў іх, тэрмін прыгоднасці, рэкамендацыі па захоўванні, каардынаты вытворцы (ТАА «Славянская аптэка» Уладзімірская вобласць, п. Вольгінскі) усё напісана па-беларуску. На другой — вытворчасці ААТ «Фармтэхналогія», адрас Рэспубліка Беларусь, г. Мінск... усё гэта пададзена па-руску!*

Без каментарыяў? Так!

Але ж, хочацца верыць, з высновамі, якія павінны зрабіць вышыні!

У Свіслацкай бібліятэцы

г. Свіслач

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

СЯРЭДНІ АМЕРЫКАНЕЦ...

Zамор'е

Падрыхтаваў Іван КУПАРВАС.

Сярэдні амерыканец спажывае ў год 800 грамаў жавальнай гумкі. 50% усёй гумкі пасля трапляе на тратуары, лаўкі ў парках і пад сядзенні ў грамадскім транспарце.

Паводле статыстыкі, падчас чэмпіянату ЗША па амерыканскім футболе сярэдні амерыканскі работнік марнуе на працы на абмеркаванне матчаў 10 хвілін у дзень. Шкода ад нявыкананых абавязкаў складае па краіне больш за 800 мільёнаў долараў.

Сярэдні амерыканец, калі прыходзіць на прыём да лекара, выказвае свае скаргі за 23 секунды. 68% зваротаў да лекараў у Амерыцы так ці інакш звязаны з наяўнасцю лішняй вагі ці курэннем.

У Штатах самая вялікая колькасць рэстаранаў «Макдональдс». На пяцідзесяцігоддзе «Макдоналдс» у Чыкага быў адкрыты самы вялікі рэстаран гэтай фірмы, яго плошча — 2230 метраў.

Аўтамабіляў няма толькі ў 0,2 % амерыканскіх сем'яў. У 82% сем'яў ёсць па дзве машыны — легкавая і мінівэн, якія, як правіла, набыты ў крэдыт.

У кожнай трэцяй амерыканскай сям'і ёсць хатнія жывёлы. Каля 40 тысяч амерыканскіх сем'яў трымаюць у хаце вожыкаў, хоць заолагі гэтага не рэкамендуюць, а ў большасці штатаў трымаць дома вожыка забаронена законам.

У ЗША дзейнічаюць больш за 1100 сатанінскіх сект. У 1987 годзе прэзідэнт ЗША Рэйган публічна прызнаў «важную ролю сатанізму ў сучасным амерыканскім жыцці». У выніку з'явіліся законы, якія пашыраюць правы сатаністаў, у тым ліку пра прыняцце апошніх на дзяржаўную службу.

У ЗША няма афіцыйнай мовы. Англійская мова з'яўляецца афіцыйнай толькі ў некаторых штатах.

Кожны дзень амерыканцы выкідваюць на памыйніцу 20 тысяч тэлевізараў, 150 тысяч тон пакавальных матэрыялаў і 43 тысячы тон ежы.

Толькі 55% амерыканцаў ведаюць, што Сонца — гэта зорка.

УРАТУЙЦЕ АД КАХАНАЙ!

Выхадзец з Турцыі, які пражывае ў Германіі, звярнуўся ў паліцыю з просьбай абараніць яго ад... жонкі, якая, як сцвярджае мужчына, памяшаная на сэксе. Небарака, імя якога трымаецца ў сакрэце ад зацікаўленых журналістаў, нават папрасіў паліцэйскіх дазволіць яму застацца пераначаваць ва ўчастку.

Мужчына, які звярнуўся да супрацоўнікаў праваахоўных органаў, распавёў, што жанаты ўжо 18 гадоў і за час шлюбу паспеў абзавесціся двума дзецьмі. Але апошнія некалькі гадоў сямейнае жыццё здаецца яму невыносным: жонка проста не дае яму праходу і патрабуе заняцца з ёй сэксам. Мужчына прызнаўся, што ратуецца ад гэтых настойлівых заляцанняў у асобным пакоі — цягам чатырох апошніх гадоў ён спіць асобна ад сваёй другой палавінкі. Стомлены такім станам спраў, неўзабаве мужчына плануе падаць на развод і развітацца са сваёй ненаеднай жонкай.

ПЕРШЫ САБАКА Ў КРАІНЕ

Амерыканскі клуб сабакагадоўлі, які займаецца рэгістрацыяй чыстакроўных сабак, апублікаваў спіс самых папулярных у ЗША парод па выніках 2010 года.

Першае месца ў хіт-парадзе парод заняў лабрадор-рэтрывер. Характэрна, што лабрадор не саступае канкурэнтам верхні радок рэйтынгу АКС ужо дваццаць гадоў запар. На працягу некалькіх апошніх гадоў не змяняецца таксама палажэнне і тых сабак, якія размясціліся на другім і трэцім месцах — услед за лабрадорам у спісе ідзе нямецкая аўчарка, а за ёй — ёркшырскі тэр'ер. Цалкам дзясятка самых папулярных парод па выніках 2010 года выглядае наступным чынам:

1. Лабрадор-рэтрывер, 2. Нямецкая аўчарка, 3. Ёркшырскі тэр'ер, 4. Бігль, 5. Залацісты рэтрывер, 6. Бульдог, 7. Баксёр, 8. Такса, 9. Пудзель, 10. Шы-тцу

Лабрадор-рэтрывер — канадская парода сабак, якая з'яўляецца адной з найбольш папулярных сярод аматараў сабак ва ўсім свеце. Асаблівую прыхільнасць гаспадароў гэтыя чатырохлапыя заваявалі дзякуючы свайму лагоднаму нораву, таварыскасці і здольнасцям да дрэсіроўкі. Акрамя таго, лабрадоры добра ўжываюцца з іншымі жывёламі, у тым ліку з коткамі, што дазваляе трымаць у доме адразу некалькіх братоў меншых.

СКАНВОРД

Склаў Андрэй МІХАЙЛАЎ.

ВЕЧАРЫ БЕЛАРУСКАЙ ОПЕРЫ І БАЛЕТА ПРОЙДУЦЬ ЛЯ СЦЕН НЯСВІЖСКАГА ЗАМКА

Артысты беларускага Вялікага тэатра выступяць ля сцен Нясвіжскага замка ў канцы чэрвеня. Нагадаем, упершыню праект «Вечары беларускай оперы і балета ў замку Радзівілаў» быў рэалізаваны летам мінулага года.

— Прыблізна 1000 месцаў для гледачоў былі ўстаноўлены пад адкрытым небам ля сцен замка. Акустыка надзвычайная, ніводнага мікрафона не спатрэбілася, — расказаў генеральны дырэктар Нацыянальнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета Уладзімір Грыдзюшка.

У праграму прэм'ерных вечароў увайшлі опера «Чужое багацце нікому не служыць», балет «Шапэніяна» і гала-канцэрт.

А ў Мінску летам Нацыянальны Вялікі тэатр оперы і балета плануе правесці першы форум балетнага майстэрства. Паводле папярэдняй інфармацыі, ён будзе працягвацца каля двух тыдняў. Гледачы змогуць убачыць як беларускія спектаклі, так і замежныя пастаноўкі. Ёсць папярэдняя дамоўленасць з трыма тэатрамі з Грузіі, Украіны, Расіі.

Ірына ЮДЗІНА,

«Мінск—Навіны».

АДКАЗЫ НА СКАНВОРД

Па гарызанталі: Дзяржынскі. Каня. Цар. Арап. Муса. «Атас». Аніс. Стан. Касманаўт. Хатынь. Акт. Шасі. Варожка. Мур. Куш. Смага. Страха. Лат. Касач. Мора. Жакан. Рапа. Графін. Веча. Аксін. Фінт. Дыямент. **Па вертыкалі:** Вязынка. Нясвіж. Оса. Малек. Смуга. Мала. Ратаг. Жнец. Каравай. Някрасаў. Афект. Рант. Сіні. Чыт. Канва. Ява. Ананд. Паска. Сак. Крот. Паста. Рэм. Сталь. Куйка. Акт. Кухар. Цень. Паша. Апетыт.

СЁННЯ

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	7.54	16.54	9.00
Віцебск —	7.48	16.39	8.51
Магілёў —	7.44	16.44	9.00
Гомель —	7.35	16.45	9.10
Гродна —	8.08	17.10	9.02
Брэст —	8.03	17.16	9.13

Месяц

Маладзік 4.31. Месяц у сузор'і Вадалея.

Імяніны

Пр. Агніі, Валяр'яна, Ілы, Максіма, Яўгена. К. Яны, Блажэя, Іпаліта.

Фота Марыі ЖЫЛІНСКАЙ.

НАДВОР'Е на заўтра

...у суседзяў

ВАРШАВА 0..+2°C	КІЕЎ 0..+2°C	РЫГА 0..+2°C
ВІЛЬНЮС -1..+1°C	МАСКВА +2..+4°C	С.-ПЕЦЯРБУРГ -1..+1°C

3 лютага

Дзве даты

1536 год — нарадзіўся Пётр Скарга, вядомы царкоўны і палітычны дзеяч Рэчы Паспалітай. У 1555 годзе скончыў Кракаўскую акадэмію, удасканаліў адукацыю ў Рыме. З 1574 года жыў у ВКЛ. Заснавальнік і першы рэктар Віленскай езуіцкай акадэміі. Заснаваў Полацкі езуіцкі калегіум, калегіумы ў Рызе і Дзерпце (цяпер Тарту, Эстонія). Вёў актыўную барацьбу супраць Рэфармацыі. Дзякуючы прамоўніцкаму таленту заўсёды перамагаў сваіх апанентаў. Ініцыятар і прапагандыст Брэсцкай уніі 1596 года. Аўтар рэлігійна-палітычных твораў «Аб адзінстве Божай царквы», «Жыцё святых», «Брэсцкі сінод» і інш. Выступаў за трывалую цэнтралізаваную дзяржаву на чале з каралём з абсалютнай уладай. Абгрунтаваў ідэю царкоўнай уніі для ўмацавання духоўнага адзінства дзяржавы. Памёр у 1612 г.

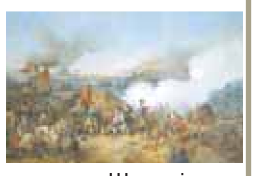

1700 год — пачалася Паўночная вайна — вайна кааліцыі еўрапейскіх дзяржаў пад назвай Паўночны саюз (Данія, Саксонія, Расія, Рэч Паспалітая, Прусія) супраць Швецыі за панаванне на Балтыйскім моры. З 1704 па 1709 год асноўнай арэнай баявых дзеянняў была Беларусь, якая панесла вялізныя страты. Вайна працягвалася 21 год і завяршылася паражэннем Швецыі.

Цытата дня:

«Уменнем гаварыць выдзяляюцца людзі са свету жывёл; уменнем маўчаць выдзяляецца чалавек са свету людзей».

Рыгор Ландау (1877—1941), расійскі палітычны дзеяч.

АДЗІН КАЛОДЗЕЖ І ТРЫ ЎДАВЫ

Свет і сусвет ЧАЛАВЕКА

Нашы продкі былі перакананы ў тым, што вада — рака, крыніца, калодзеж — у падземным свеце выходзіць з адной крыніцы. Таму цэнтральнымі аб'ектамі абрадаў, калі неабходна было выклікаць доўгачаканы дождж, станавіліся менавіта яны і варыянтаў уключэння іх у структуру рытуальна-абрадавага комплексу было даволі шмат.

- Каб выклікаць доўгачаканы дождж, спачатку ішлі і **наводзілі парадак каля** тых **крыніц, якія** былі **завалены ламаччам,** затым разам са святаром, з харугвамі абыходзілі ўсе вядомыя ў гэтай мясцовасці крыніцы і спраўлялі малебен, адрасаваны святым Гурыю, Авілу і Самвонію. Пасля асвячэння крыніц людзі абліваліся вадой.
- У шматлікіх мясцінах беларуска-ўкраінскага Палесся існаваў звычай своеасаблівага вылучэння калодзежа або крыніцы ў ізаляваную прастору свяшчэннадзейства. З гэтай мэтай вакол калодзежа тройчы выконвалі **рытуальны абход,** які меў тую ж ахоўна-магічную ролю, што і шэраг абходаў вакол вёскі, жытнёвага поля, статка хатняй жывёлы, вакол хаты ў перадвелікодны тыдзень, вакол могілак на Радаўніцу. Як правіла, для правядзення абраду выбіралі самы стары калодзеж. У магічным дзеянні прымалі ўдзел тры ўдавы. Адна ішла наперадзе і несла абраз, другая — хлеб-соль, трэцяя ішла побач з імі. Усе браліся за рукі, утваралі замкнёнае кола і тройчы па сонцы абходзілі вакол калодзежа.
- Яшчэ адной магічнай акцыяй было **выліванне (вычэрпванне) усёй калодзежнай вады і абліванне ёю.** Гэтая магічная акцыя мела наўмысна падкрэслены калектыўны (нават агульнавясковы, агульнаабшчынны) характар. У адзін дзень, калі сонца прыпякала асабліва моцна, людзі з усіх крыніц у вёсцы адначасова вылівалі гуртам ваду — тым самым жадалі хутчэй выклікаць «прыцяжэнне» нябеснай вады. Разам з тым існавалі рэгіянальныя адрозненні ў выкананні гэтага абраду.
- Пералік рэчаў, якія ахвяравалі калодзежу, быў даволі значны. Сярод іх — асвячоны на Спаса мак, лушчык (насенне самасейнага льну), асвячонае на Вялікдзень сала, гарох, часнок, асвячоная на Стрэчанне соль.
- Цікавыя варыянты ахвяравання калодзежу або крыніцы запісаны намі ў в. Пералёўка Веткаўскага раёна Гомельскай вобласці. Для выканання абраду выклікання дажджу адна з жанчын-удоў павінна была ўкрасці ў суседкі гліняны гаршчок і кінуць яго ў калодзеж. Тая вымушана была выбіраць з калодзежа ўсю брудную ваду, пасля чаго абавязкова ішоў дождж.

Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК.

Усміхнемся

У заапарку каля клеткі са львом маленькі хлопчык пытаецца ў бацькі:

— Тата, а калі выскачыць леў і з'есць цябе, мне на якім аўтобусе ехаць дадому?

☺

— Маша, а дзе твой малады чалавек?

— Развіталіся. Ён не прайшоў тэст на цяжарнасць!

☺

Я з тых яшчэ, хто вучыў літары па азбуцы, а не па клавіятуры.

☺

Калі мама лічыць, што вы шмат ясце і спіце, дык гэта не ваша мама, а яе мама.

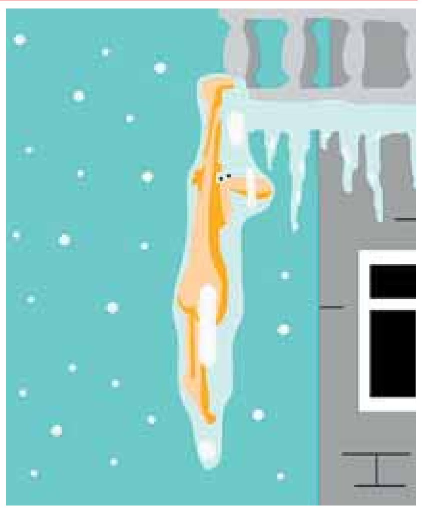

Крынічка

«Цякла тут з лесу невялічка
Травой заросшая крынічка».
Якуб КОЛАС.

Рубрыку вядзе Валянціна ШПІЛЕЎСКАЯ, тэл. 285 88 81 № 5 (384)

Калі люты марозны і сухі, то жнівень гарачы

Па лютым нашы продкі прадказвалі асаблівасці будучага надвор'я. Калі ў гэтым месяцы будзе моцны мароз, то зіма павінна працягвацца нядоўга. Калі люты цёплы, усе месяцы яго праклінаць будуць, вясна будзе халодная і з замаразкамі. А калі непагадзь у лютым, то чакайце халоднага надвор'я ў жніўні. Па тым, наколькі высока нападае снегу ў лютым, меркавалі пра вышыню травы ўлетку. Калі на каталіцкія Грамніцы (2 лютага) сонечна апоўдні, то чакаецца ранняя вясна, а калі разгуляецца завіруха, то на ўсю Масленіцу. Капяжы на праваслаўныя Грамніцы (15 лютага) — чакай ураджай пшаніцы.

Вядома, добра ведаць, якое надвор'е чакае нас у бліжэйшай будучыні, але хочацца, каб сам люты не прынёс сюрпрызаў. Апошнім часам у лютым амаль растае снег, але маразы бываюць яшчэ моцныя. Бывае, сонца так награвае дрэвы, што іх кара ажывае, а ўначы не вытрымлівае моцнага пахаладання і адмірае. У выніку ўтвараюцца невялікія шчыліны і сонечнацеплавыя апёкі. Вада ў гэтых шчылінах замярзае і разбурае кару і нават драўніну. Каб гэтага не здарылася, спецыялісты раяць у цёплыя дні аднавіць асеннюю пабелку дрэў (на 10 л вады 2—3 кг гашанай вапны і 1—2 шклянкі малака), а лепш за ўсё бяліць дрэвы спецыяльнай пабелкай, якую можна набыць у гаспадарчых крамах.

Калі доўга стаіць адліга і на пасадках клубніц сабралася многа талай вады, трэба забяспечыць яе сцёк, каб не загінулі карані ад недастачы кіслароду. Пры адсутнасці снегу праверце зробленыя ў студзені ўкрыцці клубніц. Калі іх знесла ветрам, папраўце або аднавіце.

Вельмі адчувальныя да марозу дрэўцы, пасаджаныя ўвосень, і прыкапаныя саджанцы. Пры адсутнасці снегу прыствольныя кругі новых пасадак уцяпліце торфам, сухой травой або перагноем, саджанцы накрыйце яловымі галінкамі. Калі мінуюць маразы, у дні адліг клапатлівыя гаспадары выяўляюць падмерзлыя, надламаныя галінкі і выразаюць іх, пакуль не набрынялі пупышкі. Раны замазваюць садовай замазкай.

У садах неабходна ўзмацніць барацьбу з грызунамі. Рэгулярна ўтрамбоўвайце снег вакол штамбаў, таму што ў гэты перыяд зайцы (і асабліва мышы) робяцца вельмі агрэсіўнымі і могуць моцна папсаваць маладыя пладовыя дрэвы.

Займіцеся рамонтам і падрыхтоўкай да работы садова-агароднага інвентару: навастрыце нажы, пілы, сякатары, рыдлёўкі, матыкі, косы і інш.

Праверце, як зімуе бульба і іншая гародніна. Перабярыце яе. Рыхтуйце да сяўбы ці пасадкі насенне, правярайце яго ўсходжасць. У першай ці другой дэкадзе лютага ў скрынкі на акне высяваюць насенне памідораў на расаду для цяпліц. Перад высяваннем гэтае насенне змяшчаюць у 1-працэнтны раствор марганцоўкі на 20 хвілін.

Карысныя парады

- Цыбуля і часнок, высаджаныя невялікімі групкамі сярод кустоў парэчкі і пакінутыя на зіму, засцерагаюць іх ад пупышкавага кляшча.
- Каб агуркі добра радзілі, збіраюць з іх пустацвет (мужчынскі цвет), вараць яго і апырскваюць растворам грады.
- Лісты кіслага шчаўя вельмі добра дапамагаюць адмыць рукі пасля праполкі, абірання маладой бульбы, ад ягад.

Рыхтуем насенне да сяўбы

Трэба ведаць, што гібрыднае насенне, а таксама насенне гатункаў раслін, якія пастаўляюцца на рынак продажу буйнымі фірмамі, ужо апрацавана супраць шкоднікаў і хвароб. Таму вельмі ўважліва чытайце анатацыі, якія звычайна ёсць на адваротным баку фірменных пакетаў. Але калі вы карыстаецеся насеннем уласнай вытворчасці ці купленым мімаходзь на рынку, такое насенне абавязкова патрабуе перадпасяўной падрыхтоўкі. Важна толькі не прымяняць адначасова некалькі спосабаў, ад гэтага насенню будзе горш.

АБЕЗЗАРАЖВАННЕ

«Пасяўная» і пачынаецца перш за ўсё з «вільготнай дэзынфекцыі» (бо насеннем перадаецца больш як сто хвароб). Звычайна гэта робіцца растворам марганцоўкі. Насенне цыбулі, памідораў, сельдэрэю, радыскі, салаты, фасолі, гароху, бабоў трэба апрацаваць у 1-працэнтным растворы марганцоўкі, а насенне перцу, баклажанаў, капусты, морквы, агуркоў і іншых гарбузовых культур — лепш у 1,5-працэнтным растворы. Насенне замочваецца на 20 хвілін, а потым прамываецца. Так, для прыгатавання 1-працэнтнага раствору спатрэбіцца 1 ч.л. (6 г) марганцавакіслага калію і 600 мл вады. Замочванне лепш праводзіць у цёмным пакоі.

Абеззаражванне праводзяць у 2—3-працэнтным растворы перакісу вадароду, нагрэтага да тэмпературы 48 градусаў, на працягу 5—10 хвілін. Насенне памідораў можна пратравіць у растворы борнай кіслаты (0,2 г на 1 л вады).

Супраць бактэрыяльных хвароб насенне эфектыўна апрацоўваць сокам алоэ. Для гэтага лісты расліны, пажадана ва ўзросце трох і больш гадоў, вытрымаць у цемры 6—7 сутак (можна на дзверцах халадзільніка), затым адціснуць сок і развесці вадой у роўных долях. У гэтым растворы насенне вытрымліваюць 18—24 гадзіны, потым прасушваюць.

ЗАМОЧВАННЕ Ў СТЫМУЛЯТАРАХ

Якому з іх аддаць перавагу? Зноў жа ўважліва чытайце інструкцыю, дзе ўказана, да якіх культур і ў якіх дозах можна прымяняць гэты стымулятар. У нас без праблем можна купіць эпін, аксігумат, аксідант торфу, івін, хітадэкстрын.

Ураджай у вас будзе выдатны пасля разнастайных апрацовак, калі вы своечасова пасееце ці пасадзіце тую ці іншую культуру, падкорміце, пальяце, падрыхліце і аддасце кавалачак свайго сэрца.

Размова пра расаду будзе весціся і ў іншых выпусках.

Памідор у пакоі

«Пакаёвы» тамат мірыцца з недахопам святла зімой і з сухасцю паветра ў час ацяпляльнага сезона. Вышыня раслін 30—60 см, але можа быць да метра. Плады ў яго дробныя, але іх многа.

Сеюць яго, як звычайны тамат — у канцы студзеня — пачатку лютага, і лепш у гліняны гаршчок. Зямлю рыхтуюць, як для расады. Пажадана дабаўляць торф у зямлю — дзясятую частку ад агульнага аб'ёму. Пасеяныя зімой расліны пачынаюць пладаносіць у маі.

«Пакаёвы» тамат любіць, каб зямля была пастаянна вільготнай: калі яна перасыхае, расліна адразу скідвае плады. Адзін раз у два тыдні трэба апырскваць лісты звычайнай вадой, каб змыць пыл, і раз у месяц — падкормліваць мікраэлементамі. Усе галінкі неабходна падвязваць.

Шматгадовыя агародніння культуры

ШЧАЎЕ

Нават на невялікім участку агарода можна і трэба адвесці невялічкі куток для шматгадовых культур. Яны менш хварэюць, вытрымліваюць вялікія маразы, лёгка пераносяць капрызы надвор'я ўвосень і вясной і мірацца з ценем. Найбольш каштоўнымі і значнымі культурамі з'яўляюцца шчаўе, тапінамбур, скарцанера, хрэн. Яны не патрабуюць штогадовага перакопвання глебы і пасадкі, ды і клопату па іх доглядзе менш. Асноўная каштоўнасць гэтых культур заключаецца ў тым, што яны змяшчаюць многа вітамінаў і фізіялагічна актыўных рэчываў, якія падтрымліваюць жыццёвы тонус чалавека і яго імунітэт.

Гэта шматгадовая травяністая расліна, яго радзіма — Еўропа і Азія, дзе шчаўе расце як дзікая культура. Выкарыстоўваецца чалавекам з незапамятных часоў. Сёння можна купіць насенне ранняспелых — напрыклад, такіх, як «Буйналісцёвы» і «Нікольскі»; сярэдняранніх — «Малахіт», а таксама насенне ўраджайных гатункаў «Бяльвільскі» і «Шыракалісцёвы»

Маладыя лісты шчаўя багатыя на бялкі, вугляводы, вітамін С, руцін, мікра- і макраэлементы. Каштоўнасць яго ў тым, што ён дае ўраджай ранняй вясной, калі асабліва адчуваецца дэфіцыт свежай гародніны.

Шчаўе — холадаўстойлівая расліна, карані добра зімуюць у глебе пад невялікім снежным покрывам, вытрымліваючы маразы да мінус 25 градусаў і ніжэй. Аднак у гады з частымі адлігамі або ў бясснежныя зімы могуць выправаць пупышкі старых раслін. Насенне пачынае прарастаць пры тэмпературы вышэй за 1—2 градусы, пераносіць замаразкі да мінус 7—10 градусаў. Расліна любіць вільгаць, пры яе недахваце ў глебе лісты грубеюць і нават заўчасна ўтвараюць кветканосы. Але і затапленне пераносіць дрэнна. На адным месцы шчаўе мэтазгодна вырошчваць не больш як 3—4 гады.

Сеюць шчаўе ў тры тэрміны: вясной, летам і ўвосень. Пры асенняй сяўбе засмечаныя ўчасткі спачатку рыхляць на невялікую глыбіню, уносяць 6—8 кг на 1 кв.м арганічных угнаенняў, суперфасфат і калійную соль, а потым глыбока перакопваюць. Вясной раўнамерна рассыпаюць 20—25 г сернакіслага амонію. Пры веснавой сяўбе раскідваюць 3—5 кг перапрэлага гною ці кампосту, 50 г нітрафоскі на 1 кв. м, потым глебу глыбока перакопваюць. Пры летняй сяўбе мінеральныя ўгнаенні ўносяць у той жа дозе, як перад веснавой перакопкай. Вясной (у канцы красавіка—пачатку мая) і ўвосень (канец кастрычніка—пачатак лістапада) насенне сеюць сухім. Летнюю сяўбу праводзяць у сярэдзіне лета насеннем, якое папярэдне намочваюць у вадзе.

Пасля з'яўлення ўсходаў густыя пасевы прарэджваюць у градках, пакідаючы паміж раслінамі 4 см. Адначасова праводзяць праполку і рыхленне. Глебу рыхляць у першую вегетацыю некалькі разоў, асабліва пасля дажджу і паліву. Пры ўтварэнні скарынкі праводзяць да з'яўлення ўсходаў нават лёгкае баранаванне.

Лепшае месца для пасеву шчаўя — паўднёвыя і паўднёва-ўсходнія схілы, дзе хутка растае снег. Лепшымі папярэднікамі могуць быць зяленіўныя культуры — пятрушка, сельдэрэй, агуркі, ранняя бульба, ранняя белакачанная і квяцістая капуста, морква, буракі, радыска.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА
ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь
РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ. РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: І. БАРАНОЎСКІ, С. ГРЫБ, У. ЗДАНОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Н. КАРПЕНКА, Л. ЛАХМАНЕНКА, С. ПРОТАС (намеснік галоўнага рэдактара), С. РАСОЛЬКА, Л. РЫЖАНКОВА (першы намеснік галоўнага рэдактара), Л. СВІДРЫЦКАЯ, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, Л. ЦІМОШЫК, І. ШЧУЧЭНКА.
НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай – 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджвання — 287 18 36, 287 18 51, юрыдычнага — 287 19 68, сакратарыята — 292 05 82, адказных за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 21 03, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Баранавічах: 47 71 94, Магілёве: 32 74 31; бухгалтэрыі: 292 22 03.
http://www.zviazda.by;
e-mail: info@zvyazda.minsk.by

ПРЫЁМ РЭКЛАМЫ тэл./факс: 287 17 79, e-mail: reklama@zvyazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛД № 02330/0494179 ад 03.04.2009. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год.
Тыраж 33.380. Індэкс 63850. Зак. № 544. Нумар падпісаны ў 19.30.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12